

***Parc Natural del Montgó i
Reserva Natural dels Fons Marins del
Cap de Sant Antoni***

**Memòria de Gestió
2018**

Elaboració i Disseny

Equip Tècnic del Parc Natural del Montgó

Presentació

La present Memòria exposa els programes i projectes desenrotllats durant l'any 2018 per part de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural en el Parc Natural del Montgó i la Reserva Natural dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni. En la Memòria de Gestió de l'any 2018 del Parc Natural destaquem els aspectes següents:

- ❖ Treballs silvícoles per a la potenciació i millora de les masses de margalló a Les Planes.
- ❖ Projectes de conservació de *Silene hifacensis* i *Medicago citrina*.
- ❖ Millora en el coneixement de les espècies de flora de major interès botànic, en col·laboració amb el Centre d'Investigació i Experimentació Forestal (CIEF).
- ❖ Informe de l'Institut d'Ecologia Litoral sobre l'estat de l'entorn submarí de la Cova Tallada.
- ❖ Abalisament de les zones de bany «El Trampolí» i «Les Arenetes» amb canals d'entrada per a embarcacions, realitzat per l'Ajuntament de Dénia a la Reserva Marina.
- ❖ Setmana de la Biodiversitat. Dénia, 21 – 24 de maig.
- ❖ Preparació de la normativa i millora d'accessos per a la regulació de visites a la Cova Tallada.
- ❖ Continuació amb el projecte de reintroducció de l'àguila pescadora.
- ❖ Projecte d'educació ambiental amb escoles locals.
- ❖ Començament de la publicació trimestral del Parc «MONTGÓ», amb 4 butlletins.

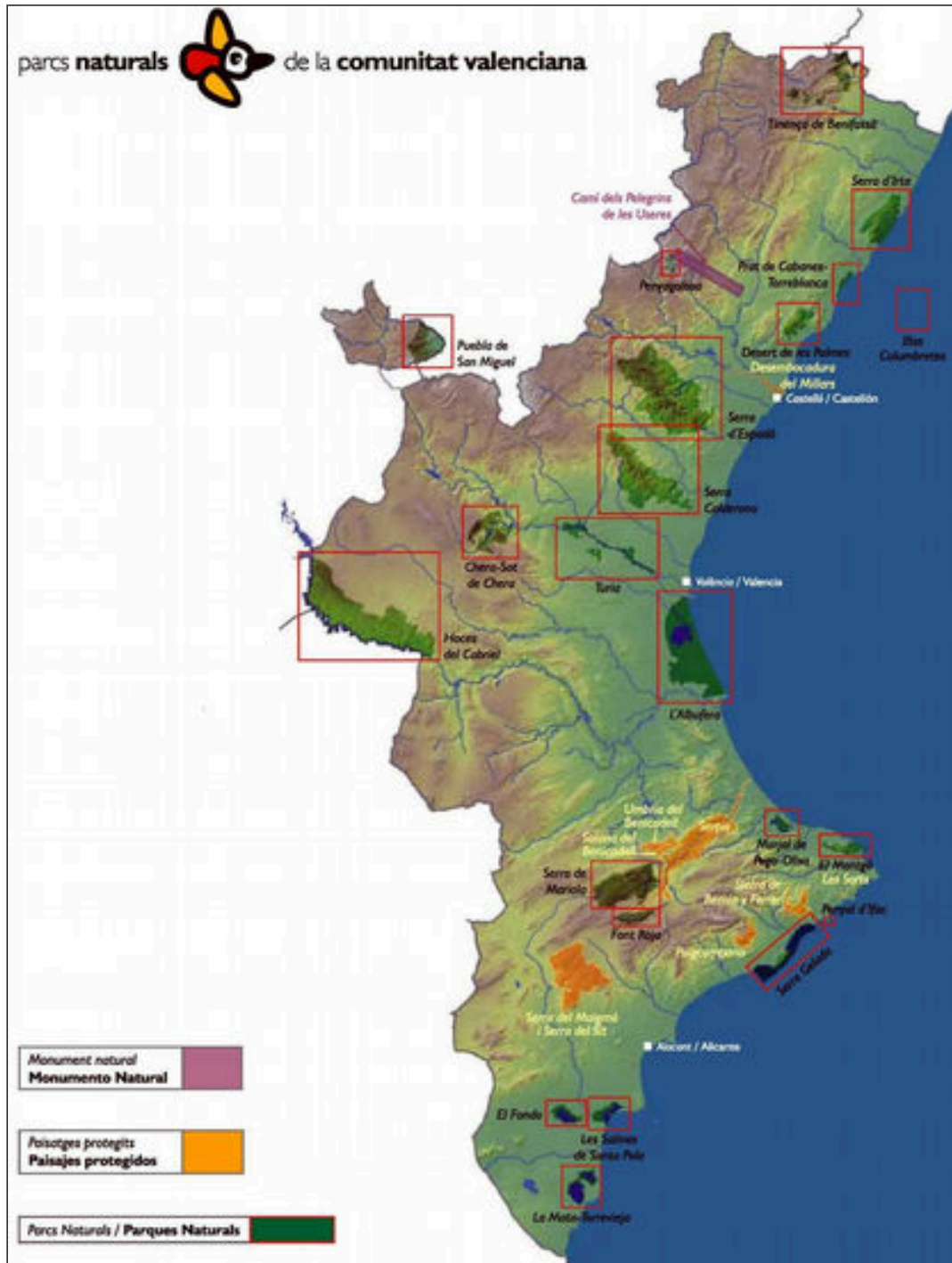
Índex

1. INTRODUCCIÓ.....	1
1.1. <i>Espais Naturals de la Comunitat Valenciana.....</i>	2
1.2. <i>Descripció general del Parc Natural del Montgó.....</i>	3
1.3. <i>Municipis del Parc Natural.....</i>	5
1.4. <i>Normativa.....</i>	6
1.5. <i>Figures de protecció.....</i>	8
1.6. <i>Organigrama de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.....</i>	11
1.7. <i>Personal del Parc Natural.....</i>	12
1.8. <i>Composició de la Junta Rectora del Parc.....</i>	13
2. VIGILÀNCIA I PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS.....	15
3. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ.....	19
3.1. <i>Conservació de Flora.....</i>	20
3.2. <i>Conservació de fauna.....</i>	39
3.3. <i>Conservació d'hàbitats.....</i>	43
3.4. <i>Conservació del patrimoni cultural i etnogràfic.....</i>	53
3.5. <i>Adquisició i millora del coneixement.....</i>	56
3.5.1. <i>SEGUIMENT DE POBLACIONS.....</i>	56
4. PROGRAMA DE MANTENIMENT.....	63
5. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA DEL PARC.....	73
5.1. <i>Programa de Comunicació i Divulgació.....</i>	76
5.1.1. <i>CONFERÈNCIES I XARRADES IMPARTIDES.....</i>	76
5.1.2. <i>FIRES.....</i>	77
5.1.3. <i>PARTICIPACIÓ EN PUBLICACIONS I MITJANS DE COMUNICACIÓ.....</i>	77
5.1.4. <i>DADES WEB.....</i>	78
5.2. <i>Programa d'Interpretació del Patrimoni.....</i>	79
5.3. <i>Programa d'Educació ambiental.....</i>	81
5.4. <i>Programa de voluntariat.....</i>	82
5.5. <i>Planificació i gestió de l'ús públic.....</i>	83
5.5.1. <i>INVESTIGACIÓ D'ÚS PÚBLIC.....</i>	83
5.5.2. <i>PROGRAMA DE CORRECCIÓ D'IMPACTES DERIVATS DE L'ÚS PÚBLIC.....</i>	83
5.5.3. <i>PROGRAMA D'EQUIPAMENTS I SENYALITZACIÓ.....</i>	86

6. PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC.....	87
6.1. <i>Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana.....</i>	<i>88</i>
7. DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ GENERAL.....	91
7.1. <i>Gestió administrativa en l'àmbit del PORN i el PRUG.....</i>	<i>92</i>
7.2. <i>Gestions diverses de l'espai natural.....</i>	<i>99</i>
7.3. <i>Actuacions del Servei de Vigilància i Control de la Reserva Natural Marina del Cap de Sant Antoni.....</i>	<i>102</i>
7.4. <i>Actuacions dels Agents Mediambientals en l'àmbit del PORN.....</i>	<i>105</i>
7.5. <i>Relacions i col·laboracions amb diferents organismes.....</i>	<i>106</i>
8. RESUM ECONÒMIC.....	109
<i>Inversions executades al 2018.....</i>	<i>110</i>
9. ACTUACIONS PREVISTES PER A 2019.....	111

1. INTRODUCCIÓ

1.1. Espais Naturals de la Comunitat Valenciana

Il·lustració: Espais Naturals de la Comunitat Valenciana

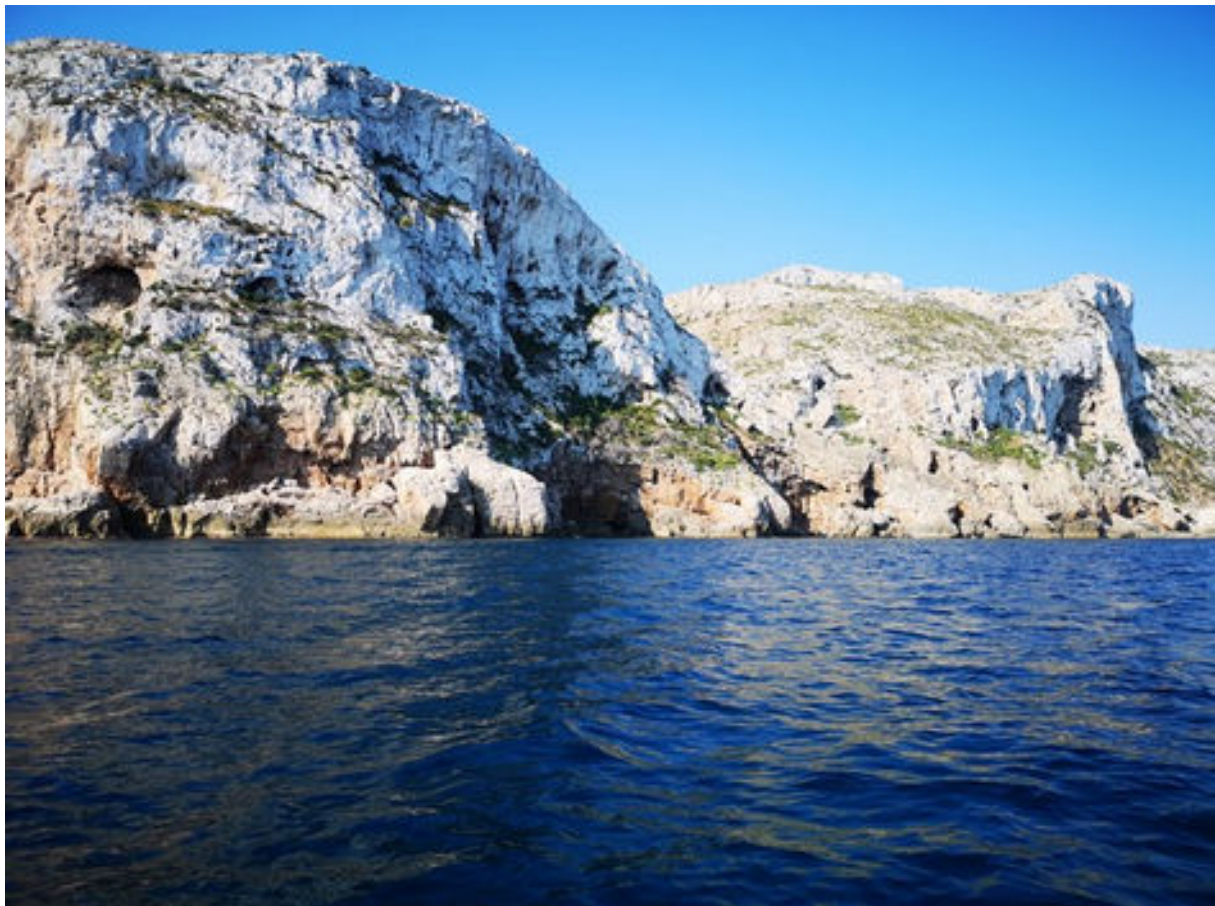
1.2. Descripció general del Parc Natural del Montgó

El Montgó està situat en l'extrem nord-est de la província d'Alacant, en la comarca de la Marina Alta, ocupa una extensió de 2.117,68 ha i fou declarat Parc Natural per la Generalitat Valenciana el 16 de març de 1987. Al novembre de l'any 2002, s'aprovà una zona d'esmoreïment d'impactes de 5.386,31 ha al voltant del Parc, amb l'objecte d'evitar el seu aïllament ecològic, estenent-se la zona protegida a un total de 7.503,99 Ha.

Aquesta muntanya és un referent paisatgístic en l'àmbit costaner valencià, la seua cota més alta ateny 753 metres d'altitud. El Montgó enllaça, per mitjà de Les Planes, amb els abruptes penya-segats del Cap de Sant Antoni. La zona de costa que rodeja el Cap va ser declarada Reserva Marina d'Interés Pesquer el 9 de novembre de 1993. S'amplià el marc de protecció amb la declaració de Reserva Natural Marina per la Llei 11/1994 d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

El seu emplaçament a la vora de la Mediterrània ha propiciat la seua contínua relació amb les diverses cultures que s'han succeït al llarg del temps, aquestes l'han usat com a talaia defensiva, lloc de caça, pasturatge, recol·lecció, cultiu i habitatge, aprofitant-ho des de la més remota antiguitat; els vestigis d'aquesta presència abunden per tot el Parc Natural i els seus voltants, i ens mostren la diversa relació amb el medi que hi han mantes.

El Montgó es presenta com un tresor botànic, on en cada racó, barranc, bancal o penya-segat sorprén la riquesa d'aromes, textures, les diferents formes i colors de la seua vegetació, entre la qual trobem nombrosos

endemismes com l'herba santa (*Carduncellus dianius*) o el desferracavalls (*Hippocrepis valentina*) que confereixen a aquest paratge un elevat valor científic.

La fauna està íntimament lligada a les unitats paisatgístiques i a les comunitats vegetals que es desenrotllen. Destaquen espècies com el corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis*), habitual en els penya-segats del Cap de Sant Antoni, rapinyaires com el falcó pelegrí (*Falco Peregrinus*) o la curiosa rata penada de peus grans (*Myotis capaccini*).

No podem deixar de mencionar la part marina del Parc Natural, amb les comunitats vegetals i de vermèdids que creixen en les roques i fons marins del Cap de Sant Antoni, i la gran riquesa de la fauna que alberga. Destacant ací una comunitat vegetal que ocupa un lloc preferent: les praderies de *Posidonia oceànica*. La protecció d'aquesta part marina tracta, no sols de preservar la seua biodiversitat, sinó també reforçar i garantir la continuïtat de les zones de pesca pròximes, de les que depén un sector tradicional i de gran importància.

Tot açò ens ajuda a comprendre la dependència vital de l'ésser humà respecte al medi ambient, ja que la nostra espècie ha arribat a convertir-se en un dels elements més importants en la modificació del paisatge actual i és, en bona part, responsable de les condicions en què hui es troben els ecosistemes del Montgó. La protecció d'aquest paratge per part de la Generalitat Valenciana, possibilita la conservació en el present i per al futur d'aquest emblemàtic lloc.

1.3. Municipis del Parc Natural

L'extensió del Parc Natural del Montgó és de 2.117,68 ha, superfície que està inclosa dins dels límits dels municipis de Dénia i Xàbia.

El 5 de novembre de l'any 2002, el Decret 180/2002 El Govern Valencià aprovà el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Montgó. Aquest Decret regula una zona d'esmoreïment d'impactes de 5.386,31 ha al voltant del massís, ampliant-se així la zona protegida a un total de 7.503,99 ha.

Municipi	Km ² del municipi en el Parc	Superfície del municipi en Km ²	% de sup. del municipi en el Parc	% del Parc en el municipi
Dénia	12,11	66,18	18,30	57
Xàbia/Xàbia	9,07	68,59	13,22	43

Taula 1. Relació de superfície dels municipis del Parc Natural del Montgó.

Font: Elaboració pròpia

Les poblacions que s'inclouen en l'àmbit geogràfic del PORN són les següents:

Municipi	Habitants segons padró 2018	Superfície del municipi en Km ²	Densitat de població hab./Km ²	% de superfície dins de l'àrea PORN
Dénia	41.733	66,18	630,59	53,48
Xàbia	27.224	68,59	396,90	38,55
Pedreguer	7.490	29,58	253,21	22,48
Ondara	6.815	10,41	654,65	13,83
Gata de Gorgos	5.893	20,33	289,86	19,63

Taula 2. Relació de superfície i habitants dels municipis del PORN

Font: Dades obtingudes de l'Institut Nacional d'Estadística, segons dades del padró municipal a 01-01-2019

1.4. Normativa

La normativa reguladora de l'espai natural protegit es mostra a continuació:

- ❖ **Decret 25/1987**, de 16 de març, del Consell de la Generalitat Valenciana de declaració del Parc Natural del Montgó (DOGV 556, de 30.03.87).
- ❖ **Decret 70/1987**, de 25 de maig, del Consell de la Generalitat Valenciana, pel qual s'acorda la derogació de l'article huité del Decret 25/1987, de 16 de març, del Consell de la Generalitat Valenciana, de declaració del Parc Natural del Montgó (DOGV 602, de 05.06.87).
- ❖ **Decret 110/1992**, de 6 de juliol, del Govern Valencià, de modificació del Decret 25/1987, de 16 de març, del Parc Natural del Montgó (DOGV 1.844, de 14.08.92).
- ❖ **LLEI 11/1994**, de 27 de desembre, de la Generalitat Valenciana, d'espais naturals protegits de la Comunitat Valenciana (DOGV núm. 2423, de 09 de gener de 1995) i les seues posteriors modificacions.
- ❖ **ORDE de 10 d'octubre de 2000**, de la Conselleria de Medi Ambient, per la qual s'acorda iniciar el procediment d'elaboració i aprovació del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Montgó. (DOGV núm. 3867, de 30 d'octubre de 2000).
- ❖ **ORDE de 16 de juliol de 2001**, de la Conselleria de Medi Ambient, de modificació de les mesures cautelars del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Montgó. (DOGV núm. 4053, de 30 de juliol de 2001).
- ❖ **ACORD de 26 de juliol de 2001**, del Govern Valencià, pel qual es modifiquen les mesures cautelars establides en l'àmbit del Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Montgó. (DOGV núm. 4053, de 30 de juliol de 2001).
- ❖ **Decret 180/2002**, de 5 de novembre, del Govern Valencià, pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Montgó. (DOGV núm. 4374, de 8 de novembre de 2002).
- ❖ **ORDE de 25 de gener de 2005**, de la Conselleria de Territori i Habitatge, per la qual s'acorda iniciar el procediment d'elaboració i aprovació del Pla rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Montgó. (DOGV núm. 4941, de 8 de febrer de 2005).
- ❖ **ACORD de 4 de febrer de 2005**, del Consell de la Generalitat, pel qual es determina la forma d'aplicació de les mesures cautelars vigents en l'àmbit territorial del Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Montgó, durant la seua tramitació.(DOGV núm. 4941, de 8 de febrer de 2005).
- ❖ **Decret 229/2007**, de 23 de novembre, del Consell, pel qual s'aprova el Pla rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Montgó. (DOGV núm. 5648, de 27 de novembre de 2007).
- ❖ **RESOLUCIÓ de 4 de juny de 2006**, del conseller de Territori i Habitatge per la qual s'aprova el Pla de Prevenció d'Incendis del Parc Natural del Montgó (DOGV núm. 5299).

- ❖ **Decret 212/1993**, de 9 de novembre, del Govern Valencià, pel qual s'estableix una zona de reserva marina en l'entorn del Cap de Sant Antoni.
- ❖ **Decret 110/2005**, de 10 de juny, del Consell de la Generalitat, pel qual es modifica el Decret 212/1993, de 9 de novembre, pel qual es va establir una Zona de Reserva Marina en l'entorn del Cap de Sant Antoni.
- ❖ **Decret 19/2015**, de 13 de febrer, del Consell, pel qual es regula la Reserva Marina d'Interés Pesquer del Cap de Sant Antoni.
- ❖ **Decret 76/2017**, de 9 de juny, del Consell, pel qual es regulen les autoritzacions de les activitats subaquàtiques de recreació en les reserves marines d'interés pesquer de la Comunitat Valenciana.

1.5. Figures de protecció

Les figures de protecció que emparen els valors de l'espai natural es mostren a la taula següent:

Figures de Protecció				
Figura de protecció	Data de declaració	Municipis	Superfície (Ha)	Normativa
Parc Natural del Montgó	16/03/1987	Dénia, Xàbia	2 117,68	Decret 25/1987, de 16 de març, del Consell de la Generalitat Valenciana de declaració del Parc Natural del Montgó.
Zona d'Esmorteïment	5/11/2002	Dénia, Xàbia, Gata de Gorgos, Ondara, Pedreguer	5 386,31	Declarada en l'article 89 del Decret 180/2002 pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Montgó.
Reserva Marina del Cap de Sant Antoni	09/11/1993	Dénia, Xàbia	260	Decret 212/1993, de 9 de novembre i ampliada en el Decret 110/2005, de 10 de juny, del Consell de la Generalitat, regula la pesca en l'àmbit marí del Cap de Sant Antoni.
Reserva Natural dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni	05/11/2002	Dénia, Xàbia	758,34	Declarada en l'article 89 del Decret 180/2002 pel qual s'aprova el Pla d'Ordenació dels Recursos Naturals del Montgó.
Reserva Marina d'Interés Pesquer del Cap de Sant Antoni	13/02/2015	Dénia, Xàbia	-	Decret 19/2015, de 13 de febrer, del Consell, pel qual es regula la Reserva Marina d'Interés Pesquer del Cap de Sant Antoni.
Lloc d'Interés Comunitari Montgó	24/12/1997	Dénia, Xàbia	3009	Decisió de la Comissió, de 19 de juliol de 2006, per la qual s'adopta de conformitat amb la Directiva 92/43/CEE del Consell, la llista de Lloc d'Interés Comunitari de la regió biogeogràfica mediterrània.
Zona d'especial Protecció per a Aus Montgó-Cap de Sant Antoni	05/06/2009	Dénia, Xàbia	3 009,56	Acord de 5 de juny de 2009, del Consell, d'ampliació de la Xarxa de Zones d'Especial protecció per a les aus (ZEPA) de la Comunitat Valenciana.
Lloc d'Interés Comunitari Montgó i ZEPA		Dénia, Xàbia		Acord de 25 d'abril de 2014 del Consell d'adequació Xarxa Natura 2000

Taula 3. Figures de protecció en el Parc Natural del Montgó i la seua àrea PORN.

Font: Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Microreserves de Flora de l'àmbit del Parc i PORN					
Nom	Data de declaració	Municipis	Superfície (Ha)	Normativa	
Cap de Sant Antoni	04/05/1999	Xàbia	2,994	<i>Ordre de 4 de maig de 1999 de la Conselleria de Medi Ambient</i> <i>Ordre de 13 de novembre de 2002 de la Conselleria de Medi Ambient</i> <i>Ordre de 13 de juny de 2001 de la Conselleria de Medi Ambient</i>	
Cova de l'Aigua	04/05/1999	Dénia	5,355		
Barranc de l'Emboixar	13/11/2002	Dénia	19,554		
Illot de la Mona	13/06/2001	Xàbia	0,068		
Les Rotes-A	04/05/1999	Dénia	0,111		
Les Rotes-B	04/05/1999	Dénia	0,569		
Les Rotes-C	04/05/1999	Dénia	0,663		
Cavitats en l'àmbit del Parc incloses en el catàleg de Coves					
Nom	Data de declaració	Municipis	Normativa		
Cova de la Punta de Benimaquia ¹	12/05/2006	Dénia	<i>Decret 65/2006, de 12 de maig, pel qual es desenrotlla el règim de protecció dels Coves i s'aprova el Catàleg de Coves de la Comunitat Valenciana.</i>		
Cova Tallada	12/05/2006	Xàbia			
Béns d'Interés Cultural dins de l'àmbit del Parc					
Nom	Època	Categoria	Tipologia	Ús Primitiu	Localització
Torre del Gerro	S. XVI	Monument	Edificis militars – Torres defensives	Defensiu	Dénia
Arbres Monumentals en l'àmbit del PORN					
Nom			Localització		
Ficus de la Mistelera			Dénia		
Ficus de l'Heretat			Dénia		
Palmera de l'Alqueria de Ferrando			Dénia		
Eucaliptus			Dénia		
Garrofer			Dénia		
Olivera de Joaquinet			Xàbia		
Garrofer de Joaquinet			Xàbia		
Garrofera de les Valls			Xàbia		
Garrofer de la caseta Barrera			Gata de Gorgos		
Eucaliptus de la Rana			Gata de Gorgos		

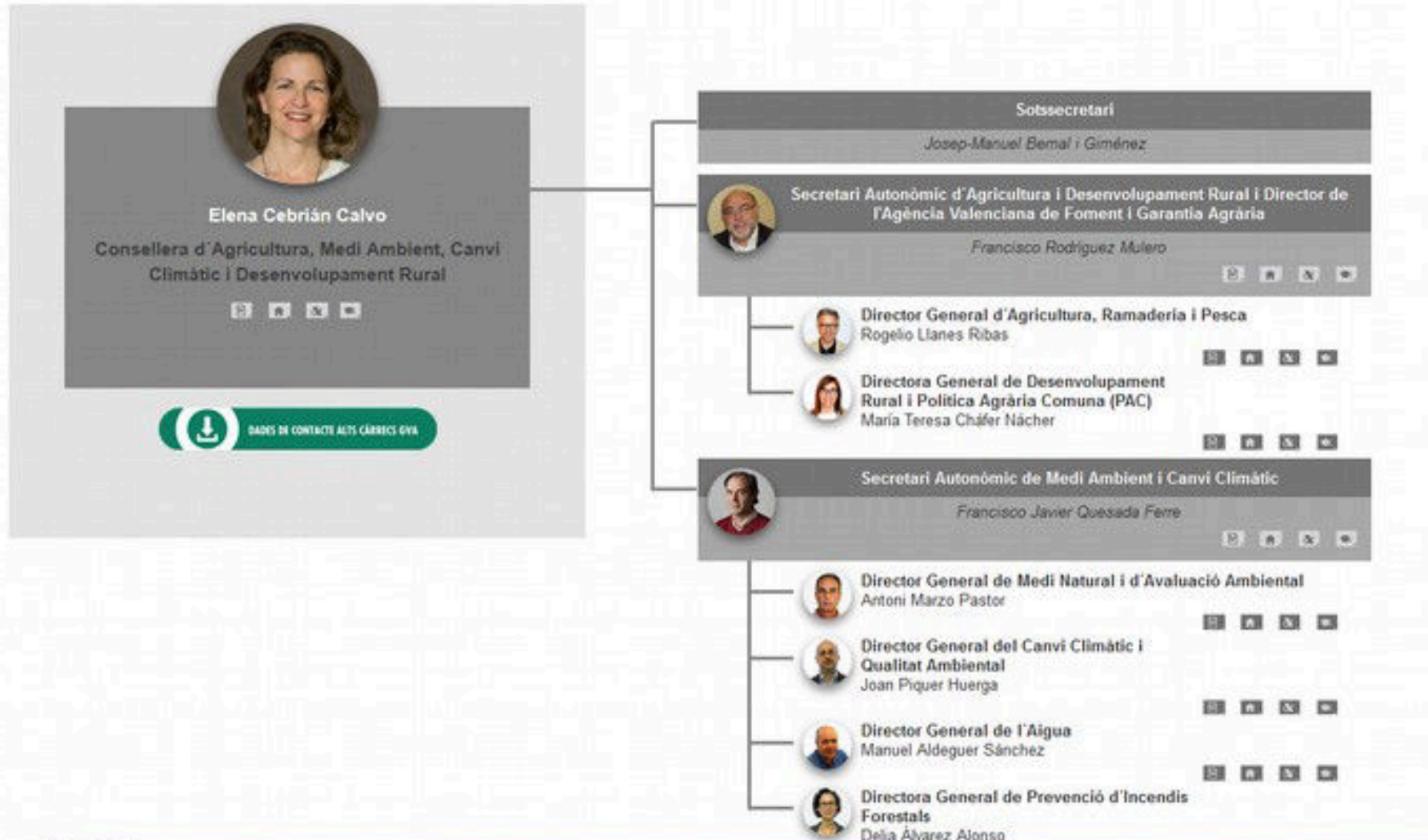
Taula 4. Altres figures de protecció en el Parc Natural del Montgó i la seua àrea PORN.

Font: Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

¹La Cova de Benimaquia també està classificada com a àrea de refugi del rata penada de peus grans pel Decret 82/2006, de 9 de juny del Consell, pel qual s'aprova el Pla de Recuperació del rata penada de peus grans i la rata penada de ferradura mitjana a la Comunitat Valenciana. Quedant tota la seua extensió i un radi de 50 metres al voltant de la boca de la mateixa dins d'aquesta figura.

1.6. Organigrama de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

1.7. Personal del Parc Natural

La direcció i coordinació del personal assignat al Parc Natural del Montgó i la Reserva Natural del Cap de Sant Antoni, és funció del Director-Conservador. Adscrits a aquests espais hi ha un total d'11 persones. A continuació es detallen els equips de treball:

- ❖ **Equip Directiu:** compost pel Director-Conservador del Parc Natural.

El dia 1 de març de 2017 prengué possessió Joseba Andoni Rodríguez Aizpeolea, com a Director-Conservador del Parc Natural del Montgó, Reserva Marina dels Fons del Cap de Sant Antoni i del Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva.

- ❖ **Equip tècnic:** Compost per un tècnic de grau mitjà de Conselleria per als parcs naturals de la Marina Alta i Marina Baixa i dos educadors ambientals, treballadors de l'empresa pública VAERSA, aquests últims han compartit, a més, el Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva fins al mes d'agost, quan s'incorporà un educador ambiental adscrit a aquest darrer.
- ❖ **Equip de conservació i manteniment:** Format per un capatàs i quatre peons qualificats a temps complet, tots ells treballadors de VAERSA.
- ❖ **Servei de vigilància i control de la Reserva Natural dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni:** Equip integrat per un Patró del Servei de Guardacostes de les Reserves Natural i Marina, treballador de l'Ajuntament de Dénia i un peó especialista, treballador de VAERSA.

1.8. Composició de la Junta Rectora del Parc

La Junta Rectora té caràcter d'òrgan consultiu, col·laborador de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural en la gestió del Parc i canalitzador de la participació dels interessos socials i econòmics afectats en la planificació i la gestió del Parc Natural, d'acord amb l'article 48.5 de la Llei 11/1994, de 27 de desembre, de la Generalitat, d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana.

Ací es detalla la composició de la Junta Rectora segons el Decret 25/1987, de 16 de març, del Consell, de declaració del Parc Natural del Montgó. El funcionament general de la mateixa quedà aprovat al Decret 229/2007, de 23 de novembre, del Consell, pel qual s'aprova el Pla Rector d'Ús i Gestió del Parc Natural del Montgó.

Els membres de la Junta Rectora, tal com descriu el Decret 25/1987, són:

- ❖ President de la Junta rectora del Parc Natural del Montgó. Es manté el càrrec dels anys anteriors, amb el Sr. Joan Sala, nomenat l'any 2016.
- ❖ Director-Conservador del Parc Natural del Montgó, que al seu torn fa les funcions de secretari de la Junta Rectora.
- ❖ Dos representants de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.
- ❖ Dos representants de la Conselleria d'Habitatge, Obres Públiques i Vertebració del Territori.
- ❖ Un representant de la Conselleria d'Hisenda i Model Econòmic.
- ❖ Un representant de la Diputació Provincial d'Alacant.
- ❖ Un representant de l'Ajuntament de Dénia.
- ❖ Un representant de l'Ajuntament de Xàbia.
- ❖ Un membre representant dels grups de protecció i conservació de la naturalesa.
- ❖ Un representant de les universitats valencianes.

A més, assisteixen com a convidats a la Junta Rectora:

- ❖ Un representant de la Unió de Llauradors i Ramaders-COAG.
- ❖ Un representant d'AVA ASAJA (Associació Valenciana d'Agricultors).
- ❖ Un representant de la Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament de Xàbia.
- ❖ Un representant de la Regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament de Dénia.
- ❖ Un representant de la Societat de Caçadors de Xàbia
- ❖ Un representant de la Societat de Caçadors de Dénia

- ❖ Un representant de l'Associació de Veïns VERAM
- ❖ Un representant de l'Associació de Colons del Montgó.
- ❖ Un representant de l'Associació d'Empresaris d'Hostaleria i Turisme de la Marina Alta (AETHMA).
- ❖ Un representant de l'EATIM de Jesús Pobre.
- ❖ Un representant de l'EATIM de La Xara.
- ❖ Un representant de l'Ajuntament de Gata de Gorgos.
- ❖ Un representant de l'Ajuntament de Pedreguer.
- ❖ Un representant dels Centres Excursionistes de la Marina Alta "Comarcal Montgó".
- ❖ Un representant de l'Associació de Veïns del Montgó.
- ❖ Un representant de la Federació d'Escalada i Esports de Muntanya de la Comunitat Valenciana.

En l'any 2018 la Junta Rectora del Parc Natural del Montgó es va reunir el dia 21 de juny a l'Ajuntament de Pedreguer. De la reunió destaquen els següents temes: Aprovació de la Memòria de Gestió de l'any 2017. Informe-resum de l'Estudi de Capacitat d'Acollida de la Cova Tallada, amb les propostes que se'n deriven, com ara la regulació de les visites per a l'any 2019 i les actuacions previstes per a millorar els accessos. S'informà de l'estat de l'elaboració del Pla de Prevenció d'Incendis Forestals. Es va debatre al voltant de la problemàtica creada a causa de l'excessiva població de porcs senglars i de les possibles mesures per al seu control. L'apartat de precís i preguntes va tancar la Junta.

Figura 1: Imatge de la Junta Rectora celebrada a l'octubre de 2018, a l'Ajuntament de Pedreguer

Pel que fa a l'esmentada **Comissió d'Ús Públic** del Parc Natural del Montgó, es celebraren tres reunions en l'any 2018, concretament els dies 1 de març, 4 de juliol i 16 d'octubre on, bàsicament s'han tractat els següents temes: Cova Tallada, amb el procés de regulació d'accessos; la problemàtica de l'ús de bicicletes de muntanya i informació sobre la Reserva Marina.

2. VIGILÀNCIA I PREVENCIÓ D'INCENDIS FORESTALS

Mitjans de vigilància mòbil

La vigilància del Parc contra incendis forestals va estar a càrrec de la Unitat A-711 entre l'1 gener i el 28 de febrer en dies alterns., i també entre el 17 de novembre i el 31 de desembre. Les Unitats A-103 i A-104, què tenen la base en el Parc de bombers comarcal a La Xara, han treballat des de l'1 de març fins al 16 de novembre. La supervisió va a càrrec dels agents mediambientals de la Marina Alta.

A més a més, el servei de vigilància es complementa amb l'equip de manteniment i els tècnics del Parc en l'exercici de les seues activitats habituals. Durant els mesos d'estiu voluntaris de protecció civil de Dénia, Xàbia, Gata de Gorgos i Pedreguer, així com ACIF-Dénia, coordinats per la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, també realitzen labors de vigilància.

Mitjans de vigilància fixos

Els punts fixos que vigilen el Parc Natural del Montgó són els observatoris de **Miserà, Coll de Rates i Montdúver** (València), què estan en actiu durant tot l'any. Entre l'1 d'abril i el 30 d'octubre també s'incorporà **Cocoll**.

Figura 2: Incendi de Galeretes

Data	Localització	Municipi	Zonificació	Causalitat	Superfície (ha)
8 juliol	Galeretes	Dénia	PARC	llamp	9,63
15 juliol	Castellans	Xàbia	PORN	intenc	0,03
16 juliol	La Xara	Dénia	PORN	intenc	0,30
8 agost	El Rafal	Xàbia	PORN	intenc	0,005
10 agost	El Rafal	Xàbia	PORN	intenc	0,02
12 agost	Camí Vell de Gata	Xàbia	PORN	intenc	0,003

Taula 5. Relació d'incendis al 2018 al Montgó i la seua àrea PORN.

Font: Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural

Treballs de manteniment

La brigada del Parc Natural s'encarrega, amb periodicitat anual, de la conservació i neteja dels canals d'alimentació dels tres dipòsits d'extinció d'incendis, açò suposa el buidatge d'àrids dels decantadors i la revisió de fuites en les canonades. Aquests treballs són periòdics i es detallen en apartats posteriors.

La Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals ha realitzat treballs de millora dels tres dipòsits d'extinció d'incendis forestals situats a l'àmbit del Parc Natural, açò és: A-1055 La Plana de St. Jeroni de 250 m³ (Xàbia), A-1167 Punta de Benimaquia de 300 m³ (Dénia) i A-1168 Cova Ampla de 300 m³ (Dénia). En tots tres s'ha reparat la tanca metàl·lica, s'ha garantit l'estanquitat dels dipòsits, s'ha pintat damer de color roig i blanc a la vora superior i s'ha restituit les balises de localització per millorar la visibilitat dels dipòsits des de l'aire. La inversió ha estat de 15.000 euros.

Figura 3: Dipòsit d'aigua amb millora de visibilitat

Interfaç urbano-forestal

Selvicultura preventiva en la interfase urbano-forestal en Muntanya Pública, realitzar per la Direcció General de Prevenció d'Incendis Forestals. Superfície treballada: Dénia 6,14 h. Xàbia 2,20 h

Figura 4: Resultat de l'actuació dels treballs silvícoles.

3. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA CONSERVACIÓ

3.1. Conservació de Flora

El territori valencià és un dels llocs de l'àmbit mediterrani de major riquesa florística. Entre les muntanyes valencianes, el Montgó destaca per posseir fins a 650 espècies diferents dins dels seus reduïts límits, de les quals, prop de 140 són considerades espècies rares, endèmiques o amenaçades.

Aquest elevat grau de biodiversitat florística i la seua fragilitat va ser una de les més importants raons per a la protecció d'aquest espai. Des de llavors, s'ha treballat en la gestió de la flora amb el reforç de poblacions en camp o amb la generació de planta i llavors *ex situ*.

A continuació realitzarem un repàs dels projectes de conservació de flora que s'han realitzat al llarg de l'any 2018.

Plantacions de flora autòctona

Aquest projecte engloba tant les plantacions realitzades pel personal del Parc Natural del Montgó, com aquelles que es realitzen en col·laboració amb el CIEF i les brigades del Servei de Vida Silvestre d'aquesta mateixa Conselleria.

Els objectius del projecte són els següents:

- ❖ Millora o manteniment de les poblacions actuals de flora rara, endèmica o amenaçada en el Parc.
- ❖ Millora de la biodiversitat florística en zones determinades de l'espai natural protegit.

El seguiment d'aquestes plantacions s'efectua a l'any, o al cap de sis mesos d'haver-se realitzat, a fi de determinar el grau de supervivència dels exemplars, tot i que, en molts dels casos, és difícil conèixer l'evolució

dels materials implantats, per exemple quan es tracta del llavoreig, tal com s'explica més endavant.

Al llarg de l'any 2018, no s'ha realitzat cap plantació amb el personal del CIEF, tal com venia ocorrent en anteriors períodes, per tant, tan sols hi han hagut plantacions realitzades pel personal del Parc Natural. Aquestes, es realitzen generalment a la primavera i tardor, en zones seleccionades prèviament, en funció de les espècies i de les condicions del medi que es presenten, així com dels objectius que es pretenen. Normalment, es tracta d'espècies de distribució més àmplia típiques dels hàbitats presents en el Montgó, encara que d'un elevat rang ecològic, de manera que aporten al bosc i al matoll una major diversitat, la qual, i a causa dels diferents impactes causats per l'acció antròpica sobre les muntanyes, es troba lluny de la seua presència òptima.

Encara que al llarg dels anys anteriors, no s'han realitzat grans plantacions per part de la Brigada del Parc, al llarg dels últims tres anys (entre 2015 i 2018) aquestes s'han incrementat, amb l'esperança que els resultats siguin més satisfactoris que els de les plantacions realitzades amb anterioritat, degut principalment que des del 2010 s'ha entrat en un cicle d'estius i primaveres molt secs i amb elevades temperatures, per la qual cosa les plantes, si no són regades contínuament, no passen el primer any. Al final de l'any 2016, han millorat els registres de pluja en la Comarca i aquests s'han estés fins a finals de l'any 2018, aconseguint-se valors mitjans i normals, la qual cosa fa pensar que les plantacions realitzades tindran major èxit.

Les plantacions es continuen centrant en àrees en les quals es puga realitzar un adequat seguiment per mitjà de tasques de reg i reposició de fallides principalment. A més de l'anterior, també se segueix el criteri d'anar reduint el nombre de plantacions "populars", ja que en anys anteriors, s'ha comprovat un increment notable del percentatge de fallades relacionades amb aquestes i la seua falta de manteniment.

Al 2017, s'inicià una campanya de llavoreig massiva a diverses àrees de l'espai natural, mètode que s'ha demostrat, per l'experiència dels anys anteriors, com el mètode més efectiu i de major índexs de supervivència, a més de ser una actuació amb un rendiment molt major i amb un cost més reduït si ho comparem amb les plantacions. Tot i això, els resultats no estan sents els esperats, ja que les llavors han patit predació per part dels porcs senglars. Amb tot, aquestes dades han estat replegades per l'equip tècnic, plasmant-se a la taula 6 del present document.

En la taula 7 s'arreguen les zones de plantació, així com les espècies utilitzades al llarg de l'any 2018, en la que s'aprecia que s'ha mantingut, a grans trets, el nombre d'exemplars, així com la diversitat de les mateixes respecte d'anys anteriors.

A més, la taula 7 mostra els resultats de supervivència de les espècies plantades al llarg del període de treball anterior i sobre les quals s'ha dut a terme el seguiment anual que correspon en aquests casos. En el cas de les tasques de llavoreig i, tal com ja s'ha esmentat, el seu seguiment presenta major dificultat i, per tant, no es mostra la informació corresponent.

De totes les dades mostrades a continuació, s'han exclòs tots aquells exemplars que han estat plantats a l'antic abocador de Benimaquia, ja que, donada la importància de les tasques que en aquesta àrea s'han dut a terme, es descriuen en un apartat específic.

Lloc	Espècie	Nom. de llavors
Racó del Bou	<i>Acer monspessulanum</i>	6
	<i>Crataegus azarolus</i>	3
	<i>Laurus nobilis</i>	155
	<i>Quercus rotundifolia</i>	50
	<i>Celtis australis</i>	20
Cova de l'aigua	<i>Quercus faginea</i>	60
Camp de tir de Dènia	<i>Quercus faginea</i>	20
	<i>Celtis australis</i>	20
Camí Colònia	<i>Quercus faginea</i>	20
	<i>Celtis australis</i>	187
	<i>Laurus nobilis</i>	53
	<i>Ceratonia siliqua</i>	29
	<i>Quercus rotundifolia</i>	102
Camí del Repetidor	<i>Quercus faginea</i>	358
Cova del Gamell	<i>Laurus nobilis</i>	20
	<i>Quercus rotundifolia</i>	598
	<i>Laurus nobilis</i>	213
	<i>Celtis australis</i>	190
	<i>Ceratonia siliqua</i>	6
Àrea Recreativa Les Planes	<i>Quercus faginea</i>	21
	<i>Quercus rotundifolia</i>	60
Cap de Sant Antoni	<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i>	53
Barranc de l'emboixar	<i>Quercus rotundifolia</i>	160
Les Planes (vàries zones)	<i>Quercus rotundifolia</i>	300

Taula 6. Llavors sembrades per l'Equip de Manteniment i Conservació en 2018

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades arrellegades per l'Oficina Tècnica del PN Montgó

Lloc	Espècie	Nom. d'exemplars
Àrea recreativa i Cap de Sant Antoni	<i>Celtis australis</i>	3
	<i>Ceratonia siliqua</i>	4
	<i>Medicago arborea</i>	63
	<i>Rhamnus alaternus</i>	26
	<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i>	14
	<i>Pistacia lentiscus</i>	8
	<i>Arbutus unedo</i>	6
	<i>Viburnum tinus</i>	23
Camp de Tir de Dènia	<i>Nerium oleander</i>	11
	<i>Arbutus unedo</i>	10
	<i>Ruscus hypophyllum</i>	50
	<i>Laurus nobilis</i>	29
	<i>Quercus rotundifolia</i>	1
	<i>Fraxinus ornus</i>	1
	<i>Juniperus phoenicea</i>	2
	<i>Celtis australis</i>	4
	<i>Rhamnus alaternus</i>	2
	<i>Viburnum tinus</i>	7
	<i>Trachelium caeruleum</i>	1
Cova de l'Aigua	<i>Rubus ulmifolius</i>	29
	<i>Celtis australis</i>	1
Racó del Bou	<i>Acer monspessulanum</i>	3
	<i>Malus domestica</i>	1
	<i>Nerium oleander</i>	1
	<i>Hedera helix</i>	2
	<i>Sorbus aria</i>	1
	<i>Populus nigra</i>	2
	<i>Quercus faginea</i>	1
	<i>Ruscus hypophyllum</i>	56
Camí Colònia	<i>Arbutus unedo</i>	10
	<i>Laurus nobilis</i>	5
	<i>Viburnum tinus</i>	12
	<i>Olea europaea</i> var. <i>sylvestris</i>	2
	<i>Quercus faginea</i>	4
Camí del Repetidor	<i>Arbutus unedo</i>	10
	<i>Prunus dulcis</i>	1
	<i>Quercus faginea</i>	2

Taula 7. Espècies Plantades per l'Equip de Manteniment i Conservació en 2018

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades arreplegades per l'Oficina Tècnica del PN Montgó

Lloc	Espècie	Nom. d'exemplars plantats al 2017	Nom. de supervivents després de l'estiu de 2018
Camí Colònia	<i>Fraxinus ornus</i>	28	Indet.
	<i>Celtis australis</i>	1	1
	<i>Hedera helix</i>	1	1
	<i>Viburnum tinus</i>	17	15
	<i>Ruscus hypophyllum</i>	1	1
Bancals entorn Camp de Tir de Dènia	<i>Quercus rotundifolia</i>	30	10
	<i>Fraxinus ornus</i>	11	3
	<i>Phyllirea latifolia</i>	2	1
	<i>Nerium oleander</i>	2	2
	<i>Celtis australis</i>	14	4
	<i>Viburnum tinus</i>	19	5
	<i>Arbutus unedo</i>	6	2
Cap de Sant Antoni	<i>Olea europaea var. sylvestris</i>	62	46
	<i>Rhamnus alaternus</i>	36	4
	<i>Pistacia lentiscus</i>	2	1
	<i>Ceratonia siliqua</i>	1	1
Camí del Quarter	<i>Celtis australis</i>	8	8
Cova de l'Aigua	<i>Smilax aspera</i>	6	0
	<i>Rosa officinalis</i>	2	0

Taula 8. Supervivència d'espècies en 2018, plantades per l'Equip de Manteniment i Conservació en 2017

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades arrellegades per l'Oficina Tècnica del PN Montgó.

A la vista de les dades mostrades, en el present període es mantenen les dades de supervivència dels últims anys; novament les pluges anuals han estat dins dels rangs mitjans per a la Comarca, la qual cosa ha facilitat la viabilitat de les plantacions en la majoria de les zones. Tot i això i, en els casos en els quals no han estat depredades les llavors, els resultats mostren una major supervivència dels exemplars nascuts de llavor.

Figura 5: Personal del Parc Natural en tasques de plantació

Producció en viver de flora autòctona

En el viver habilitat en el Centre d'Interpretació del Parc Natural, es realitzen treballs de producció, plantació en el rocall i manteniment de l'arborètum creat amb algunes de les espècies més característiques del Montgó, anys enrere. Per això, tots els anys s'arreglen llavors d'individus silvestres del Parc, aquestes llavors són posteriorment utilitzades per a la generació d'aquesta planta en el viver, i en alguns casos, per a aportar-les al banc de Germoplasma del CIEF, principalment sobre aquelles espècies de major interès o sobre aquelles sobre les quals vol dur-se a terme algun projecte específic. A més, moltes d'elles són les llavors emprades en les tasques de llavoreig abans descrites.

La planta generada en els vivers s'utilitza per a la realització de plantacions de reforç, plantacions educatives, de projectes de restauració i, en alguns casos, per a cessió a altres entitats.

El 2018, els esforços s'han centrat, tal com ve ocorrent des de fa alguns anys, sobre l'espècie *Silene hifacensis*, a fi de poder continuar amb les tasques de reforçament de les poblacions existents en el Parc d'aquesta espècie en perill d'extinció (veure apartats següents). De la resta d'espècies, enguany s'ha produït a més alguns pocs exemplars de material vegetal, suficient per a les tasques que volen desenvolupar-se a l'espai natural: tallada de sendes secundàries, reforçament de poblacions, frenada de l'erosió en zones puntuals, etc.

Figura 6: Plantes produïdes als vivers del Bosc de Diana

Els esforços de reproducció de material autòcton diferent d'aquestes espècies s'ha centrat en les espècies següents, tots ells, procedents de llavor:

- Aurons: 96 exemplars
- Narcisset valencià: 96 exemplars
- Arbocer: 146 exemplars
- Ullastre: 96 exemplars
- Ginebre marí: 96 exemplars
- Savina: 96 exemplars

A més de l'anterior, es mantenen al viver altres espècies reproduïdes els anys anteriors, a l'espera de ser traslladats al terreny, conformant una llista, no massa extensa en quantitat, però d'una elevada varietat d'arbres i arbustos autòctons.

Seguint amb la tònica dels darrers anys, se segueix amb els intercanvis de planta i llavor forestal amb el Centre d'Investigació i Experimentació Forestal (CIEF) de la Conselleria, a fi de disposar d'una mínima quantitat de planta, amb la major diversitat possible per a la seua utilització per part de la mateixa Brigada de Manteniment en les tasques de reforç de poblacions del Parc.

Projecte de recuperació de l'Alfals arbori (*Medicago citrina*)

L'*alfals arbori* (*Medicago citrina*) és una planta de distribució iber-llevantina-balear i forma part de la llista de 50 espècies botàniques insulars més amenaçades del Mediterrani. Des del CIEF i el Servei de Vida Silvestre junt amb la brigada del Parc Natural del Montgó es realitzen diferents treballs de plantació, recollida de llavors i manteniment de planta *ex-situ* en el viver.

L'objectiu d'aquest projecte és el manteniment i propagació de l'espècie en els hàbitats més adequats del Parc Natural.

En la microreserva de l'Illot de la Mona trobem l'única població natural de *Medicago citrina* en el Parc, la qual no es va veure afectada per l'incendi del 2014, que si va afectar la població del Cap de Sant Antoni. Amb

l'objectiu de realitzar un cultiu *ex situ* de les llavors de l'Illot, es planten 5 exemplars en el rocall i 21 en el viver. Les plantes del jardí s'utilitzen per a arreplegar llavor i mesclar-la amb la de l'Illot (única població natural de la província d'Alacant) a l'hora de fer noves plantacions, amb intenció d'introduir major variabilitat genètica.

El cens de l'Illot de la Mona de l'any 2018, després de no haver pogut ser realitzat el cens a l'any 2017, al juny d'enguany fou visitat, inventariant-se un total de 26 exemplars adults i amb llavor d'aquesta espècie tot i que també es localitzaren nombrosos exemplars joves que encara no han aconseguit assolir la seua maduresa sexual, però que són un bon indicador de l'estat actual de l'espècie a l'illot.

D'altra banda, la segona població natural del Parc Natural, localitzada a les Coves Santes, a l'any 2017, tan sols s'ha localitzat 1 únic exemplar viu, per la qual cosa, es realitzà, tal com s'exposa a la Memòria de l'any anterior, una plantació entre el Servei de Vida Silvestre i l'equip de manteniment i conservació en el mes de desembre de 2017 que suposà la posada al medi natural de 104 exemplars, a aquesta zona de

diffícil accés, amb l'objectiu de recuperar aquests paratges per a l'espècie. En l'actualitat romanen vius un total de 73 exemplars.

La segona de les poblacions d'alfals arbori present en el Parc Natural es localitza en la microreserva del Cap de Sant Antoni. En aquest cas es van comptabilitzar a principis de la primavera del 2017, 49 exemplars, nombre d'individus que, *a priori*, pot resultar cridaner, però que en el fons revela que les plantacions realitzades no han tingut l'èxit pretés, ja que han patit nombroses dificultats per al seu desenvolupament i, dels 128 alfals plantats després de l'incendi del 2014, han mort més del 60% en menys de tres anys, la qual cosa, dificulta moltíssim arribar a les xifres anteriors a l'esmentat fet i, és per això que a finals d'any, al mes d'octubre de 2018, fou reforçada aquesta població amb 60 exemplars al llarg de tota la zona de les Coves Santes, tal com es mostra a la figura següent, en la qual a més, es localitzen els exemplars inventariats a la tardor.

Figura 7: Ubicació de la *Medicago citrina* al Cap de Sant Antoni. En roig els exemplars desapareguts recentment.

Com a dades destacable, la iniciativa d'enguany de la brigada de manteniment de realitzar un llavoreig a la zona de les Coves Santes, tècnica que no s'havia utilitzat fins el moment, però que, en coordinació amb els tècnics del CIEF, s'ha decidit utilitzar a aquest indret, en el qual es va registrar un atac sobre els exemplars adults de l'alfals arbori d'un cotonet (*Icerya purchasi*) que pràcticament havia defoliat per complet els exemplars adults presents i sobre la qual es realitzà una retirada manual sobre un total de 80 exemplars.

Les dades de les plantacions realitzades durant els últims anys es mostren en la taula següent:

Lloc	Data plantació/sembra	Nombre d'exemplars plantats
Microreserva Cap Sant Antoni	27-10-2009	27
	24-11-2011	39
	10-2-2012	44
	18-12-2012	180
	19-11-2013	218
	11-11-2014	128
	11-10-2016	2
	11-10-2017	6
	30-10-2018	60
Coves Santes	20-12-2017	106
	28-09-2018*	300 grams*

Taula 9. Dades de plantació del Projecte de Recuperació de la *Medicago citrina* en el PN Montgó en 2018

*: Sembra de 300 grams de llavor

Font: Elaboració pròpia a partir de les dades obtingudes del CIEF i l'Oficina Tècnica del PN del Montgó.

Projecte de recuperació de la *Silene d'Ifac* (*Silene hifacensis*)

La *Silene d'Ifac* (*Silene hifacensis*) és una planta que habita en els penya-segats litorals del nord d'Eivissa i del nord de la província d'Alacant. Aquesta planta es troba en l'actualitat a la vora de l'extinció, tal com queda reflectit en els documents de la UICN i en el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades: per tot això, la Comunitat Valenciana té una especial responsabilitat a millorar l'estat de seues poblacions naturals.

El 10 d'abril de 2008 es publica en el Diari Oficial de la Comunitat Valenciana el Decret 40/2008 de 4 d'abril del Consell, pel qual s'aprova el Pla de Recuperació de la *Silene d'Ifach* (*Silene hifacensis*) a la Comunitat Valenciana. El Pla està coordinat des del CIEF i el seu objectiu és la conservació de l'espècie millorant en la mesura que es puga la seua variabilitat genètica.

En el Parc Natural del Montgó, tots els treballs relacionats amb el Pla de Recuperació de la *Silene d'Ifac* vénen coordinats pel Servei de Vida Silvestre de la Conselleria i són executats de manera conjunta entre la brigada de Vida Silvestre i la brigada del Parc Natural, excepte en el cas del manteniment de l'hort llavorer i el seguiment de plantes i plàntules en la microreserva de l'Illot de la Mona que és realitzat de manera exclusiva pel personal del Parc Natural.

Tots els anys es recol·lecten llavors de la població de l'Illot de la Mona, les quals són enviades al CIEF, que s'encarrega d'emmagatzemar-les en el Banc de Germoplasma o les utilitza en el seu hort-llavorer, mentrestant, una xicoteta part queda per als vivers del Bosc de Diana. En l'hort-llavorer del Parc Natural del Montgó es sembren les llavors obtingudes d'anys anteriors, realitzant-se encreuaments entre llavors de diferents anys. La llavor produïda per aquestes plantacions és, a més, enviada en part al CIEF i també utilitzada en les possibles plantacions a realitzar en el Parc, de manera que cada any s'obtenen quantitats de llavors amb una elevada variabilitat genètica.

Figura 8: Hort llavorer als vivers del Parc Natural

Quant a les poblacions de *Silene* en el Montgó, cal indicar, que després de les sembres massives realitzades des de l'any 2011 fins al present període en diverses zones del Montgó, i després de tornar a intensificar-los aquests, el nombre de poblacions estables ha passat de cinc a deu, com podem observar en la taula següent. Tot i que apareixen com a novetat els exemplars de Cova Tallada 1 i 2, no poden aquestes considerar-se encara com a població "estable", atès que es considera d'aquesta manera aquella que ha sobreviscut dos estius. L'any 2018, s'han reduït els esforços en llavoreig de diferents indrets del Montgó, donat que els resultats estan sent més que satisfactoris en les ubicacions actuals, centrant-se els esforços al llarg de l'any tant en el control de les àrees ja ocupades com en la prospecció de noves àrees per a una futura expansió dins del mateix espai natural.

Les quantitats de llavor de *Silene* introduïdes al medi, són les que es mostren a la taula següent:

Nom del paratge	UTM	Municipi	Procedència material	Quantitat (pes i núm. llavors)	Data sembra
Cap de Sant Antoni	777652, 4199842	Xàbia	Illot de la Mona	6g - 7050	31/10/2018
Barranc Cova de l'Aigua-dolç	774542, 4301529	Dénia		11g - 12925	30/10/2018
Barranc de Benimaquia	774542, 4301529	Dénia		5g - 5875	30/10/2018
Torre del Gerro	774482, 4301555	Dénia		11g - 12925	30/10/2018

Taula 10: Caracterització dels llavoreigs de *Silene* realitzats en El Montgó l'any 2018

Lloc	Data creació	Nom. exemplars ¹	Nom. exemplars ²
Illot de la Mona	Espontània, reforçada	72	47
Cap de Sant Antoni	Creada (27-10-2009)	1	3
Camí del repetidor	Creada (25-10-2011)	3	1
Cova de l'Aigua 1	Creada (24-10-2011)	13	7
Cova de l'Aigua 2	Creada (24-10-2011)	16	4
Cala Primera	Creada (25-10-2011)	11	73
Cala Segon	Creada (25-10-2011)	1	40
Barranc de l'Emboixar	Creada (11-10-2016)	-	-
Barranc de l'Aiguadolç	Creada (10-10-2016)	26	12
Barranc de Benimaquia	Creada (26-10-2016)	3	217
Torre del Gerro	Creada (15-10-2003)	12	7
Cova Tallada 1	Creada (21-11-2017)	30	72
Cova Tallada 2	Creada (21-11-2017)	50	30

Taula 11. Seguiment de les poblacions de *Silene hifacensis*. Núm. de plantes en 2018

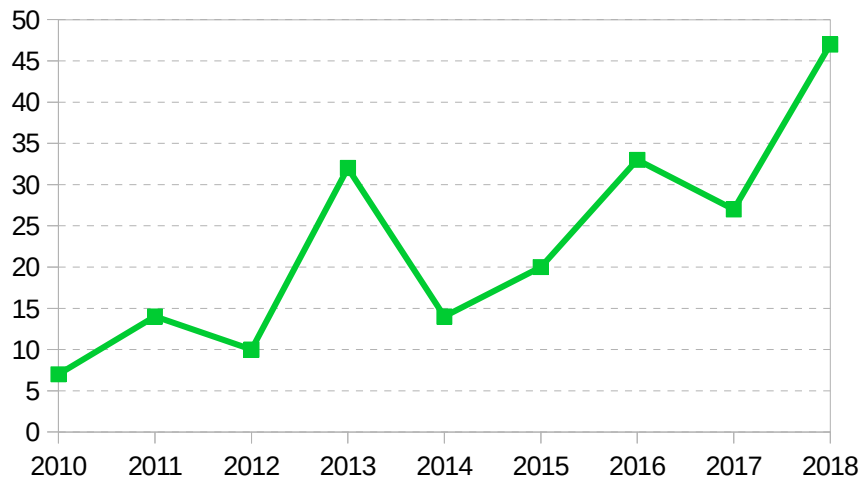
¹: Nombre d'exemplars inventariats en el mes de març de 2018

²: Nombre d'exemplars inventariats en el mes d'octubre de 2018

Font: Informe tècnic d'avaluació del Pla de Recuperació de la Silene d'Ifac, del Servei de Vida Silvestre, així com informació pròpia de l'Oficina Tècnica del PN.

Ben conegut és que població natural tan sols en trobem una, la de l'Illot de la Mona, mentre que la resta provenen de llavoreig i plantacions realitzades pels tècnics encarregats del projecte, el qual començà a l'any 2003 i s'estén fins el present any.

Una vegada exposats els resultats per al 2018, cal analitzar les dades dels últims anys, pel que fa a la variació de la població de l'Illot de la Mona, l'única població "natural" de quantes alberga el Parc Natural del Montgó, resultats que poden ser apreciats de manera ràpida i senzilla en la gràfica següent:

Gràfica1: Evolució de la població de *Silene hifacensis* en l'Illot de la Mona (període 2010-2018)

La gràfica mostra una evolució molt positiva de la població de l'Illot de la Mona, igual que està ocorrent a la major part de les zones del Parc Natural i, per extensió a les poblacions de la Marina Alta i la Marina Baixa, en la qual s'aprecia com es trobava l'espècie en aquesta zona, l'any 2010, amb 7 exemplars i com augmenta la seua població arribant al seu màxim enguany, amb 47 exemplars, molt per damunt del màxim assolit des que es desenvolupa el Pla de Recuperació de la *Silene* d'Ifac, tot açò gràcies als treballs de les brigades implicades en el projecte i a un major esforç de prospecció. En data d'abril de 2018, en les primeres visites a l'Illot, s'aprecia com el nombre d'exemplars augmentà considerablement respecte de l'any anterior, atés que, a principis de l'any que exposem, s'enregistraren un total de 72 exemplars, xifra molt elevada, però com és habitual, descendeix en les prospeccions realitzades després de l'estiu i just al principi de la temporada de pluges, però que fins i tot després d'aquest període, s'ha mantingut en nivells molt elevats fins arribar als esmentats 47.

Tal com es comentà el passat any, tan sols segueix amb el seu desenrotllament normal una única planta "mare" de quantes es van inventariar a l'inici del projecte, a finals de l'estiu del mateix any i, a pesar de les tasques de manteniment setmanal que es realitzen per part de la brigada, se certifica la mort de la planta, posant punt final a la població original de plantes "mare" de l'Illot de la Mona.

Per a la resta de poblacions, cal destacar les dades que ofereix la taula 9 d'on poden extraure's algunes conclusions: en primer lloc destacar que si bé no han augmentat totes les poblacions, almenys s'han mantingut en nivells estables.

Així, han augmentat el nombre d'exemplars de les seues poblacions, els paratges de l'Illot de la Mona, Cap de Sant Antoni, Cala Primera (confirmant la recuperació enregistrada l'any 2017), i Torre del Gerro (donada pràcticament per extinta fa uns anys).

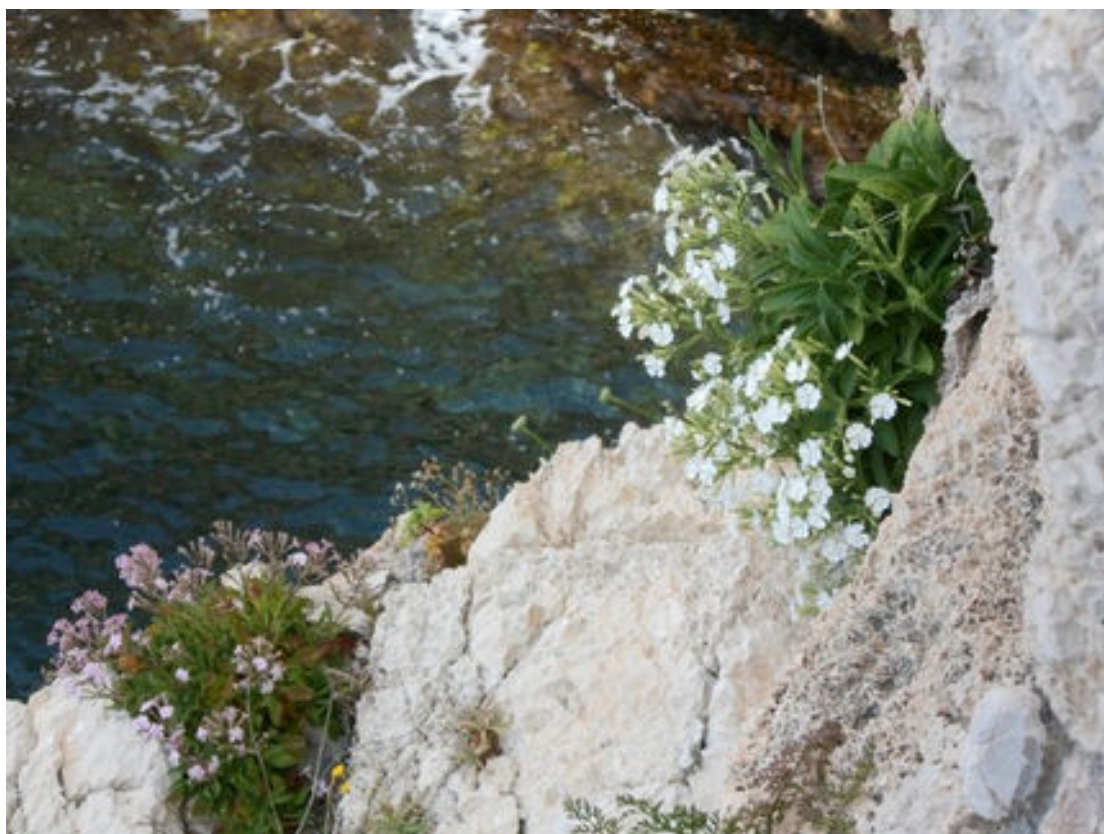
En el cas de Cala Segon i, a l'ésser una població de nova creació, no poden prendre's com a representatius els 40 exemplars inventariats a l'octubre de 2018, però s'haurà de fer un seguiment especial cap a aquests exemplars, així com aquells citats per a les poblacions de Cova Tallada 1 i 2, amb 7 i 30 exemplars respectivament (de primer any).

En l'extrem contrari tenim el cas del Barranc de l'Emboixar, on ja l'any passat es va produir una davallada en la població per atacs de caragols, i que ja en el seu moment es plantejà el seu abandonament en anys futurs, fet que s'ha comprovat al 2018, amb cap planta censada i, per tant, serà una població sobre la qual no es realitzarà cap tasca en futurs treballs.

Donat l'augment de poblacions i la quantitat de planta introduïda des del 2011, les tasques de seguiment i control d'algunes d'aquestes poblacions, es redueixen al conteig de plantes al cap del temps i, de fet eixa ha estat l'estratègia per a la majoria de zones, tal com es mostra a la taula 11, on s'aprecia que tan sols són 4 les poblacions sobre les quals enguany s'ha dut a terme el llavoreig, davant les 12 localitzacions de l'any 2017. Aquest recompte es continua realitzant tots els anys, realitzant-se un compteig general de totes les plantes presents després de l'estiu d'eixe any en cada una de les poblacions.

Cal tindre en compte que el nombre de plantes que queden, englobaran poblacions de plantacions realitzades en diferents anys, per la qual cosa no es pot realitzar un seguiment sobre les plantacions de cada any sinó que el seguiment es realitzarà prenent com a referència el total de plantes o llavors plantades/sembrades fins aleshores, abandonant-se progressivament l'estratègia de llavoreigs massius que en els últims anys han estat realitzats pel personal del Parc Natural, sempre baix la supervisió pel personal del CIEF.

Com a conclusió podem indicar que la *Silene* es comporta de manera molt prolífica en condicions controlades, com en els horts-planterers, no obstant això, les repoblacions en camp pareixen estables però s'ha de mantindre un cert treball de vigilància i manteniment sobre elles, per tant, l'estratègia de plantacions i llavoreig massiu pareix la més indicada, ja que l'espècie sembla tindre llocs preferencials de creixement i tot fa pensar que les plàntules germinades en el medi natural pareixen tindre unes majors probabilitats de supervivència que les

plantades. No obstant això, són claus els regs de manteniment realitzats durant l'estiu, atés que s'ha comprovat que durant els anys més secs aquestes tasques són primordials per al manteniment de les poblacions.

Quant al manteniment i expansió de la població natural de l'Illot de la Mona, cal ressaltar un any més l'important treball realitzat per la brigada del Parc Natural, any rere any, en pro de la recuperació de l'única població relictada de quantes es trobaven a l'espai protegit. A hores d'ara es considera que és convenient deixar a la seua evolució l'espècie.

Tot i això i, al tractar-se d'una població natural, les llavors de les plantes s'arreglen per al seu tractament en viver i enviament al CIEF, tot i això, sempre es deixen part d'aquestes llavors en punts de l'illot, que són triats pel personal de la Brigada de Conservació i els quals són revisats periòdicament, anotant-se a més, l'estat fenològic de tots els exemplars.

Referent a les reunions anuals amb els actors implicats com a participants del Pla de Recuperació, cal indicar que aquestes són imprescindibles per al bon desenvolupament i execució de les accions contemplades en el pla. En elles s'analitza i avalua la informació compartida, es reorienten iniciatives i objectius concrets, s'actualitza la informació, es creen mapes de necessitats i objectius a curt termini, es fan cronogrames i es trien responsables per a cada acció concreta, al mateix temps que es discuteixen idees i s'aporten solucions explorant noves oportunitats.

El 16 de novembre de 2018 va tindre lloc la IV Reunió de coordinació per al desenvolupament del Pla de Recuperació de *Silene hifacensis* en la Comunitat Valenciana en el Centre Social de la Platja de l'Albir, pertanyent a l'Ajuntament de l'Alfàs del Pi, que molt amablement va cedir la sala de reunions. En aquesta ocasió, es va convocar a tots els actors i col·laboradors que d'una manera o una altra han participat en el pla de recuperació, entre ells personal de les brigades dels parcs naturals de Montgó, Serra Gelada, Penyal d'Ifac, tècnics i directores dels esmentats parcs, tècnics i regidors dels Ajuntaments col·laboradors (Benidorm, l'Alfàs del Pi i Altea) a més dels Agents Mediambientals i tècnics dels Serveis Territorials de Vida Silvestre d'Alacant, tots ells coordinats pels tècnics del CIEF, encarregats del Projecte de Recuperació.

Figura 9: Reunió de coordinació del Plan de recuperació de la *Silene* al Centre Social l'Albir de l'Alfàs del Pi.

Eliminació de plantes al·lòctones

Moltes de les espècies de plantes utilitzades en jardineria en les zones urbanes perifèriques i interiors al Parc Natural, acaben desplaçant-se i instal·lant-se en el medi natural proper; en molts casos no presenten cap amenaça, però, algunes d'elles s'adapten ràpidament al nou medi i són capaços de desplaçar a les espècies autòctones de flora.

A l'empara del que estableix l'Orde de 10 de setembre de 2007 de la Conselleria de Medi Ambient, Aigua, Urbanisme i Habitatge, per la qual s'aproven mesures per al control de les espècies vegetals exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana, així com del Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana i donada la importància del Parc Natural del Montgó com a reservori florístic de gran quantitat d'espècies endèmiques, és summament necessari realitzar tasques d'eliminació d'espècies invasores.

La brigada del Parc Natural, s'encarrega en la majoria dels casos d'aquest treball, ajudats pel mapa de vegetació d'al·lòctones que es va elaborant en el Parc Natural des de l'any 2011, però sobre el qual enguany s'ha fet un treball d'actualització que després s'explica amb més detall. L'any 2018 s'han realitzat els treballs següents:

❖ **Eliminació de *Kalanchoe ssp*** novament en l'entorn de la carretera CV-736, a Xàbia i Dénia. Amb data abril del 2016, es rep avís per part dels Serveis Tècnics de l'Ajuntament de Xàbia, relatiu a l'aparició, en una zona limítrofa amb el Parc Natural, d'una xicoteta població de *Kalanchoe daigremontiana* i, una vegada visitada la zona per l'equip de treball del Parc Natural, es comprova que l'impacte real de l'espècie exòtica és molt major de l'esperat, a la qual cosa es decideix actuar amb la major rapidesa, en previsió de la possible disseminació de l'espècie cap a altres llocs de l'espai protegit. L'any 2018, aquesta espècie continua la seua expansió experimentant una creixuda molt important novament en l'entorn del Parc Natural en les àrees ja inventariades en el passat any, cas de l'Alqueria de Colomer, al terme municipal de Dénia i novament als barrancs de la Solana del Montgó, també al municipi de Xàbia on, a més, es continua amb una actuació conjunta amb l'Ajuntament de Xàbia en aquests barrancs, per tal d'eliminar o intentar controlar aquesta i altres espècies exòtiques que s'hi localitzaren, tot i que bàsicament ha estat la brigada de Manteniment del Parc ha desenvolupat el gros d'aquesta.

El mètode més adequat per lluitar contra aquesta espècie suculenta que arriba fins a 1 metre d'alçada i d'origen de l'illa de Madagascar, és el tractament amb herbicides, a l'emparament de l'establert al Decret 213/2009, de 20 de novembre, del Consell, pel qual s'aproven mesures per al control d'espècies exòtiques invasores a la Comunitat Valenciana i del Reial Decret 630/2013, de 2 d'agost, pel qual es regula el Catàleg espanyol d'espècies exòtiques invasores. Caldrà continuar amb aquestes tasques, ja que es tracta d'una espècie molt prolífica i que s'estén molt ràpidament.

❖ **Eliminació de brots d'Agave americana i d'Opuntia ficus-indica**

en l'entorn del Cap de Sant Antoni, a la zona de l'incendi forestal del Montgó de l'any 2014. Aquestes dues espècies són les que, any rere any, centren majorment l'esforç de les brigades en l'eliminació d'espècies exòtiques i, més, després de l'incendi que facilità la propagació de moltes espècies davant de la falta de competència. Per sort, es tracta de dues plantes que a poc a poc, van frenant la seua expansió, principalment gràcies també a l'aparició de les seues plagues originals, el morrut negre per al cas de la pitera i la cotxinilla del tint per al cas de la palera. Tot i això, és necessari el seguiment i contínua intervenció de la Brigada de Manteniment per garantir la no afecció sobre àrees d'especial valor o interès florístic de l'espai natural. Si en el cas de plantes adultes s'actua sobre les vares florals, en aquest cas i per a l'indret que ens ocupa es du a terme una arrancada directa de plantes molt joves que no deixen d'aparéixer tot i fer ja més de 4 anys de l'incendi de Les Planes.

Figura 10: Flor d'Agave americana

❖ **Eliminació de miraguano (Araujia sericifera)**, no només al voltant de l'antic Abocador de Benimaquia, sinó que s'ha escampat per altres indrets com la zona de Coll de Pous i el camí del repetidor, segurament provinent dels nombrosos camps de cultiu que es localitzen a aquests paratges del Montgó. Aquesta planta és nativa d'Amèrica del Sud i se la considera una herba molt nociva en molts àmbits fora de la seua zona de distribució natural, atesa l'elevada capacitat de dispersió, la voracitat dels seus peus i l'elevada dificultat per a la seua eliminació. És per això que l'Equip de Manteniment, continuarà molt alerta pel que fa a la possible presència i/o expansió a la zona localitzada, intentant anar més enllà i prospectar les possibles zones de dispersió per actuar sobre elles o bé instar els propietaris a la seua eliminació, en el cas que es localitzen a propietats privades de l'entorn.

❖ **Eliminació de iuca (Yucca sp.)** també en l'entorn del Cap de Sant Antoni on novament continuen patint-se els efectes de l'esmentat incendi. Tot i tractar-se d'una espècie que pot ser controlada amb major facilitat, no deixa de ser un problema més que s'uneix a la nombrosa presència d'espècies al·lòctones al Parc Natural.

❖ **Eliminació d'exemplars d'acàcia** (*Acacia saligna*) enguany tan sols en dues zones del Parc Natural: barrancs del vessant sud, i camí del Repetidor (nova localització). D'aquestes dues zones, tan sols repeteixen els barrancs de Xàbia, mentre que la resta d'àrees on es detectà en anteriors períodes, va desapareixent progressivament d'ací la importància que té la prevenció i la ràpida actuació en la seua retirada, ja que es tracta d'una espècie d'expansió enèrgica i que pot afectar en un breu període de temps grans superfícies. El mètode de tractament és en aquest cas, per mitjà de la seua tallada i posterior aplicació d'herbicida sobre la soca de l'arbre, atesa la seua elevada facilitat per al rebrot tant de la mateixa soca com d'arrel.

Figura 11: Eliminación de Acacia

❖ **Eliminació de *Pennisetum setaceum*** en la carretera CV-736, als barrancs de la solana del Montgó i enguany fins i tot a l'entrada del Camí Colònia, possiblement provinent d'algun xalet. La primera d'elles, es tracta de la mateixa zona de Dénia on ja s'han eliminat en els últims anys, però en el cas del municipi de Xàbia i aquest últim tot fa pensar que la font de llavor i propagació prové de les edificacions residencials properes. No pareix haver avançat en la seua dispersió, però donada l'alta capacitat de propagació i colonització de l'espècie fóra d'aquestes, és necessari invertir esforços tots els anys per què, a la fi, s'aconsegueixca la seua eradicació. En aquest cas s'ha d'actuar sobre les flors, retirant-les de seguida que es confirma la seua aparició i, seguidament es produeix l'arrancada directa de la mata.

En general, l'any 2018, no s'han localitzat noves espècies que suposen amenaces per a les poblacions autòctones de flora, però no s'ha de baixar l'alerta i extreure les precaucions en aquelles zones descrites, així com d'altres de l'entorn del Montgó. Tot açò ha forçat a l'Equip Tècnic del Parc Natural del Montgó a realitzar novament un esforç per actualitzar la cartografia d'exòtiques, cartografia que no era actualitzada des de fa alguns anys, a la vista que aquesta no havia experimentat variacions destacables ni en superfície ni en nombre d'espècies.

Des de l'any 2009, ve plasmant-se en un senzill Sistema d'Informació Geogràfica (SIG) la localització de les superfícies i les espècies al·lòctones invasores que tots els anys són tant localitzades com tractades per part de la Brigada de Manteniment, els Agents Mediambientals, l'Equip Tècnic, l'Equip d'Educació Ambiental, els voluntaris o qualsevol altre agent implicat en la gestió directa o indirecta de l'espai.

Prospecció i seguiment de les poblacions de boix (*Buxus sempervirens*) del Montgó

A l'octubre de l'any 2017, és trobada al Jardí de l'Albarda de Pedreguer i, arran d'un atac molt fort sobre les mates de boix (*Buxus sempervirens*) presents a aquest jardí mediterrani gestionat per la Fundació FUNDEM-Enrique Montoliu una espècie asiàtica invasora de papallona nocturna, coneguda com arna del boix (*Cydalema perspectalis*) que s'alimenta d'aquesta espècie que pràcticament acabà en poques setmanes amb els exemplars presents a l'esmentada finca.

Els adults són arnes d'ales blanques lleugerament iridescents amb vores marrons que aconseguen els 4 cm d'envergadura. Poden arribar a viure fins a dues setmanes i són molt bons voladors ja que fins i tot poden fer vols d'uns 5 quilòmetres de distància. Durant el dia tendeixen a descansar sobre el boix o en plantes veïnes i les larves són de color verd clar amb línies negres amb punts blancs i pèls. El seu cap és de color negre brillant. En el seu últim estadi larval poden arribar a mesurar 4 cm de longitud. Les pupes es troben ben amagades entre el brancatge del boix i són difícilment visibles.

Pel que fa als impactes produïts per aquest insecte exòtic, les seues larves provoquen una intensa defoliació del boix. A més, també pot atacar la seua escorça, la qual cosa inevitablement provoca la seua mort. Es tracta, per tant, d'una important amenaça per a hàbitats com la boixeda del Parc Natural del Montgó, on aquest arbust forma masses denses acompanyat d'altres espècies pròpies d'orles forestals.

Poques setmanes després de confirmar-se els danys, els responsables del Jardí es posaren en contacte amb el Servei de Vida Silvestre d'aquesta Conselleria i els

Figura 12: Boix al barranc de l'Emboixar

responsables del seguiment de les espècies de flora de la Comunitat Valenciana per a comunicar la presència de la mateixa a la comarca de la Marina Alta. Immediatament aquest Servei es posa en contacte amb els serveis

tècnics del Parc Natural del Montgó alertant de la seua presència a la zona i, en vistes a que aquesta plaga al·lòctona pugua afectar la població de boix localitzada al Barranc de l'emboixar, a Dénia, a l'interior no només per ser una zona de màxima protecció del Montgó (Àrea d'Ús Restringit), sinó que també per la seua declaració com a microrreserva vegetal de flora, a l'any 2002 per, entre d'altres espècies, inventariar-se aquesta espècie, més característica de zones amb climes més freds.

Amb data de desembre de 2017 i, una vegada identificada aquesta espècie d'arna, la brigada del Parc Natural acompanyats del personal tècnic del Parc, realitzen una primera prospecció per avaluar l'estat de les boixedes del Parc Natural, així com aquells exemplars que es troben al Centre d'Interpretació del Bosc de Diana, essent els resultats negatius.

Amb posterioritat i, dins de la celebració de la XIII Setmana de la Biodiversitat de la Comunitat Valenciana que tingué lloc la tercera setmana del mes de maig, es realitza una nova visita de prospecció acompanyats dels tècnics del mateix Servei de Vida Silvestre, en la qual novament no s'aprecia la presència d'aquesta papallona així com tampoc cap dany sobre els boixos de la microrreserva.

El passat 3 d'agost es va realitzar una sessió de treball al Parc Natural per a mostrar la utilització de DRONS en el treball d'investigació post-incendi, tal com s'ha esmentat amb anterioritat. La sessió consistí en una visita a l'incendi del dia 8 de juliol al Parc amb vol de DRON i arplegada d'imatges i en una mostra de l'alçament fotogràfic que es pot fer amb aquesta tecnologia. En aquesta presa de dades que es realitzà pels pilots del dron s'aprofità també per realitzar una ràpida prospecció amb l'objectiu de conèixer i detectar una possible afecció al boix per la plaga asiàtica, essent novament els resultats negatius.

La perspectiva de treball a l'any 2019 és la de continuar amb intenses tasques de seguiment de l'arna a la zona en qüestió, atenent a que s'ha experimentat una expansió de la papallona cap a zones més al sud on no s'havia trobat, cas del Parc Natural del Penyal d'Ifac, així com per la seua recent descripció a algunes mates de boix presents al Bosc de Diana.

Figura 13: Instantánea de la zona alta de l'Emboixar feta amb DRON

3.2. Conservació de fauna

Programa "El retorn de l'àguila pescadora"

El projecte anomenat "El retorn de l'Àguila Pescadora", va sorgir a partir dels albiraments d'exemplars aïllats d'àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) en l'entorn del Cap de Sant Antoni i a la Marjal de Pego -Oliva. L'objectiu del projecte és la reintroducció de l'espècie de manera permanent en les dues zones, de les quals va deixar de criar fa quaranta anys.

La brigada del Parc i tècnics del Servei de Vida Silvestre van visitar, en el seu moment, els penya-segats del Cap de Sant Antoni a fi d'instal·lar reclams amb la intenció de motivar la nidificació en aquesta zona. El sistema no ha sigut efectiu fins a la data, encara que els esquers es mantenen, en aquest projecte van col·laborar a més, la *Fundació Baleària*, *Iberdrola* i *Acció Ecologista Agró*, junt amb la Conselleria de Medi Ambient a través del Servei de Vida Silvestre. El treball de manteniment el van dur a terme posteriorment el personal del Parc Natural del Montgó, mentre que els albiraments es van realitzar majoritàriament des de l'embarcació de vigilància de la Reserva Natural Marina.

Amb el finançament dels quatre ajuntaments que es troben en l'interior dels parcs, és a dir, Oliva, Pego, Dénia i Xàbia, es va realitzar un Estudi de Viabilitat de l'espècie en aquests espais naturals. Al capdavant de l'equip de treball es troba la Fundació MIGRES, encapçalat per Miguel Ferrer, investigador del CSIC i de l'Estació Biològica de Doñana i un dels màxims experts europeus en rapinyaires i acompanyat, entre altres experts per Lola Cano, Directora de la Fundació. El CSIC, ha aconseguit reintroduir l'àguila pescadora a Andalusia, en concret en els marenys de l'Odiel (Huelva) i en l'embassament del Guadalquivir (Cadis).

 GENERALITAT VALENCIANA
Conselleria d'Agricultura,
Medi Ambient, Canvi Climàtic
i Desenvolupament Rural

La Dirección General de Medio Natural
y de Evaluación Ambiental se complace en invitarle a la

**Reunión Técnica sobre Proyectos de Reintroducción
del águila pescadora en España.
Dénia (Alicante), 23 de mayo de 2018,**

que se desarrollará según el siguiente programa:

- 11.00-14.00 horas. Visita a zonas de reintroducción en el Parque Natural del Montgó y en el Parque Natural de Pego-Oliva.
Punto de encuentro: Hotel Los Ángeles.
Carretera de Las Marinas, Km 4. Dénia.
- 17.00-20.00 horas. Reunión del grupo de trabajo en el Centro de Interpretación del Parque Natural del Montgó,
C/ San Joan, nº 1, Finca "Bosque de Diana", Dénia.

parc natural del montgó parc natural de la marjal de pego-oliva

La redacció de l'Estudi de Viabilitat va tenir lloc al segon semestre de l'any 2017, però al mes de setembre del 2016, ja va haver-hi un primer contacte amb aquests experts, els quals van realitzar una visita marítima des dels penya-segats del Cap de Sant Antoni fins al municipi de Benidorm (Parc Natural de la Serra Gelada) a fi de conèixer *in-situ*, les condicions de l'hàbitat per a l'espècie així com la corresponent visita al Parc Natural de la Marjal de Pego-Oliva com a segon punt d'expansió de l'espècie, donades les excel·lents condicions de la Marjal amb àmplies superfícies d'aigua.

El mes de juliol del 2017 i ja dins del procés de redacció de l'esmentat treball, es tornà a realitzar una visita als espais naturals de La Marina Alta i La Safor, per parts d'alguns dels tècnics encarregats de la redacció, amb l'objectiu de continuar amb la presa de dades i concretar alguns aspectes per a poder realitzar l'avaluació final de l'Estudi. Aquest treball determinà la viabilitat de la introducció de polls d'àguila pescadora per mitjà del mètode "hacking", en ambdós Parcs, atesa la importància de distribuir-los pels dos paratges per a evitar que fluctuacions com ara sequeres o incendis que puguen afectar el procés en alguns d'ells.

Continuant amb el projecte i, atés que per a la conservació de l'espècie és important la protecció de les zones utilitzades com a àrees de dispersió (Parcs Naturals del Montgó i Marjal de Pego-Oliva), a més de millorar les condicions de les zones pròximes a les àrees ocupades sorgeix la proposta per a la instal·lació d'una estructura vertical de suport (pal) preparat amb un niu artificial; s'instal·len dos a la Marjal, un l'any 2017, i un segon en 2018 aprofitant un suport d'una línia elèctrica desmantellada.

Figura 14: Reunió del grup de treball al Centre d'Interpretació del Montgó

En el marc de la Setmana de la Biodiversitat que es va celebrar a Dénia entre els dies 21 a 24 de maig, el dia 23 tingué lloc la Reunió tècnica sobre projectes de reintroducció d'àguila pescadora, en la qual participaren vint-i-dos experts de quatre comunitats autònomes, universitats i grups no governamentals. Les conclusions de la reunió són les següents:

- El projecte de reintroducció en el Montgó i la Marjal és important per a connectar poblacions del sud de la Península i Les Illes Balears.
- Es considera adient, en un primer moment, introduir polls d'Andalusia i Les Balears, sempre que les extraccions no afecten les seues poblacions.
- Genèticament es troben lleugeres diferències en les poblacions insulars, possiblement a causa d'endogàmia.

A partir d'aquestes conclusions i altres informacions emanades de la reunió, la Generalitat Valenciana iniciarà les gestions per tal de començar la reintroducció de l'àguila pescadora en la primavera del 2019.

El 10 de juliol arribà la contestació de la Junta d'Andalusia i l'11 de juliol arribà la del Director General del Govern de Les Illes Balears, ambdues amb bona predisposició per a deixar polls.

Neteja i seguiment de caixes niu

Amb l'objectiu de protegir i millorar les poblacions d'avifauna d'interés en hàbitats forestals i augmentar la presència d'avifauna insectívora de manera que exercisquen un control sobre escolítids i processionària, i en relació amb el projecte de conservació d'hàbitats, es van col·locar entre els anys 2009 i 2010, 137 caixes-niu en les pinedes de Les Planes. L'incendi que va afectar el Parc Natural l'any 2014, va eliminar aquelles que estaven situades a la Plana de Sant Jeroni i prop del Cap de Sant Antoni destruint almenys 30 caixes niu, amb la qual cosa s'ha reduït considerablement el seu nombre en aquestes zones.

Enguany la seua neteja, manteniment, i revisió s'ha inclòs dins de les activitats d'Educació Ambiental i Comunicació oferides pel Parc Natural dins del Dia Mundial de les Aus al mes d'octubre.

Com a indicador d'aquest projecte s'usa el seguiment de l'ocupació en cada temporada, tots els anys molt elevada, la qual cosa justifica aquestes actuacions. Una vegada es du a terme el seguiment anual en 2018, s'ha comprovat novament que el nivell d'ocupació roman estable al llarg dels anys, rondant el 80% de les caixes niu en què es detecta nidificació, sense que s'aprecie una distribució clara de caixes sense ocupació, sent aquesta distribució, no agrupada.

Figura 15: Neteja i revisió anual de caixes niu

Manteniment de les basses d'aigua

L'equip de conservació del Parc realitza tots els anys el manteniment, neteja i buidatge de sediments de les 4 basses d'aigua per a fauna situades annexes als dipòsits antiincendis; aquestes basses esdevenen un punt clau per a la fauna, un lloc on abeurar durant els mesos d'estiu, a més d'albergar poblacions d'amfibis. En alguns d'ells s'ha procedit a revegetar la contornada de les basses, ja que una vegada més i, atés que aquests punts d'aigua són utilitzats per tot tipus de fauna, sol patir algun tipus de danys, principalment per part del porc senglar.

Al llarg dels mesos tardorencs i de la primavera, es va dur a terme la neteja dels pous de decantació dels dipòsits de Benimaquia i del Camí del Repetidor, dos dels quatre presents en el Parc. Enguany no ha calgut buidar les basses de decantació perquè ho ha fet el projecte de millora de dipòsits (vid. Cap.2).

Figura 16: Bassa del Barranc de la Penya -Roja

Control de porcs senglars:

El Club de Caçadors de Dénia ha realitzat dos ganxos, un el dia 12 d'octubre als Bisserots amb 5 exemplars abatuts, i un altre el 15 de desembre al barranc de l'Hedra amb 18. Amb la pràctica de les esperes nocturnes han caçat un total de 13 porcs en diverses partides de la zona PORN del Parc (Benimaquia, Molins, Camp de tir i Bassa dels Moros).

El Club de Caçadors de Xàbia ha abatut un total de 13 porcs en la modalitat d'esperes nocturnes a les partides de Plana de Justa (9) i Plana de Sant Jeroni (4).

Entres els dos Clubs han caçat un total de 49 porcs senglars a l'àmbit del PORN.

3.3. Conservació d'hàbitats

Potenciació de les masses de Margalló (*Chamaerops humilis*) a Les Planes

El Canvi Climàtic produït per les persones, s'ha convertit en un fet al llarg del segle XXI. La discussió hui en dia no és tant la seua existència o no, sinó el grau dels efectes que es generaran a llarg termini. En un entorn canviant, la capacitat d'adaptació dels ecosistemes i el grau de flexibilitat de les espècies que hi viuen serà el factor decisiu per a la seua supervivència. Les previsions més alentidores suposen una pujada de la temperatura mitjana en els pròxims 50 anys de gairebé 1 °C, amb episodis de temperatures càlides extremes a l'arc mediterrani.

Això suposa un repte en la Gestió del Medi Natural i s'han de trobar estratègies que ens permeten "ajudar" els ecosistemes a resistir aquests canvis. Al Parc Natural del Montgó s'inicià, a primeries de l'any 2018, un treball encaminat a valorar l'adaptabilitat del matoll mediterrani costaner enfront de sequeres recurrents i incendis: en concret el treball s'ha centrat en els "margallonars" ubicats a la zona del Camp de Tir de Xàbia.

Els objectius immediats de l'estudi són, esbrinar quines són les millors condicions perquè s'estenga la població de margallons (*Chamaerops humilis*) i conèixer quines actuacions silvícoles afavoreixen l'evolució de les poblacions de l'espècie. Aquestes formacions presenten unes característiques molt adaptatives importants davant d'incendis i sequeres: estructura vegetal, regeneració, reproducció, etc.

El treball es dedica a tres parcel·les contigües (A, B i C) de 10 per 10 metres cadascuna situades a la zona de les Planes (Montgó), molt properes a la carretera CV-7362 i que compten amb diferents característiques físiques i ecològiques (nombre d'espècies, afloraments rocosos...) en què es realitzarà un seguiment de l'evolució de *Chamaerops humilis* pel que fa a nombre total d'exemplars i grandària.

En dues d'aquestes parcel·les (A i B) s'ha desbrossat lleugerament la vegetació i s'han tallat alguns pins, i la tercera (C) sense tocar per exercir de parcel·la control. De cadascuna d'elles s'ha realitzat una fitxa que s'utilitzarà com a model per al seguiment, al llarg del temps, de la influència dels treballs silvícoles sobre els exemplars de margalló localitzats a la capçalera d'aquest xicotet barranc. Les fitxes realitzades són tal com es mostren a continuació:

Parcel·la A

Descripció:

La zona d'estudi es troba localitzada a Les Planes (Montgó), a la dreta de la carretera CV-736, kilòmetre 2'8 en direcció Dénia. Aquesta parcel·la de dimensions 10*10 metres, es tracta d'una zona amb un important aflorament rocallós (lapiaz), i en la qual es destaca les següents característiques:

Espècie	Exemplars abans dels tractaments	Exemplars després dels tractaments	Altura mitjana	FCC	m ² d'ocupació del margalló
Pi	16	14	8-9 m	80-90%	-
Margalló	14	14	-	-	10

Caracterització:

Previ a la intervenció, són inventariades: Pi (*Pinus halepensis*), margalló (*Chamaerops humilis*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), aladern (*Rhamnus alaternus*), coscoll (*Quercus coccifera*), greixonera (*Rubia peregrina*), romer (*Rosmarinus officinalis*) i botja negra (*Cistus monspeliensis*).

Observacions:

En aquesta parcel·la s'ha tallat algun pi i s'ha desbrossat una xicoteta part de la mateixa per poder accedir, però sense eliminar cap espècie més.

Parcel·la B

Descripció:

La parcel·la B es troba contigua a la A. Ocupa també 10*10 metres. A diferència de la A en aquesta s'observa una cobertura de margalló més ampla, destacant les següents característiques:

Espècie	Exemplars abans dels tractaments	Exemplars després dels tractaments	Altura mitjana	FCC	m ² d'ocupació del margalló
Pi	13	10	6-7 m	50%	-
Margalló	20	20	-	-	10 m ²

Caracterització:

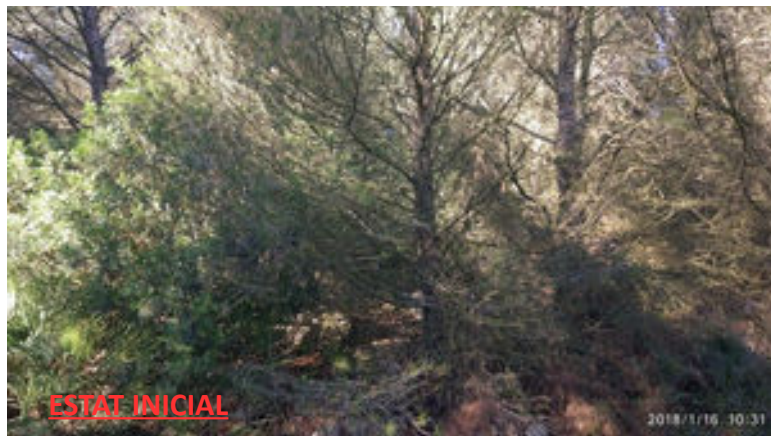
Previ a la intervenció, són inventariades: Pi (*Pinus halepensis*), margalló (*Chamaerops humilis*), coscoll (*Quercus coccifera*), timó (*Thymus vulgaris*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), gajols (*Arisarum vulgare*), esparraguera (*Asparagus officinalis*), aladern (*Rhamnus alaternus*), arenaria (*Arenaria valentina*), ceba (*Urginea maritima*), greixonera (*Rubia peregrina*), romer (*Rosmarinus officinalis*) i argelaga (*Ulex parviflorus*).

Observacions:

En aquesta parcel·la en la que s'observa major vegetació i menor presència de lapiaz s'ha realitzat el mateix tractament de desbrossament que en la parcel·la A, a l'objecte de facilitar l'accés.

Parcel·la C – Parcel·la control

Descripció:

En la parcel·la C (contigua a la parcel·la B) també de 10*10 metres es compta amb una gran presència de margallons així com una gran quantitat d'altres espècies. El inventari de pins i margallons, reflecteix les següents característiques de la parcel·la:

Espècie	Exemplars abans dels tractaments	Exemplars després dels tractaments	Altura mitjana	FCC	m ² d'ocupació del margalló
Pi	13	13	7 m	50%	-
Margalló	27	27	-	-	11 m ²

Caracterització:

Són inventariades les següents espècies: Pi (*Pinus halepensis*), margalló (*Chamaerops humilis*), argelaga (*Ulex parviflorus*), petorret (*Erica multiflora*), llentiscle (*Pistacia lentiscus*), coscoll (*Quercus coccifera*), xafarroni (*Elaeoselinum asclepium*), arenaria (*Arenaria valentina*), romer (*Rosmarinus officinalis*), aladern (*Rhamnus alaternus*), esparraguera (*Asparagus officinalis*), fenàs (*Brachypodium retusum*), raïm de pastor (*Sedum sedifforme*) i gajols (*Arisarum vulgare*).

Observacions:

En aquesta parcel·la a diferència de les altres dos, no s'ha realitzat ningun canvi en les condicions existents i, per tant, serà utilitzada com a parcel·la control o testimoni.

A la parcel·la A l'aflorament de roques és elevat i s'observen un nombre molt menor d'exemplars de margalló que a l'altra parcel·la també desbrossada (B) i no obstant això, en aquesta parcel·la (A), el nombre de pins és més elevat que en la parcel·la (B).

Així doncs, el que es pretén estudiar és l'evolució en el temps de la població de margallons i la vegetació associada a aquestes tres parcel·les respecte a les característiques esmentades, observar si apareixen nous exemplars i la mida que poden arribar a assolir.

Els treballs han estat coordinats pel Tècnic del Gestió del Parc, el seguiment pel Tècnic-Educador i els mateixos han estat realitzats per la Brigada de Manteniment. A més, aquests treballs han estat inclosos i queden reflectits a la Base de Dades d'Acció de Conservació de la Xarxa Europarc España, que pot consultar-se a la web http://www.wikiconservacion.org/wiki/index.php/Buenas_pr%C3%A1cticas_de_gesti%C3%B3n_forestal, dins

de l'apartat de "Buenas prácticas de gestión forestal con objetivos de conservación y adaptación al cambio climático".

Amb posterioritat, al mes de juny del passat any, es realitzà una revisió de l'estat dels exemplars de margalló a les dues parcel·les esmentades anteriorment, apreciant-se en totes les parcel·les, la superfície d'ocupació del margalló ha augmentat la seua ocupació en, aproximadament un 10%, la qual cosa té una explicació lògica, atès que és una resposta a la reducció de la competitivitat i de la superfície d'ocupació realitzada pels pins, prèviament eliminats, afavorint-se també la proliferació d'aquesta emblemàtica espècie del matoll valencià.

A l'inici de l'any vinent, es tornaran a realitzar les corresponents revisions de les parcel·les sobre les quals s'ha estat treballant amb l'objectiu de continuar amb la recollida de dades i, per què no, si les dades són favorables, plantejar aquests treballs en parcel·les adjacents.

Recuperació de l'antic abocador de Benimaquia

A la dècada dels anys 80 el *Barranc de la Penya Roja* va ser denominat, en el terme municipal de Dénia, com l'Abocador de *Benimaquia*. Al llarg dels anys, tal com el seu nom indica, va ser el lloc de depòsit de part dels residus generats per la població local. Amb la declaració del Parc Natural del Montgó per part de la Generalitat Valenciana, l'Ajuntament de Dénia procedí a la seua clausura l'any 1994 i posterior restauració. En un primer moment tan sols es va procedir a l'eliminació d'una xicoteta capa dels residus, una lleugera aportació de terra vegetal i a continuació una hidrosembra que no va produir cap resultat satisfactori. En el desolat paisatge van proliferar les espècies al·lòctones com les *Cilindropuntias*, l'*Opuntia ficus-indica*, *Aloe sp.*, etc.

Figura 17: *Ruscus hypophyllum* a l'antic abocador de la Penya-Roja

A partir de llavors, la brigada del Parc Natural, s'ha dedicat a l'eliminació d'aquestes espècies al·lòctones i a la utilització de la zona com lloc de plantació amb grups de voluntariat i escolars encara que ja en l'última dècada, exclusivament ha estat revegetada per la brigada de manteniment del Parc.

Tant en el vessant d'orientació nord, com en la zona baixa de l'abocador s'han realitzat, en l'any 2018, els següents treballs:

- ❖ Eliminació de l'espècie al·lòctona invasora *Araujia sericifera*, espècie amb un fort poder invasor que ha estat eliminada mitjançant mitjans mecànics com químics. A més, s'han detectat nombrosos exemplars en àrees més inaccessibles del barranc, amb la qual cosa s'hauran d'incrementar els esforços sobre les mateixes.
- ❖ Eliminació de peus de *Pinus halepensis* competidors daltres espècies plantades i poda dels exemplars adults presents.

- ❖ Reg dels peus a l'estiu.
- ❖ Utilització d'aigua de colònia i de cabells humans, al voltant de les plantes per a previndre atacs de porcs senglars. De moment i, atesa l'elevada proliferació d'aquest mamífer, els treballs estan sent infructuosos i els danys dels porcs estan produint-se tant a les últimes plantacions i llavoreig realitzats com a les dels anys anteriors.

Les plantacions i sembres realitzades l'any 2018 en la zona, s'arreglen en les taules següents:

Espècie	Nom. de llavors
<i>Acer monspessulanum</i>	30
<i>Crataegus azarolus</i>	3
<i>Teucrium flavum</i>	35
<i>Celtis australis</i>	109
<i>Laurus nobilis</i>	63
<i>Juniperus phoenicea</i>	69
<i>Juniperus macrocarpa</i>	76
<i>Phyllirea latifolia</i>	236
<i>Quercus rotundifolia</i>	7
<i>Quercus faginea</i>	10

Taula 12. Espècies sembrades en 2018 en la zona de recuperació

Font: Elaboració pròpia

Espècie	Nom. d'exemplars
<i>Juniperus oxycedrus</i>	1
<i>Acer monspessulanum</i>	6
<i>Carduncellus dianius</i>	5
<i>Ferula communis</i>	2
<i>Juniperus phoenicea</i>	4
<i>Nerium oleander</i>	8
<i>Taxus baccata</i>	2
<i>Ruscus hypophyllum</i>	122

Taula 13. Espècies plantades en 2018 en la zona de recuperació

Font: Elaboració pròpia

De la mateixa manera que passa amb la resta de plantacions, es revisen les plantacions realitzades als anys anteriors per poder avaluar l'èxit o fracàs, així com esbrinar possibles problemes o esmenes a realitzar en anys posteriors. Els resultats, en forma de taula, s'exposen a continuació:

<u>Espècie</u>	<u>Nom. de plantes, any 2017</u>	<u>Nom d'exemplars supervivents, 2018</u>
<i>Centrathus ruber</i>	9	1
<i>Lavandula dentata</i>	1	0
<i>Teucrium flavum</i>	5	3
<i>Carduncellus dianius</i>	15	3
<i>Celtis australis</i>	15	Indet.
<i>Viburnum tinus</i>	2	2
<i>Ficus carica</i>	1	0
<i>Pinus pinea</i>	1	1
<i>Ruscus hypophyllum</i>	10	10
<i>Juniperus phoenicea</i>	2	1

Taula14. Supervivència del nombre de peus i espècies plantades l'any 2018

La taula mostra resultats molt significatius, principalment pel que fa al fracàs d'espècies com la valeriana borda (*Centrathus ruber*) o l'herbasanta (*C. dianius*) així com els exemplars de llidoner (*C. australis*) que, tot i estar indeterminat el nombre total, no pareix que la supervivència siga elevada. Destaca la permanència d'altres espècies com el rusc de fulla ampla (*Ruscus hypophyllum*), espècie molt interessant i de distribució molt reduïda al territori valencià.

Les causes, ben diverses, perquè així com la mortaldat dels llidoners pot estar relacionada amb les exigències hídriques són majors als de la resta, en el cas de la valeriana, l'elevat nombre de fallades, pot estar directament relacionat amb la forta presència del porc senglar a la zona de l'abocador, el qual ha depredat per complet l'espècie i, és per això que tots els anys es té especial cura a protegir les plantacions d'aquest mamífer. La tercera de les espècies que més ha fracassat, el marfull, també degut a danys ocasionats pels porcs.

Treballs silvícoles per a millora de les masses de pinar de Les Planes

El Parc Natural del Montgó ha sigut una zona de recurrència d'incendis forestals. Des que es tenen dades cartogràfiques (1994) s'ha observat com els incendis han recorregut pràcticament tota la superfície que ocupa el Parc Natural, llevat d'alguns enclavats. La zona de l'entorn del Camp de Tir de Dénia, va patir un incendi a l'any 1999 que calcinà un total de 569 hectàrees de matollar i pinar, sent el més extens de tots els incendis que han assolit aquesta muntanya en les últimes dècades.

Per tant, els incendis produïts principalment per causes antròpiques, són el principal factor modelador de la vegetació i expliquen per què la vegetació presenta la distribució actual.

No és casualitat la coincidència en l'espai de les zones on s'han produït incendis amb zones de masses molt denses de *Pinus halepensis*: el Parc Natural del Montgó té unes característiques orogràfiques i geogràfiques molt peculiars. La seua proximitat a la mar i la seua prominència fan que es produïska un procés anomenat com

precipitació orogràfica. Aquest consisteix en l'ascens ràpid de l'aire humit provinent de la mar que es refreda ràpidament i per condensació precipita, causant la pluja i la boira típica del cim del Montgó. Aquestes característiques orogràfiques i geogràfiques fan que la regeneració de les masses de pi blanc siga molt vigorosa. Encara que la regeneració de pins que segueix als incendis forestals també està afectada per altres factors, aquest és determinant. No és estrany, per tant, que la major part dels incendis forestals al Parc hagen tingut com a conseqüència una regeneració abundant de pinetells i una presència de biomassa acumulada i molt elevada a bona part de l'espai.

En l'actualitat aquests regenerats presenten densitats molt elevades que no afavoreixen la qualitat dels individus de la massa, per un excés de competència entre ells pels recursos (aigua, substrat, llum). Açò provoca que siguen més febles enfront d'incendis (models de combustible uniformes, menys quantitat d'escorça, etc.) i també siguen més susceptibles de ser atacats per plagues.

Figura 18: Masa forestal amb alta densitat i desenvolupament problemàtic

Per tant i, dins de les actuacions previstes per a la millora de les masses forestals dels Forests Públics de la província d'Alacant, les Brigades del Pla de Desenvolupament Rural, actuaren prèvia petició dels serveis tècnics del Parc Natural sobre una superfície aproximada d'1,6 hectàrees, els objectius de les quals es mostren a continuació:

- Millorar la salut de l'arborat i potenciar el seu desenvolupament, mitjançant l'eliminació de la competència amb individus de la seua mateixa espècie.
- Augmentar la biodiversitat, eliminant individus i donant oportunitat a altre tipus de vegetació de desenvolupar-se en la zona.

- Augmentar la resistència enfront d'incendis, reconvertint una massa monoespecífica en una massa heterogènia, trencant els models de combustible així com la continuïtat horitzontal i vertical, dificultant l'avanç incontrolat d'incendis.
- Millorar la resiliència de la zona. Millorant l'estat de salut de l'arbrat es desenvolupen peus que en el futur s'arribaran a ser arbres pare, considerats com a tal per ser els més vells per haver-se adaptat més al medi. Aquests seran els productors de llavor del seu àmbit.

La zona d'actuació escollida presenta una alta densitat de pins d'entre 2 i 15 centímetres de diàmetre, amb una edat que ronda els 20 anys. Aquesta superfície s'ha escollit a causa d'una sèrie de factors, els quals són la proximitat a la pista forestal, permetent l'accés dels vehicles i maquinària com puga ser una trituradora per a reduir al mínim el volum de material i facilitar el seu trasllat i eliminació de la zona, així com l'accés dels operaris per arribar a la zona de treball. Un altre factor és l'extracció dels pins tallats, ja que trobem que l'àrea d'actuació es troba travessada per una antiga pista forestal.

Pel que fa a les tasques realitzades per l'esmentada brigada, amb el suport de la brigada del Parc Natural, han tractat en primer lloc d'un desbrossament de la zona, per tal d'eliminar els arbustos d'aquesta i facilitar l'accés dels operaris, així com el seu treball, tot i que s'ha realitzat de manera molt selectiva.

Figura 19: Triturat de restes.

En segon lloc es dugué a terme una aclarida de pins, eliminant aquells exemplars que posseïen característiques no favorables per al seu desenvolupament futur, d'aquesta forma es pretenia aconseguir dues millores, primerament reduir el risc d'incendis, ja que es reduirà el combustible de la zona, així com la propagació del foc, tant en copa com en superfície, a causa de la distància entre aquest, així com la poda de branques més properes a la superfície; per l'altra banda es millora i es facilita el bon desenvolupament dels exemplars no talats.

Finalment es dugué a terme la posterior trituració en el lloc i l'eliminació de les restes vegetals per tal d'evitar la propagació de plagues, escampant les restes de manera uniforme per l'àrea de treball, a l'objecte de no dificultar l'aparició d'altres espècies d'interés, deixant una cobertura vegetal en el sòl i aportant matèria orgànica a aquest, a més de no facilitar l'aparició o propagació de plagues.

Les imatges mostren el treball realitzat entorn del Camp de Tir de Dénia, així com l'estat final de les parcel·les en qüestió.

3.4 Conservació del patrimoni cultural i etnogràfic

Actuació entorn del Corral del Tio Gorra, a Xàbia

El pasturatge és una de les primeres activitats al medi natural que feren que els humans deixaren de ser nòmades i passaren a ser sedentaris: al desenvolupar aquesta tècnica, l'ésser humà començà a assentar-se al territori valencià, on disposava de terrenys fèrtils tant per a la pastura com per a la pràctica de l'agricultura. Tot açò ocasionà la necessitat de disposar d'edificacions on pogueren descansar tant als animals com els pastors que dedicaven, bona part del seu treball a cuidar dels ramats, tant a la muntanya com a les zones de pastura més baixes dels municipis que envolten el Montgó.

En aquest cas, el municipi de Xàbia compta amb nombrosos elements etnològics i patrimonials relacionats amb els ramats i la ramaderia i que, no fa massa temps, pasturaven per arreu de les muntanyes de La Marina Alta. Tot i ser una activitat, malauradament en desús, ens ha deixat el seu llegat en forma d'edificacions com la del Corral del Tio Gorra, propietat de l'Ajuntament de Xàbia i sobre la que, el passat estiu feren una xicoteta, però important actuació, la brigada del Parc Natural del Montgó, en total coordinació amb la Regidoria de Cultura d'aquest ens municipal mitjançant el seu arqueòleg.

Per tant, en col·laboració amb l'Ajuntament de Xàbia i un grup de voluntaris, començaren les tasques de recuperació d'un antic corral (Corral del tio Gorra) i casa de pastor ubicades a la cara sud del Montgó i que, per les seues característiques constructives i la seua antiguitat, han volgut recuperar-se per al coneixement públic, així com per evitar el seu accelerat deteriorament. La brigada va realitzar, al llarg dels mesos de juny, juliol i agost, la tasca de desbrossament i eliminació d'arbrat dins i al voltant de les construccions amb molta cura, atès que aquests elements naturals estaven fent malbé les estructures del Corral. Així es procedí a desbrossar el camí d'accés a l'edificació i s'eliminaren tots aquells pins que, a hores d'ara ja estaven afectant o podien afectar el Corral en un futur immediat, de manera que aquestes tasques ajudaren a fer valdre aquest element de la història recent del municipi de Xàbia.

Les figures següents mostren les tasques dutes a terme, per la brigada de manteniment i conservació del Parc Natural.

Figura 20: Situació prèvia als treballs

Figura 21: Treballs de la brigada i situació posterior als mateixos.

Eliminació de grafitis a l'interior de la Cova Tallada

La Cova Tallada, com bé és conegut, és una cavitat d'origen antròpic situada a la vora de la mar en el terme municipal de Xàbia (Alacant) i es situa dins la Zona d'Ús Restringit. En el mateix PORN, en el Capítol III, dedicat a la Reserva Natural dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni, s'inclou la vora litoral de la Cova com a Zona marina d'ús restringit. Per una altra banda, la Cova Tallada està inclosa en el Catàleg de Coves de la Comunitat Valenciana amb el número 111, segons Decret 65/2006 (DOGV de 18-5-2006).

L'Ajuntament de Xàbia, en relació amb la importància històrica i cultural d'aquest municipi, inicià a l'any 2017, la declaració de la Cova Tallada com a Bé de Rellevància Local (BRL), ja que la cavitat té valor etnològic pel seu

origen com a mina de pedra tosca, a més, hi ha hagut troballes arqueològiques medievals i també hi ha la presència d'alguns grafitis antics amb valor històric.

A la Cova Tallada s'accedeix per mar i per terra; l'accés terrestre es fa per una senda que transcorre quasi totalment per terme municipal de Dénia i en ella s'ha observat un increment extraordinari de les visites a la Cova, tant de les que arriben per senda, com aquelles que entren via marítima amb caiacs. El motiu d'aquesta aflluència massiva de visitants és la bellesa de la Cova, la seua forma i dimensions; a més, a l'estiu s'afegeix el bany a la mar. Açò, és motiu de preocupació per la massificació de visitants que està tenint lloc en els últims anys, amb la progressiva degradació de la Cova, amb presència de brutícia i deteriorament d'elements de la Cova.

L'estiu de 2018, aparegueren nombroses pintades a l'interior de la mateixa cova, realitzades amb esprai sobre les parets i sostre de la cova, en algunes zones d'elevat valor històric i que feren malbé alguns indrets de la cavitat, fet detectat i denunciat tant pel personal del Parc Natural, com dels Agents Mediambientals. És per això que, a l'octubre d'aquest any, es realitza visita amb l'arqueòleg de l'Ajuntament de Xàbia per avaluar l'estat de les zones afectades decidint-se, sempre baix l'assessorament dels tècnics municipals la retirada de les mateixes per part de la brigada de manteniment de l'espai natural protegit.

Amb data de desembre d'enguany i, després de realitzar les corresponents proves per a retirar les pintades sense fer malbé la pedra, es decideix realitzar una actuació mimetitzant per ocultar les pintades, davant la impossibilitat de ser retirades perquè, almenys disminuïska l'impacte visual de les mateixes i aquestes no facen un "efecte crida" per altres visitants de la Cova.

Figura 22: Atenuació de pintades a la roca a la Cova Tallada

3.5. Adquisició i millora del coneixement

3.5.1. SEGUIMENT DE POBLACIONS

Seguiment de poblacions de Corb marí emplomallat (*Phalacrocorax aristotelis desmarestii*)

El seguiment d'aquesta au marina es realitza dins *del Pla d'Acció d'Aus Marines de la Comunitat Valenciana* i en el mateix col·labora de manera directa el Servei de Vigilància Marítima de la Reserva Marina del Cap de Sant Antoni (Ajuntament de Dénia i Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural). Enguany s'han localitzat entre 14 i 16 nius de corb marí emplomallat, xifra idèntica a la del passat any.

Un any més, s'ha tornat a ocupar el niu del Cap de Sant Antoni i la resta de parelles s'han distribuït principalment en tres zones de la part amb major verticalitat de la Reserva Natural Marina, la zona dels "Castelletts", "els Orons" i "Cales".

El seguiment s'ha realitzat pel personal de l'equip de seguiment de fauna amenaçada del Servei de Biodiversitat de la CITMA en col·laboració amb el personal de la Reserva Natural dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni en els mesos de novembre a maig, iniciant-se aquest el 8 de novembre de 2017 i fins al 10 de maig de 2018, realitzant-se un total de 5 visites. S'ha de destacar una major ocupació durant novembre i desembre, on es van detectar fins a 8 nius segurs i 1 probable (visita del 27 de desembre), no tornant-se a registrar un nombre tan alt de nius ocupats durant la resta de temporada. En total, el nombre de parelles reproductores d'aquesta localitat és de 14 – 16 parelles, amb un total de 29 polls comptabilitzats en 14 dels nius ocupats. Aquest rang es deu al fet que de dues de les parelles no va poder comprovar-se la reproducció segura, ja que sols es va obtindre informació del seu estat en una de les visites.

La informació disponible sembla indicar que aquesta colònia roman estable, no apreciant-se increment en els últims dos anys, sense descartar-se que pugua augmentar en els pròxims anys, però que com es comenta els valors del 2018 coincideixen amb l'obtingut en 2017 i 2016 i és solament superat en 2014 i 2015 per 1 i 3 parelles, respectivament. A continuació es presenten les dades obtingudes en aquests seguiments, així com els històrics de l'evolució de l'espècie:

Any	Parelles estimades	Èxit reproductor	Nombre de nius per al càlcul de l'ER
2006	1	2	1
2007	3	1	1
2008	6	1	1
2009	6	1,8	6
2010	10	1	5
2011	11	2,1	11
2012	8	1,6	3
2013	18	2	16
2014	17	1,76	14
2015	19		
2016	16	1,9	
2017	16	2,1	16
2018	14-16	2,1	14

Taula 15. Principals paràmetres reproductors del corb marí emplomallat en els penya-segats del Cap de Sant Antoni des de l'any del seu establiment

Font. Elaboració pròpia amb dades del Servei de Biodiversitat de la CAMACCDR i del Servei Ambiental Marí de l'Ajuntament de Dénia

Com es veu en la taula, les dades de l'èxit reproductor augmentaren considerablement el passat any i es mantenen per al 2018, sent El Montgó l'espai natural que més parelles alberga a la província d'Alacant, i el segon al territori valencià després de les Illes Columbretes. Podem concloure que la zona és propícia per a l'espècie, com indica el manteniment i considerable increment de parelles en aquesta zona, tal com mostra la gràfica i taula següents.

	Nº parelles	ER (N)
P.N. Illes Columbretes	18 - 22	2,4 (11)
ZEPA Montgó-Cap de San Antoni	14 - 16	2,1 (14)
P.N. Serra Gelada	12	2,5 (12)
P.N. Penyal d'Ifac	4	2,0 (4)
ZEPA Penya-segats de La Marina	1	2,0 (1)
TOTAL	49 - 55	2,3 (42)

Taula 16: Parelles censades en 2018

El gràfic següent mostra a més l'evolució de l'espècie a les àrees de nidificació en els últims anys:

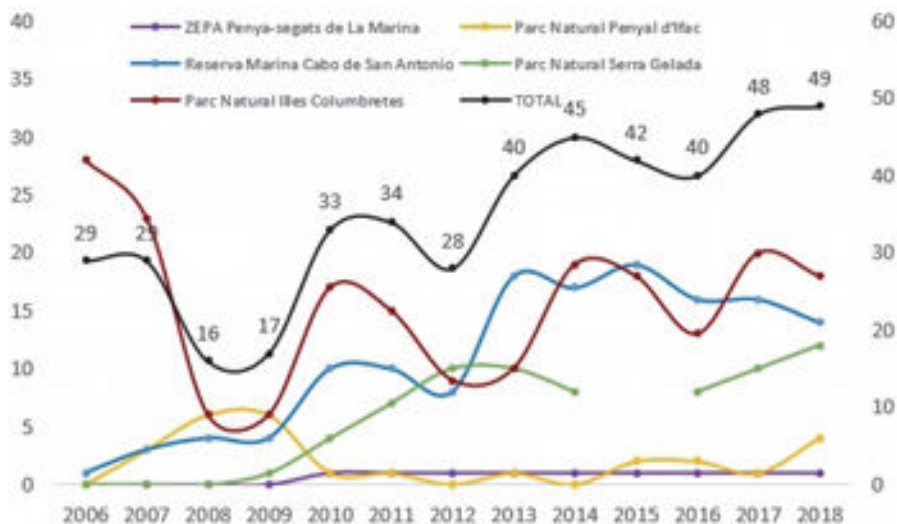

Gráfico 2. Evolució del número de parejas de cormorán moñudo en la provincia de Alicante

Fuente: Servicio de Vida Silvestre, Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.

Seguiment de rapinyaires

El personal de l'equip de manteniment i conservació del Parc, l'equip de vigilància de la Reserva Natural i els Agents Mediambientals realitzen anualment el seguiment de rapinyaires en el Parc Natural del Montgó.

El falcó pelegrí (*Falco peregrinus*) continua la presència de dos nius en la zona del Cap de Sant Antoni i s'ha detectat novament un niu en els penya-segats sobre la cova de l'Aigua, per segon any consecutiu, a més de tres nius més en els penya-segats de la cara sud del Montgó.

Enguany, s'ha continuat amb l'observació d'una parella d'àguila serpera europea (*Circus gallicus*) en la part occidental del massís. La parella ha tret avant un poll.

Novament se segueix amb el desenrotllament del projecte anomenat "El retorn de l'Àguila Pescadora". El projecte va sorgir a partir dels continus albiraments d'individus d'àguila pescadora (*Pandion haliaetus*) en el Cap de Sant Antoni i d'individus solts en la marjal de Pego -Oliva. El Parc Natural participa en tot el procés, com a part implicada i dinamitzadora de la iniciativa popular i servint com a enllaç entre el personal especialitzat del CSIC, la mateixa Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, els ajuntaments, així com la resta d'agents implicats en el procés. L'objectiu és la reintroducció de l'espècie de manera permanent en la zona, tal com s'ha exposat anteriorment.

Al llarg del 2018 tampoc s'ha detectat presència d'àguila de panxa blanca (*Hieraaetus fasciatus*) en la zona del Montgó on nidificava habitualment, encara que s'ha confirmat la reproducció novament en una zona pròxima, al sud del riu Gorgos, fora de la zona d'esmoreïment d'impactes.

Albiraments de Cetacis en aigües de la Reserva Marina del Cap de Sant Antoni

El seguiment de cetacis en aigües de la Comunitat Valenciana, iniciat en Illots en 1990, es consolida amb la Resolució de 12 de febrer de 2011, de la Direcció General de Gestió del Medi Natural, per la qual s'aprova el Programa d'Actuacions per a la Conservació de Cetacis i Tortugues Marines a la Comunitat Valenciana.

Aquest programa es realitza tant per mitjà de censos programats (aeris o nàutics) en col·laboració amb la Unitat de Zoologia Marina (Institut Cavanilles, Universitat de València), o per mitjà de la recopilació d'albiraments oportunistes i observacions des de punts fixos (caps, fars,...). Aquests últims es duen a terme principalment amb la col·laboració del personal assignat en quatre espais naturals protegits: Illes Columbretes, Reserva Marina del Cap de Sant Antoni, Serra Gelada i Reserva Marina de Tabarca, inclosos també en la Xarxa Natura 2000.

En el nostre cas, és el Servei de Vigilància de la Reserva Natural Marina del Cap de Sant Antoni (Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural i Ajuntament de Dénia) el que realitza les tasques de seguiment i albiraments en l'entorn marí del Parc Natural des de l'embarcació i des de punts fixos d'observació en terra, o comunicats per tercers, i altres entitats..

Al llarg del 2018 s'han comunicat un total de 126 albiraments, contabilitzats entre davant de la costa de Dénia, i altres en aigües de la Reserva Natural.

Dofins mulars, llistats, calderons, rorquals, tortugues Boves i catxalots, són les espècies albirades.

Estudi de l'estat de l'hàbitat 1170 d'esculls en l'entorn de la Cova Tallada, amb especial referència a les poblacions de (*Dendropoma lebeche*)

A final de l'any 2018 el Servei de Vida Silvestre de la Conselleria , va demanar a l'Institut d'Ecologia Litoral aquest estudi específic per a l'entorn de la Cova Tallada.

L'estudi conclou que l'estat de conservació de les colònies de *Dendropoma lebeche*, com a espècie indicadora de la conservació de l'hàbitat d'esculls 1170, en l'entorn de la Cova Tallada, del parc Natural del Montgó, és segons els resultats dels seguiments efectuats en 2008, 2014 i 2018 de bo.

La comparació entre densitats registrades en 2014 i 2018, és inclús superior per a l'últim any de seguiment, la qual cosa evidencia que a nivell de les colònies estudiades no s'està produint un retrocés o degradació de les mateixes. Cal destacar les formacions submarines que hi ha en l'illot, que donen lloc a una formació d'esculls singular.

Seguiment de les poblacions de vermètds (*Dendropoma lebeche*) als LICs: Serra Gelada y El Montgó (2018)

El mol·lusc gasteròpode *Dendropoma lebeche*, és una espècie endèmica del Mar Mediterrani, on només es distribueix en les zones més càlides de la seua meitat meridional. És una espècie sèssil i gregària la petxina de la qual no està enrotllada en espiral, sinó en forma de tub irregular que s'adhereix al substrat. El tub té de 2 a 3 mm de diàmetre i no sol superar els 2 cm de longitud. Les colònies poden desenvolupar-se formant xicotets esculls, de gran importància en la franja meso-litoral, i també en el pis infra-litoral superior. Aquestes formacions són cementades pel de l'alga calcària *Neogoniolithon brassica-florida* (Harvey) Setchell & L.R. Mason, 1943 (antigament classificada com *Spongites notarisii* (Dufour) Athanasis), provocant l'associació d'aquestes dues espècies crostes i formacions compactes en les plataformes d'abradió i zones batudes dels litorals rocosos, que resisteixen l'elevada energia que es transmet per efectes de l'onatge.

Aquestes formacions disminueixen l'acció erosiva, permetent bé l'existència d'unes xicotetes llacunes entre la cresta que constitueixen i la riba, formant un hàbitat molt característic que alberga una gran diversitat d'algues, invertebrats (principalment poliquetos i mol·luscos) i peixos (especialment blénidos), bé protegint els peus dels penya-segats i generant un substrat propi per al desenvolupament algal i de comunitats d'invertebrats.

Les formacions de *D. lebeche*, en desenvolupen principalment en una estreta franja de l'horitzó inferior del pis meso-litoral, i en el pis infra-litoral superior, fins als 3 metres de profunditat, i per això, poden ser utilitzades com a indicadors de canvis en el nivell del mar. Serveixen també per a registrar les variacions de la temperatura de les aigües marines superficials produïdes pel canvi climàtic al Mediterrani en els últims 500 anys. D'altra banda, la seua gran sensibilitat a la contaminació fa que siga una excel·lent espècie bioindicadora, actuant com a espècie "sentinella" de l'estat de l'ecosistema litoral i de la qualitat de les aigües marines.

L'estudi s'emmarca dins dels objectius de seguiment sobre els hàbitats i espècies d'interés prioritari inclosos dins de les Estratègies Marines de la Unió Europea, per al coneixement de l'òrgan ambiental competent en els LICs de Serra d'Irta, El Montgó, i Serra Gelada i Litoral de la Marina Baixa, específicament l'estat de conservació de l'hàbitat i espècie en tals espais, després de l'encàrrec realitzat pel Servei de Vida Silvestre de la Direcció General de Medi Natural de la Conselleria a l'Institut d'Ecologia Litoral.

Els objectius de l'estudi van ser verificar la conservació de les seues poblacions i nivells de desenvolupament, detectar la presència de noves colònies i mortalitat de colònies censades en els treballs de la Universitat d'Alacant de 2004 i 2008 i de l'Institut d'Ecologia Litoral de 2014-15, comprovar la densitat d'individus i detectar possibles tendències respecte als mesuraments de referència, així com definir l'estat de conservació de tals poblacions, conformement a l'evolució observada des dels últims estudis, i diversitat de tipologies de colònies oposades i densitats registrades.

Els mostrejos es van realitzar al maig i el setembre de 2018, aprofitant les millors condicions meteorològiques i claredat de les aigües, accedint a l'àrea d'estudi a peu, amb busseig en apnea i a vegades amb una embarcació de suport, segons les característiques de la zona.

Els trams d'estudi van ser els mateixos que els empleats en els estudis de referència, representats en la figura següent:

La presa de dades s'ha realitzat recorrent la totalitat de la línia de costa rocosa del Parc Natural, així les zones submergides succintes es van inspeccionar en apnea. En diverses ocasions, donades les característiques del mitjà, va ser necessari portar una embarcació de suport i per això es demanà la col·laboració del Servei de Vigilància Marina de la Reserva Natural Marina del Cap de Sant Antoni.

La classificació sobre els estats de conservació s'ha realitzat atenent diversos factors: estat de conservació de l'hàbitat, realitzat segons les comunitats algals presents, si són indicadores de bones condicions hidrològiques, amb la presència de *Cystoseira spp.*, per exemple, enfront d'altres zones, amb presència de coral-linàcies, com *Ellisolandia elongata*, o Ulvàcies en la franja meso-litoral/infra-litoral superior; també s'ha avaluat la presència d'espècies invasores com *Caulerpa cylindracea*, valorant la incidència d'aquesta sobre les colònies de vermèdids, evolució observada respecte als informes anteriors: apreciació de major nombre de punts amb colònies mortes, i variació de la densitat i major nombre de tipologies presents, especialment les formacions d'esculls i submarines en la zona.

Els resultats de les prospeccions i la tendència de les comunitats en totes dues zones d'estudi, s'aprecien en la taula següent:

LIC	Tramo	2004	2008	2014-15	2018	Tendència
Montgó	S. Nicolau – Les Rotes		Bueno	Bueno	Bueno	
	Les Rotes – Cova Tallada		Bueno	Bueno	Bueno	
S. Gelada	Sur Morro Toix	Regular		Bueno	Bueno	
	Ileta de l'Olla	Regular		Bueno	Bueno	
	Cala Amerador–Cala Mina	Bueno		Regular	Regular	
	Escaleta – Punta Pinet	Bueno		Bueno	Bueno	
	Isla de Benidorm	Bueno		Bueno	Bueno	
	Tossal de la Cala	Bueno		Bueno	Bueno	
Sur Cala de Finestrat	Regular		Bueno	Regular	 	

Taula 16. Estat i tendència de les poblacions de vermèdids a l'àrea d'estudi.

La comparació entre les dades obtingudes en els estudis realitzats l'any 2004 i 2008, com a situació precedent i els resultats obtinguts en el present informe presos entre 2014 i 2015, assenyalen en la majoria dels trams dels LICs objecte d'estudi una situació estacionària en relació a l'estat de conservació de l'hàbitat. Per trams, es destaquen pel seu bon estat de conservació, les formacions més pròximes a l'Escull de Sant Nicolau, i les formacions situades al sud del Restaurant "El Pegolí", i al sud del Restaurant "Sendra".

L'estat de conservació en general per a la zona és bo, destacant el gran desenvolupament de les formacions submarines en Les Rotes (al sud del Sendra), on les formacions submarines estan en procés de construir formacions de micro-atol·lons i llacunes. Les zones amb senyes de degradació són en la zona del restaurant El Pegolí, on hi ha certs signes d'eutrofització, i en la part més al sud respecte a l'Escull de Sant Nicolau.

En la Cova Tallada, s'han trobat colònies aïllades, xicotetes formacions en cornisa, i formacions submarines, aquestes últimes amb gran desenvolupament, especialment en la prolongació nord de l'illot de la Cova Tallada, enclavament on les formacions submarines aconseguen un desenvolupament excepcional, formant un xicotet "bio-escull". En aquestes colònies, els vermètds apareixen al costat de *Neogoniolithon brassicaflorida* i *Lithophyllum byssoides*.

La metodologia emprada per a determinar el bon estat de conservació, basada en el cens de colònies i les seues tipologies, i el comptatge de densitats d'individus en les colònies, és un mètode senzill d'emprar i replicar, però requereix experiència per a identificar les colònies de vermètds, especialment en els casos en els quals aquestes no presenten recobriment algal, en aquest cas les formacions són fàcilment identificables pel seu color, forma i els orificis dels espècimens. No obstant això, quan les colònies es troben colonitzades per algues, resulta més difícil la seua identificació, i moltes de les tipologies poden passar inadvertides. Així, en aquest informe s'han identificat moltes més formacions, especialment les de plataforma, cornisa o submarines, que en els estudis de referència.

4. PROGRAMA DE MANTENIMENT

	<u>Gener</u>	<u>Febrer</u>	<u>Març</u>	<u>Abril</u>	<u>Maig</u>	<u>Juny</u>	<u>Julio</u>	<u>Agost</u>	<u>Setembre</u>	<u>Octubre</u>	<u>Novembre</u>	<u>Desembre</u>
Actuacions de millora de fauna	⚒				⚒	⚒		⚒				
Adequació d'infraestructures	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒
Adequació d'itineraris		⚒	⚒	⚒	⚒	⚒			⚒	⚒	⚒	⚒
Adequació d'àrees d'Ús Públic	⚒	⚒		⚒			⚒			⚒	⚒	
Reparació de camins i sendes	⚒	⚒	⚒		⚒	⚒		⚒	⚒		⚒	
Tractament de la vegetació		⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒
Plantacions		⚒	⚒	⚒		⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	
Conservació de flora			⚒	⚒	⚒	⚒		⚒	⚒	⚒	⚒	
Altres	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒	⚒

Taula 17. Actuacions mensuals de l'equip de manteniment i conservació del Montgó, any 2018

A continuació es detallen les actuacions de brigada al llarg de l'any amb una breu descripció de les mateixes:

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
ADECUACIÓ D' AREES D'ÚS PÚBLIC	BOSC DIANA	DÉNIA	Desbrossament dels voltants del ci
	TORRE GERRO		Reparació de talanquera
	ÀREA RECREATIVA	XÀBIA	Senyalització de plantes menudes per evita el seu desbrossament
	ÀREA RECREATIVA		Canviar de lloc senyal de direcció i informació i retirar una de prohibició.
	ÀREA RECREATIVA		Retirar taules i mobiliari del quart d'eines i portar a l'ecoparc.
	ÀREA RECREATIVA		Desbrossament selectiu de l'àrea recreativa deixant a la vista Diplotaxis.
	CABO S. ANTONIO		Col·locar cartells de ruta amb pals obrats.
	CABO S. ANTONIO		Eliminar grafitis en senyalítica.

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
ADECUACIÓ D' INFRAESTRUCTURES I INSTAL·LACIONS	BOSC DIANA	DÉNIA	Bany del magatzem d'eines i exteriors per ús permanent d'operari de l'ajuntament
			Pluja, netejar i organitzar el magatzem, portar 2 remolcs a l'ecoparc
			Desbrossament dels jardins del darrere del ci.
			Eliminar males herbes i reg de viviers i jardins del ci. Recollir llavors de Medicago i de silene.
			Arreglar porta corredissa de la neteja d'homes del ci que estava despenjada.
			Preparar i pintar façana del ci i polir i pintar 8 finestres.
			Reunió amb director, Joseba, tècnic de parcs Toni Pellicer, guies i coordinador brigades, fer parts.
			Arranjament de l'umbracle del viver per forts vents.
			Fer porticons de fusta de 1,5x0,75m en 4 finestres del centre.
			Col·locar en l'exposició del ci un esquer d'àguila pescadora.
			Posar aixeta per omplir cub de la neteja.
			Pintar interior del ci dels clients
			Canvi de llum d'emergència del ci, comprar-la en ferreteria.
			Treure i polir porta de material de tríptics que no tancava bé i tornar a col·locar.
			Fer arqueta de decantació de 50x50x50cm per evitar embussos en canonada desguàs viver.
			Treure males herbes i terra de la porta del darrere del bosc de Diana.
	Arranjament de la porta d'entrada pel camí del darrere al bosc de Diana.		
Tapar forats dels tolls amb grava.			
Col·locar malla en part alta de l'hivernacle per on suposem que entren al viver.			
BENIMAQUIA		Arreglar sostre de l'observatori per destrosses de l'helicòpter d'extinció i fer finestres de ventilació.	

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
ACTUACIONS DE MILLORA DE FAUNA	BENIMAQUIA	DÉNIA	Arreglo del hide, cambio de techado por goteras, 2x3m.
	BOSC DIANA		Reparació d'abeurador, neteja i comprovació de fugues
	PN MONTGÓ		Replenir i revisar els d'abeuradors de benimaquia, plana justa y camí del repetidor.

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
REPARACIÓ DE CAMINS I SENGLERES	BOSC DIANA	DÈNIA	Apilar tot-u al bosc de diana per arranament del camí del camp de tir de denia.
	CAMÍ COLÒNIES		Esbrossament cuneta dos costats del camí d'entrada i retirada de troncs.
	CAMÍ REPETIDOR		Estendre tot-u omplint als 6 graons de formigó que protegeix el camí de les fortes pluges.
	CAMP DE TIR		Esbrossament cuneta dos costats del camí.
	CAMÍ ANSAJA	XÀBIA	Col·locar travessa de fusta incorporada en el camí per evitar escorrentia.
	CARRETERA DEL CAP		Estendre tot-u en el camí del camp de tir de denia i compactar-amb el cotxe.
	CV-736		Poda selectiva, triturat de restes i esbrossament del camí per pas de vehicles.
			Col·locar pedres grans per a evitar que els cotxes envaeixin el monte, a eliminar estacionament irregular.
		Col·locar pilons per evitar que aparquin cotxes, recuperar zona degradada de 10m ² , aportar estellat.	
		Esbrossament de la cuneta, 2000x1m.	
		Instal·lar senyal rehabilitada de perill d'incendis. 1,5x1m.	
		Esbrossament cuneta dos costats del camí d'entrada al camp de tir.	

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
CONSERVACIÓ DE FLORA	BENIMAQUIA	DÈNIA	Control i recompte de les silenes.
	CAMINO COLONIAS		Control i recompte de ruscus lphoflum.
	LAS ROTAS		Plantar plantons de silene d'ifach i sembrar glans de carrasca
	PN MONTGÓ		Control i recompte de les silenes.
	SENDA COVA DEL AIGUA		Recompte i control de silene, a cala gener, a cala 2, cap, cova l'aigua, dolç i cova tallada.
	SENDA COVA TALLADA		Control i recompte de les silenes.
	ALFAÇ DEL PI		L'ALFAÇ
	ÀREA RECREATIVA	XÀBIA	Assistir a reunió sobre silene isfacensis.
	CAP S. ANTONI		Control i recompte de 34 diplotaxis i 15 narcisus.
			Recompte de narcis pereilarae, 126 matas que són 1500 plantes.
			Col·laborar amb emilio llacuna a localitzar flora i zones per gravar amb un dron.
			Recompte de 46 medicagos citrina al cap i 12 al parc.
	CALA 1		Recompte i passar a oruxmaps 64 medicagos citrina i 1 juniperus macrocarpa.
			Reg de medicago a la zona del cap.
	COVA TALLADA		Plantar medicago citrina
COVES SANTES	Sembrat d'silene ifaciencis.		
	Recompte i control de silenes, 186 a cala 1 i 29 a cala 2.		
	Recompte de juniperus macrocarpa.		
ILLOT DE LA MONA	Recompte i control de silenes.		
	Sembrat d'silene ifaciencis.		
	Recompte i passar a oruxmaps medicagos citrina.		
	Recompte i control de silenes.		
	Recollida de llavors de medicago citrina.		
	Nul per mala mar el recompte i control de silenes.		

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
PLANTACIONS	IFAC	CALP	Recollir turba portada pel banc de llavors per l'hort semillero.
	BENIMAQUIA		Portar 50 plantes de silene a abocador de benimaquia per pol·linització.
			Regar silenes l'hort semillero que estan en benimaquia per pol·linització.
			Traslladar silenes l'hort semillero a viver.
			Regar arborcer, savines i sureres.
			Plantar al barranc 8 silenes, 1 juniperus, 1 carduncelus, 1 acer pompeliensis, 2 ferula comunis i sembrar amb teocrium flavum
			Plantar 4 savines, 4 acer, 2 silenes i 8 baladres.
			Plantar 4 carduncellus, 1 tejo i sembrar 53 glans de roure.
			Plantar 10 robles i 7 carrasques.
			Plantar 63 llorers, 76 j. macrocarpa, 69 j. phoenicia, 236 phyllirea latifolia i 109 llidoners.
			Recollir llavors de llidoner.
			Plantar amb pa de terra un auro i un teix.
			Plantar ruscus.
	BOSC DIANA		Reg de l'hort semillero d'silenes del viver i dels arbres del jardí de l'ci.
			Plantar silene al viver.
			Plantar glans d'gal.lers.
	CAMÍ COLONIA	DÈNIA	Reg en diversos llocs del camí colònies.
			Plantar 52 silenes, 1 baladre, 2 heures, 3 arces, 10 arboç, 1 surera, 1 roure, 2 chopos negres, 20 laurel, 29 zarcamora i 1 llidoner
			Sembrar glans d'carrasca
			Plantar 50 carrasques, 31 llorers i 20 llidoners.
			Plantar 150 carrasques, 20 llorers i 20 llidoners.
			Sembra de 29 garrofers, 36 llorers i 337 llidoners.
			Plantar ruscus.
			Plantar 268 glans de carrasca, 10 arboç, 2 gal.lers i 1 ametller.
			Reg de llidoners al barranc.
			Plantar 11 baladres, 10 arboç, 2 ruscus i sembrar amb algarrobo.
	CAMP DE TIR		Plantar 2 llidoners, 3 llorers, 2 aladerns, 7 marfulls, 1 savina i 1 trachelium caeruleum.
Plantar ruscus.			
COVA DEL GAMELL		Plantar 100 carrasques, 20 llorers i 20 llidoners.	
RACÓ DEL BOU		Plantar glans de gal.lers.	
SENDA COVA DEL AIGUA		Plantar plantones d'silene isfacensis.	
UMBRÍA		Reg plantació racó del bou, camí colònia i senda cova de l'aigua.	
CALLE CABEÇO	XABIA	Recollir glans d'carrasca.	
PLANES		Regar plantació del camp de tir, del camí la caserna, de la senda àrea cap i del cap de sant antoni.	
		Regar medicago, llidoner, ullastre i aladerns.	
		Plantar 3 ullastres, 1 pistacia terebintus, "medicagos, 1 llidoner, 2 aladerns i repassar plantones l'any anterior.	
		Plantar 1 carrasca, 1 fleix, 1 savina, 3 llorer, 2 llidoner, 6 arboç, 23 marfulls, 6 ullastres i 2 aladerns.	
CAP S. ANTONI		Plantar 18 aladerns, 7 llentiscles, 5 oliveres i 2 garrofers.	
COVES SANES		Sembrat de medicago.	
PLANA JUSTA		Sembrar glans de carrasca.	
CAMÍ CUARTEL	Sembrar glans de carrasca.		

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
ALTRES	AJT BENIDORM	BENIDORM	Portar i muntar l'exposició "stop a foc" en ayto de benidorm.
	BOSC DIANA	DÈNIA	Veure treballs amb director, joseba, tècnic de parcs toni pellicer i personal de l'ajuntament de Xàbia. Fer parts.
			Polir i pintar senyal de perill foc de 1,5x1m.
			Col·locar adhesius del parc al cotxe nou de lloguet.
			Organitzar treballs de la brigada, fer parts i preparar reunió de coordinació.
			Reunió amb director, joseba, tècnic de parcs toni pellicer, guies i coordinador brigades, fer parts.
			Neteja de vehicle, manteniment de màquines i magatzem.
			Polir el remolc de la brigada per a posterior pintat.
			Reunió amb ana camps per informar sobre el montgó. Sara seva tesi.
			Esperar al camió de fusta, ajudar a descarregar i entrar pals a vivet.
			Anar a veure la zona de l'incendi i quantificar danys i veure treballs pendents.
	CAMÍ COLONIA		Portar 2 remolcs de branques de pi d'àrea recreativa al camí colònies per sengles secundaries
			Retirada de vehicle abandonat col·laborant amb els bombers, es talla i es carrega a trossos portant amb 4 viatges de remolc a l'ecoparc.
	CAMÍ REPETIDOR		Veure treballs a realitzar.
	COVA DEL AIGÜA		Acompanyar a l'educador amb un grup a la cova de l'aigua.
	COVA DEL GAMELL		Col·laborar amb el 112 portant-los a la zona de l'incendi i marcant.
	MARQUESA VI		Anar a veure treballs de tragsa de la zona per queixes de veïns al parc.
	PN MONTGÓ		Retirar senyals antigues en desús de 30x40cm, de ferro amb pal de fusta.
			Revisar camins, sendes i desguassos per pluges.
	PORT DE DENIA		Anar a l'marina de dènia a recollir una bola trobada pel vaixell de la reserva marina.
	EL PRADO	ONDARA	Desmuntar fira de ondara de medi ambient
	QUART DE POBLET	QUART DE POBLET	Curs de plataformes elevadores.
	ÀREA RECREATIVA CALA 1	XÀBIA	Veure treballs realitzats per la brigada d'àrees recreatives.
	Posar parabolts per assegurar estació meteorològica.		
	Veure treballs amb tècnic del parc en els barrancs i senda de la cova tallada.		
COVA TALLADA	Veure treballs pendents i fer fotos.		
	Anar a veure treballs per fer en el camí de la cova tallada amb el tècnic, el director i l'arqueòleg de Xàbia.		
LES PLANES	Veure treballs a realitzar amb Jesús, suplent del capatàs per paternitat.		
	Veure treballs pel parc proposats en la reunió de coordinació ..		
PN MONTGÓ	Veure treballs pel parc amb tècnic de biodiversitat, director i tècnic del parc d'eliminació d'al·lòctones.		
	Revisar camins, sendes i desguassos per pluges.		
SOLANA	Veure amb el director i tècnics de plagues el problema amb els pins del montgó.		
	Recollir glans de garric.		
NAU DE XIVA	XIVA	Anar a ala nau de chiva a canviar maquinària i recollir material per als parcs d'alacant. Recollir la biotrituradora profunda de parcs.	
		Anar a Xiva a recollir material i exposició de stop al foc i muntar-la a la casa de la cultura de dènia.	

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
ADECUACIÓ D'ITINERARIS	BOSC DIANA	DÈNIA	Fer cartells direccionals de fusta, tallar i pintar
			Fer senyals direccionals de fusta de 55x15cm.
			Fer 8 senyals direccionals de fusta, 2 de 55x15cm i 6 de 9x150cm.
			Fer senyals direccionals de fusta de 150x9cm
	Fer cartells direccionals de fusta de 30x55cm i balises de fusta de 1x0,1m de diàmetre.		
	CAMÍ POU MUNTANYA		Posar cartell direccional de fusta de 30x50cm d'un sol peu
			Posar senyal direccional de fusta de 55x15cm i obrar pal amb formigó.
	CAMÍ COLÒNIES		Desbrossament cuneta a banda i banda del camí d'entrada i poda selectiva.
			Col·locar en 2 creus cartells de fusta de prohibit l'ús de bicicletes.
			Retirar senyals de direcció i informació de 1x1,5m amb 2 pals deteriorades.
			Llençar 2 remolcs de branques de pins per a tancament de sendes secundàries.
	CAMÍ REPETIDOR		Eliminar grafit en senyalítica.
			Retirar pi caigut en el camí.
	CAMP DE TIR		Reparar i col·locar senyal informatiu de fusta de 1,5x1,3m.
			Retirar cartell de fusta deteriorat de 1,5x2m.
	COLL DE POUS		Col·locar cartell de fusta de 1,5x1,5m de 2 pals.
			Canviar de lloc senyal de direcció i informació de 1x1,5m amb 2 pals.
			Estendre tot-u en el camí del camp de tir de denia i compactar amb el cotxe.
			Reparar 2 remolcs de tot-u al camí per a tancar valls.
	COVA DE L'AIGUA		Poda selectiva i esbrossament del traçat de l'itinerari, arreglar el ferm.
Refer base de formigó i netejar i refer graons de fusta i pedra de 1m d'ample			
LES ROTES	Retirar 2 senyals de fusta en mal estat de 30x40cm.		
RACÓ DEL BOU	Esbrossament i poda selectiva de la senda.		
	Eliminar grafit a senyalítica.		
RUTA 5	Esbrossament a dos costats del camí.		
	Arranjament del ferm i poda selectiva pels dos costats.		
TORRE GERRO	Col·locar 3 senyals direccionals de fusta de 55x15cm.		
	Retirar 3 cartells deteriorats amb 6 pals i col·locar 1 cartell direccional caigut.		
JESÚS POBRE	JESÚS POBRE	Tapar drecceres de les sendes amb branques seques.	
		Col·locar senyal prohibit bicicletes de fusta de 20x30cm i obrar pal amb formigó.	
CAP RUTA 8	XÀBIA	Col·locar un cartell de metall de 1,5x1m, amb 2 pals obrats.	
		Arranjament del ferm i poda selectiva pels dos costats.	
CAP S. ANTONI	Col·locar senyal direccional de fusta de 55x15cm.		
	Retirar senyals de fusta de 33x55cm de zona de regeneració.		
	Col·locar puntals de fusta al tancament, per trencament.		
	Retirar 3 cartells metàl·lics deteriorats amb 6 pals.		
CIM	Retirar vinil del senyal panoràmica del mirador i eliminar grafit.		
	Eliminar grafit de senyals d'acet.		
	Pujar al cim del montgó a col·locar 3 senyals direccionals de fusta de 55x15cm i pintar senyals i 4 pals.		
		Reparar 13 murs de de l' senda de 1x0,50x0,20m amb químic.	

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
TRACTAMENT DE LA VEGETACIÓ	ALQUERIA COLOMER	DÈNIA	Eliminar amb glifosato calanchoe a 100x2m.
	BARRANC EMBOIXAR		Col·laborar amb el cief i emilio llacuna a buscar plantes al barranc de l'emboixar.
	BENIMAQUIA		Eliminar araugia i 1 lantana.
	BOSC DIANA		Eliminar araugia.
	CAMÍ COLÒNIES		Podar 2 pins perquè entre llum a les carrasques sota coberta.
	CAMÍ REPETIDOR		Plantar silene i repicar safates anteriors al viver.
	CAMP DE TIR		Eliminar penisetum a l'entrada del camí colònies.
	COLL DE POUS		Baixar, esbrancar, trossejar i triturar restes de pins de 7 a 10m d'altura amb escoltids.
	COVA DE L'GAMELL		Tirar glifosat a 20 mimosas i arrencar d'arrel 50 mimosas i maraguano.
	ECOPARC DÈNIA		Estellat de branques de pins amb biotrituradora.
	SENDA COVA TALLADA		Preparar branques prop del camí per a la estelladora.
	TORRE GERRO		Baixar, esbrancar, trossejar i triturar restes de pins de 2 a 10m d'altura amb escoltids.
	ÀREA RECREATIVA		Eliminar a 500m lineals de la senda lantana i arauja.
	BARRANC DE XÀBIA	XÀBIA	Tallar pins cremats de l'incendi de 6 m, desbrancar, trossejar.
	BARRANC SOLANA		Retirada a ecoparc de al·lòctones amb el remolc.
	CAP S. ANTONI		Baixar, esbrancar, trossejar i triturar restes de pins de 7 a 12m d'altura amb escoltids.
	CARRER ANDRÒMEDA		Eliminar 10 piteres i 140 palera a la zona de l'incendi.
	CAMÍ ANSAJA		Estintolament de pins de 15m.
	CARRETERA PLANES		Esbrossament d'al·lòctones en compte carretera. 200x2m. Pennisetum, senecio i lantana.
	CASETA TIO DENTOLA		Esbrossament d'al·lòctones a barranc 200x10m. Pennisetum, senecio i lantana
	CORRAL TIO GORRA		Talar 30 acacias de 3m alçada. Esbrossament d'al·lòctones a barranc 40x10m. Pennisetum, senecio i lantana
	CV-736		Veure treballs amb brigada de biodiversitat al barranc de l'ermita.
			Retirada de penisetum a barranc, 800m ² .
			Tirar glifosat per eliminar calanchoe, senecio i penisetum.
			Retirada i esbrossament d'al·lòctones a barranc, mimosas, paleras, agave i piteres.
			Eliminar 770 piteres, 397 paleres, aloes i iuques a la zona de l'incendi.
		Eliminar a mà cotxinilla a 80 exemplars de medicago citrina.	
	Tirar glifosat per eliminar el calanchoe.		
	Podar en altura de pins de 6 m i apilat de branques de pins per estellat amb biotrituradora.		
	Estellat de branques de pins amb biotrituradora.		
	Tirar glifosat per eliminar el calanchoe.		
	Baixar, esbrancar, trossejar i triturar restes de pins de 7m d'altura secs.		
	Podar garrofers i oliveres i esbrossament a dos costats del camí d'accés al corral.		
	Triturat de restes de pins i matorral.		
	Fer un viatge de llenya al bosc de diana.		
	Fer un viatge de llenya al bosc de diana.		
	Tallar pins de 15m, desbrancar, trossejar		
	Esgotar llenya amb motoserra per triturat amb desbrossadora, apilar llenya i carregar un remolc i dur a bosc de diana.		
	Podar en altura, triturat i esbrossament per pas de biotrituradora a estellar restes. 160x3m		
	Curta, desrame i apilat de branques de pins.		
	Apilat i estellat de branques de pins amb biotrituradora.		
	Podar en altura de pins de 6 m i apilat de branques de pins per estellat amb biotrituradora.		
	Recollir llenya de pi i portar a l'remolc a ci.		
	Eliminar amb glifosato calanchoe a 100x5m.		

Actuació	Paratge/Lloc	Terme municipal	Observacions
ADECUACIÓ D'ITINERARIS	COVA TALLADA	XÀBIA	Tancament de sendes il·legals obertes per usuaris, mitjançant tancaments de branques apilades.
			Col·locar cartell metàl·lic de cova tallada d'1x1m amb 2 pals en entrada i 2 de fusta de 55x15cm amb pal direccional de ruta.
			Col·locar cartells de fusta de 40x25cm amb pal direccional de ruta.
			Arreglar mur de pedra de la senda.
			Retirar roques del talud de la senda amb perill de caure sobre la mateixa.
			Ancorar cadena per ajudar accés a la cova tallada.
			Retirar senyal de fusta de 1x1,5m i col·locar en un altre lloc, d'ús.
			Arreglar pal de fusta trencat on enganxa la cadena d'entrada a la cova tallada.
			Fer base de la senda més ampla i delimitar amb pedres.
			Eliminar grafts de senyals la pedra de la senda, de 0,5m ² aprox.
			Fer 4 graons de pedra a la senda del cap al port.
			RUTA CAP-PORT XÀBIA
RUTA CIM		Retirar 8 senyals d'acer	
SENDA CAP		Col·locar 3 senyals direccional de fusta de 55x15cm i 1 de 35x60cm	
		Refer senda des del àrea recreativa fins al cap. Col·locar 5 senyals per indicar encreuament.	
		Col·locar pals obrats marcant la senda que creua la carretera.	
		Desbrossar per marcar la senda del cap.	
		Arranjament de 1m d'amplada del ferm amb aixada fins arribar a terra mineral.	
	Estendre tot-u per anivellar el ferm.		
	Col·locar senyal direccional de fusta de 20x30cm i obrar pal amb formigó.		

Taula 18. Actuacions de l'equip de conservació del Montgó durant el 2018 per Tipus d'Actuació i Termes Municipals.

Figura 23 Diverses actuacions de la brigada de manteniment al Parc Natural al llarg del 2018

5. PLANIFICACIÓ I GESTIÓ PER A LA INTEGRACIÓ SOCIOECONÒMICA DEL PARC

Amb l'objectiu d'incrementar el grau de coneixement dels valors naturals i culturals de l'espai natural protegit cap a la població local i visitants, així com de difondre la seua necessitat de protecció i ordenació, el Parc Natural del Montgó compta amb un Programa de Comunicació i Divulgació, un Programa d'Interpretació del Patrimoni, un Programa d'Educació Ambiental i un Programa de Voluntariat què van des de l'oferta d'activitats d'educació ambiental per als més menuts fins a ponències i xarrades per a la població adulta, exposicions, participacions en jornades, visites guiades, etc.

Al llarg de l'any 2018 el **total de visitants** atesos pel personal del Parc Natural del Montgó ha sigut de **4128 persones**, cal fer notar que hi ha un augment de quasi 900 persones respecte de l'any 2017 (**3308**), de nou, enguany no hem tingut en compte per al nostre càlcul les visites estimades i continuarem per a anys vinents amb la mateixa tònica.

Desglossarem als visitants depenent del tipus de visita classificat segons s'arreplega en la ferramenta informàtica de gestió "Portal Col·laboratiu de Parcs Naturals", una ferramenta interna existent per a la gestió d'aquestes dades.

-Visitas concertades": l'any 2018 un total de **2830 persones** van ser ateses per l'equip tècnic. Ha estat una pujada prou interessant, recuperant-se el nombre dels anys previs al paró en les visites concertades durant el 2016 per ajustos administratius.

Ací s'engloben els grups concertats tant d'escolars, com d'universitaris o associacions que concerten una visita a les instal·lacions del centre d'interpretació, als viviers de flora autòctona o a les instal·lacions d'Ús Públic amb les quals compta el Parc Natural del Montgó, que són la xarxa de sendes recomanades per l'espai natural protegit, la xarxa de miradors, o l'àrea recreativa dels Plans del Cap de Sant Antoni.

El 80% de les visites continuen estant relacionades amb de grups escolars de primària i secundària, tant de centres de l'àmbit del PORN del Montgó com d'altres poblacions de les províncies d'Alacant i València. En segon lloc tenim els grups de visitants d'activitats promogudes pel Parc, excursions i xarrades variades.

-Visitas autoritzades": En aquest apartat ens referim als grups que en compliment a la normativa del PORN que assenyalava que els grups organitzats de més de 10 persones han de notificar l'activitat al Parc natural amb una antelació de 15 dies, i aquells de més de 35 persones han de sol·licitar una autorització a la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural. Respecte a aquest apartat, càbria

assenyalar que els grups organitzats que visiten el Parc, majoritàriament o desconeixen aquesta normativa o fan cas omís d'aquesta.

Enguany 2018 ens han notificat o demanat permís 13 grups amb un total de **577 visitants**, en comparació amb l'any passat que foren 13 sol·licituds amb **483 visitants** no trobem molta diferència. Es manté l'augment en sol·licituds que ve donant-se des del 2014, encara que els grups enguany siguen més menuts. Molts dels sol·licitants són grups que ja han vingut altres anys i per tant estan assabentats de la normativa o són grups que porten empreses de turisme actiu locals.

-Visitas informades": En aquest grup s'arregleguen les persones que han acudit al Centre d'Interpretació per a sol·licitar informació referent al Parc Natural del Montgó. Un total de **721 persones** van ser ateses. Açò suposa l'atenció d'un 300 persones més que la de l'any anterior. Les xifres d'atenció durant l'agost, i sobretot preguntant per la regulació de la Cova Tallada han sigut prou superiors a altres anys, i també hem de tindre en compte la participació en la FIRA d'Ondara, a on va estar el nostre stan de Parcs naturals i a on s'atengué a unos 75 persones.

La major part d'aquets visitants requereixen informació relativa a la xarxa de sendes del Parc. Aquesta és una de les informacions més apreciades pels usuaris, ja que li'ls informa detalladament de les rutes més recomanades per a cada perfil de visitant (grups familiars, excursionistes aficionats a la muntanya, passejants, visitants amb cotxe, passejants...), en el moment d'oferir la informació els tècnics del Parc poden recomanar no sols les rutes adequades a la condició física de cada visitant, sinó que a més s'ofereixen una sèrie de recomanacions de seguretat per a realitzar les diferents rutes.

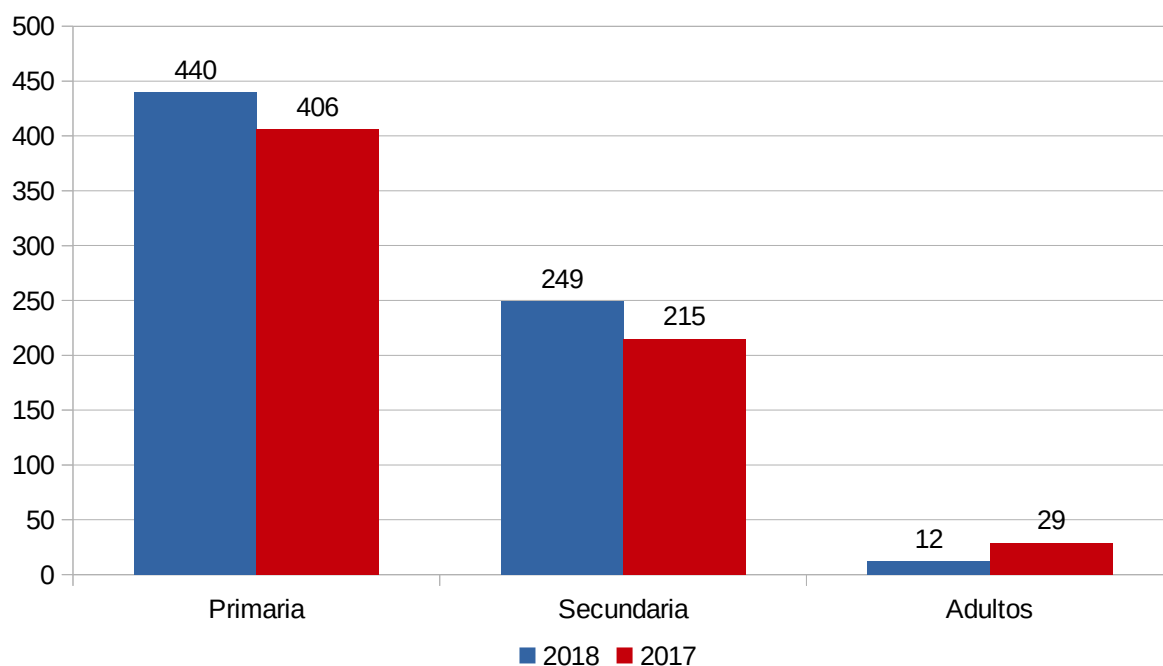
5.1. Programa de Comunicació i Divulgació

5.1.1. CONFERÈNCIES I XARRADES IMPARTIDES

Participació del Director *Joseba Rodríguez* a l'Ajuntament de Xàbia-**Presentació del Projecte «reintroducció de l'Àguila pescadora»**.

“Xarrem del Montgó”: *Des de 2008* es realitzen una sèrie de xarrades o ponències de difusió dels valors naturals del Parc i la Reserva Natural Marina incloses en el projecte de comunicació que s'oferta als centres educatius. Aquestes xarrades es poden fer amb suport a les escoles o s'inclouen com a visita al Centre d'Interpretació de manera única o com a introducció prèvia a la realització d'alguna ruta interpretativa. Durant 2018 han participat en aquesta activitat: **440 alumnes de primària, 249 de secundària i 12 adults**.

A continuació es mostra els números dels participants en les conferències i ponències del Programa de Comunicació del Parc Natural del Montgó en comparació amb l'any anterior:

Gràfica 3. Participants en xarrades i exposicions en 2018

Al llarg de 2018 s'han tornat a acollir diferents xarrades sobre temes molt diversos. En concret la “Marina Alta Astronomic Association” contínuament realitzant diverses sobre astronomia, com és ja habitual.

5.1.2 FIRES

Participació en la "Fira de Fires" d'Ondara. Enguany van convidar a participar als 4 Parcs Naturals de la Marina Alta, ja que la temàtica era sobre el Paisatge i aquests 4 Parcs són representatius de la riquesa que comporta aquesta petita àrea geogràfica.

Durant tot el cap de setmana del 10 i 11 de novembre vam poder informar i atendre moltes persones que es van interessar per les nostres rutes i valors naturals.

5.1.3 PARTICIPACIÓ EN PUBLICACIONS I MITJANS DE COMUNICACIÓ

Cal destacar enguany l'aparició del Butlletí trimestral del Parc. Amb aquesta publicació pretenem aconseguir que la població local i interessats puguen estar assabentats dels treballs que es duen a un Parc natural com el nostre i d'aquesta manera apropar la gestió a la ciutadania. També ens agradaria que fora una eina de col·laboració per als usuaris del Parc.

Hem fet diverses col·laboracions amb articles en revistes i publicacions. Destaquem la revista DAU AL DEU, editada per Meridià Zero que va ser monogràfica del Massís del Montgó, amb dos articles del personal del Parc, un de Joan Torres «D'arbres, herbes, floretes i matolls» pp.38-43 i l'altre de Joseba Rodríguez «Les marginades al Montgó, una petjada de la història» pp.47-50. Un article de Joseba Rodríguez en el llibret de la falla Baix la Mar de Dénia «Trenta-un anys del Montgó» pp.42-47. La col·laboració amb la revista AMPETA del col·legi Pou de la Muntanya de manera trimestral, i enguany hem començat una col·laboració amb l'AMPA de l'IES Nº 3 de Dénia per al seu blog.

Quant a aparicions a mitjans de comunicació, la direcció del Parc va fer una entrevista a A punt tv sobre la Cova Tallada i va aparèixer al programa «Al Ras» d' A.punt-Ràdio el dia 29 de juny.

5.1.4. DADES WEB

Des de l'any 2016 es revisen les dades que «Google analytics» ens ofereix respecte a les visites a la nostra pàgina web. De totes les dades que podem agafar ens centrem principalment en 2. El nombre de visites totals: **14.589**, i la seua procedència.

Ciudad	Sesiones	% Sesiones
1. Valencia	4.384	23,31 %
2. Madrid	1.587	8,44 %
3. (not set)	1.392	7,40 %
4. Barcelona	1.182	6,29 %
5. Alicante	1.167	6,21 %
6. Denia	990	5,26 %
7. Xèbia	490	2,61 %
8. Benidorm	341	1,81 %
9. London	271	1,44 %
10. Paris	229	1,22 %

Llocs de procedència de les visites a la pàgina web del PN Montgó

5.2. Programa d'Interpretació del Patrimoni

La interpretació del patrimoni pretén acostar els valors naturals i culturals d'un espai concret a distints sectors de la població, per mitjà d'activitats diverses i un llenguatge pròxim i comprensible als diferents nivells, de manera que desperte sentiments d'adhesió a la seua conservació i valoració.

L'equip tècnic del Parc Natural del Montgó compta amb distints projectes d'interpretació del patrimoni dirigits als principals col·lectius de visitants i usuaris del Parc i als escolars.

Respecte d'això, durant 2018 han visitat el Parc 40 grups concertats amb un total de **2408 visitants enfront dels 1680 participants de 2017**, el que suposa uns números prou superiors en la difusió amb grups escolars.

A continuació es detallen els programes que es duen a terme:

“Campañas específiques”

Enguany s'han realitzat diverses campanyes específiques dins de la Xarxa d'Espais Naturals Protegits de la Comunitat Valenciana al Parc natural del Montgó han participat un total de **140 persones** d'aquestes campanyes fetes alhora a tota la Comunitat Valenciana.

“Caminant i aprenent”

L'elevat nombre de sendes tradicionals que discorren pels diferents hàbitats, paisatges i elements culturals del Parc Natural del Montgó fan d'aquests una meravellosa ferramenta per a la difusió *in situ* dels valors naturals i historicoculturals del Parc entre els més menuts.

El 2018 hem atés un total de **1846** xiquets, encara que suposa un augment espectacular d'uns 1000 xiquets respecte de l'any 2017 i ja estem en xifres d'anys anteriors al 2016.

L'explicació a tal efecte es deu al fet que enguany des de l'agost, tenim una nova persona a l'equip d'educació ambiental per tal de poder atendre el Parc Natural del Montgó i el de la Marjal de Pego-Oliva, el que ens ha permés poder oferir alguna data més en cas de tindre problemes pel mal oratge o algun problema d'organització, i al mateix temps donar servei d'atenció al públic al Centre d'Interpretació.

També augmentaren les eixides el primer semestre perquè l'Ajuntament d'Oliva ha començat a pagar el mitjà de transport per a les escoles del seu terme dins d'un programa educatiu i mediambiental de visites a espais naturals propers.

Coneix el Montgó

Enguany s'ha dut a terme la dotzena edició d'aquest Programa d'Interpretació del Patrimoni. Es va iniciar en el curs 2003-2004 amb l'objectiu principal d'acostar el coneixement del Parc Natural del Montgó a la població adulta local, proporcionar una interpretació diversificada dels recursos del Parc, que contemple el patrimoni cultural com un dels seus components essencials. Alhora que promoure una interpretació que fomenti el contacte directe del visitant amb el paisatge, de manera que es promoga la difusió entre els visitants i residents dels valors faunístics i florístics del Parc Natural.

En 2017 van participar finalment 442 persones. Cal incidir que més del 50% de les visites es concentraren en les eixides organitzades amb l'empresa de Marca Parcs Naturals MUNDOMARINO visitant la Reserva dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni amb el seu Catamarà.

5.3 Programa d'Educació ambiental

L'Educació ambiental suposa el treball continu i amb projectes que ens permeten transformar en accions i pràctiques sostenibles l'adquisició de coneixements. És per això que, quan un grup escolar ens demana una visita al Centre d'Interpretació o a alguna ruta, no podem considerar-ho com a Educació ambiental, si no està circumscrit a algun projecte o treball desenvolupat prèviament a les aules i en conjunt amb l'equip d'educadors del Parc Natural.

Creixent amb el Montgó

Continuem amb el projecte en el CEIP «POU de la Muntanya». Enguany han participat 4 classes i en total uns 98 xiquets.

Des del Parc Natural del Montgó hem començat una altra ronda de llavors de carrasques a cada classe de primer d'Infantil (3 anys) juntament amb ells, les plantarem en uns cossiols, de manera que cada classe té el seu cossiol, i si tot va bé, de cadascun sortiran un o dos petits arbres.

A les classes de segon d'infantil, arreglegarem abans de l'estiu el seu cossiol amb un parell de gal·lers i els ho tornarem al tornar de vacances al setembre perquè continuen cuidant-los.

En el seu primer curs de primària farem una petita sortida al Montgó amb tota la classe per anar a plantar l'arbre a una zona assignada per a l'escola, de manera que cada vegada que una "fornada" de nens passe d'infantil a primària, es plantaran dos arbres nous.

5.4. Programa de voluntariat

L'associació VOLUNS, amb els que portem diversos anys col·laborant, continua desenrotllant diverses campanyes de treball en camp i de conservació per mitjà de voluntariat.

En el Parc Natural del Montgó, es van realitzar els projectes següents:

- Vigilància i prevenció d'incendis.
- Potenciació de la regeneració de flora autòctona en àrees cremades, i clareig de *pinus halepensis*.
- Participació activa en la Campanya d'informació sobre arplega de residus animals, coneguda com a "Regalets no, gracies".
- Participació en la xarxa de voluntariat per a la localització de torres elèctriques perilloses per a les aus.
- Neteja de residus a diverses zones del Parc

En el litoral es van realitzar els projectes següents:

- Neteja de fons marins i de cales de difícil accés a la Reserva Marina del Cap de Sant Antoni .

L'Associació ACIF continua fent les seues tasques de prevenció i extinció d'incendis al nostre Parc Natural en els mesos estivals.

Figura 24: Voluntaris de VOLUNS fent treballs a les Planes

5.5. Planificació i gestió de l'ús públic

5.5.1. INVESTIGACIÓ D'ÚS PÚBLIC

La Cova Tallada ha esdevingut un lloc turístic d'importància en els últims anys a causa de les seues fotogràfiques vistes i els comentaris al respecte en les xarxes socials. Una elevada quantitat de turisme ha provocat un augment de les alteracions humanes, com són, l'aparició de deixalles, o enguany, els grafitis. S'ha comprovat que existeix un determinat període (del 15 de Juliol al 15 d'Agost) on es dona un major nombre de visitants, per tant, es decidí fer un **Estudi Quantitatiu de Visitants a la Cova Tallada**.

Durant aquest període, es realitzaren recomptes de visitants entre les 9.00h i les 14:00h. En cada eixida s'anotà el nombre de persones, així com el nombre de caiacs. Aquestes embarcacions podrien alterar la superfície de les roques que formaven un antic moll de càrrega a la Cova, en el pis litoral d'aquestes creixen esculls biògens de *Dendropoma petraeum*, també coneguts com a comunitat de vermèdids. Estan catalogats com a Hàbitats d'Interés Comunitari.

Es va observar una mitja de **437 visitants** en l'horari matinal de dilluns a divendres, el tram horari amb major entrada ha estat entre les 11,30 i les 12,30, amb 129 persones. El nombre mitjà de caiacs diari fou de **88**. No hem pogut comptabilitzar les visites dels caps de setmana.

Aquest treball va ser dut a terme per l'estudiant de Biologia Lara Juan Morant, a qui estem molt agraïts.

5.5.2. PROGRAMA DE CORRECCIÓ D'IMPACTES DERIVATS DE L'ÚS PÚBLIC

La ubicació en una zona eminentment turística del Montgó, i el fet que siga un espai tradicionalment usat per a l'esbarjo i l'oci amb una afluència d'ús públic elevada, origina una sèrie d'efectes sobre el territori protegit i els seus recursos, que se sumen als causats per altres tipus d'activitats.

Amb l'objecte d'establir les mesures oportunes per a evitar, minimitzar i corregir els impactes negatius de l'ús públic en el Parc, l'equip de conservació i manteniment del Montgó realitza des de fa anys diverses accions i projectes en aquest sentit.

Restauració i recuperació de senderes

Dins d'aquestes accions destaca la regeneració de zones degradades fruit de l'ús públic, principalment per l'ús continuat i el continu trepitjar, però a més d'això, per la proliferació de senderes secundàries. Es centraren enguany les actuacions en 2 rutes oficials la ruta Groga i un repàs a la pujada al Cim i fora de les rutes oficials a la senda de la Cova Tallada. A continuació es detallen les actuacions realitzades per a cadascuna d'elles.

Part de la producció de flora autòctona del viver és utilitzada en la restauració de les zones degradades en tots els itineraris del Parc Natural i, més concretament en el cas de l'actuació a la ruta Groga del Camí de la Colònia -Racó del Bou ha servit per a tallar una important sendera secundària que s'havia ocasionat al seu pas per un dels runars d'aquesta zona. A més, al llarg de les corbes de pujada per la pista forestal del Camí de la Colònia es generen cada vegada més dreceres pels bancals antics generant erosió i trencant els mateixos. La brigada de manteniment refà els murs caiguts i utilitza restes de poda per a tapar aquests camins errats.

La senda de pujada al Cim, s'adequà a finals del 2017 i enguany la Brigada ha fet una revisió de les dreceres reparades, trobant algunes d'elles amb necessitat de repassar-les.

La senda de la Cova Tallada tot i que no es troba dins de les rutes senyalitzades del Parc Natural, és una senda tradicional molt utilitzada els darrers anys per turistes que volen veure de primera mà la Cova Tallada. Alguns

Figura 25: Collocació de branques per evitar dreceres

dels visitants accedeixen a la senda des de la Torre del Gerro que es troba en un punt més alt que la senda original. D'aquesta manera trobem moltes dreceres que ixen des de la Torre del Gerro pel barranc que comunica amb la senda de la Cova Tallada. Després de posar en coneixement de la Direcció del Parc Natural i dels Agents Mediambientals, es procedeix a tallar la senda amb la utilització de pins caiguts, rames i matollar, col·locant-se a més un conjunt de cartells i cinta assenyaladora per tal d'informar els possibles usuaris de la mateixa de la inconveniència d'eixir dels camins senyalitzats.

Recuperació de la senda de connexió de les rutes roja i verda al Cap de Sant Antoni

Encara que no es tracta d'una senda oficial del Parc, es va fer al seu moment una connexió entre la senda roja de pujada al Cap des de Xàbia, amb la senda verda dels molins, per tal d'evitar que la gent caminara per dins de la carretera del Cap de Sant Antoni. Després de l'últim incendi al Cap de Sant Antoni, part d'aquesta senda va quedar poc marcada per la manca de vegetació al seu voltant. Es va detectar la presència de múltiples sendes diferents per la mateixa zona i al mateix temps que hi havia visitants que directament anaven per la carretera, amb el perill que això suposa. Per tant, la brigada va estar anivellant i llevant roques de manera que la senda quedara prou marcada, i també s'instal·laren senyals per a reforçar el camí adequat.

Cova Tallada

La Cova Tallada és una cavitat d'origen antròpic a la que s'accedeix per mar i per terra. Com ja hem comentat en anteriors memòries, en els darrers anys s'ha observat un increment extraordinari de les visites provocant la progressiva degradació de la Cova, amb presència de brutícia, grafitis i el deteriorament d'alguns dels seus elements característics.

Davant d'aquest panorama, en la Junta Rectora del Parc Natural del Montgó, realitzada el dia 30 de maig de 2017, es va constatar la necessitat de comptar amb un Estudi de Capacitat de Càrrega de la Cova Tallada. L'estudi es presenta a la Comissió d'Ús Públic del 3 de març de 2018 i a la Junta Rectora del 21 de juny.

Aquest Estudi constata les afeccions negatives a alguns valors naturals (corb marí emplomallat, ginebre marí i comunitats d'esculls de vermèdids) així com de valors patrimonials (grafitis nous a les parets de la pedrera, deteriorament dels grafitis històrics, deixalles i deteriorament de la senda).

Figura 26: Visitants estiuejcs cap a la Cova Tallada

L'Estudi proposa les següents iniciatives:

- Millorar la senda principal d'accés a la Cova (alguns punts menys segurs i senyals)
- Eliminar les travesses i sendes secundàries
- L'ordenació del tràfic en el sector final de Les Rotes
- Regulació de les visites amb un nombre màxim de persones simultàniament (71). Sistema de reserva prèvia.
- Signar un Acord amb les empreses de caiacs que operen a la Cova.

L'Estudi de Capacitat d'Acollida de la Cova Tallada es va presentar als Ajuntaments de Xàbia (7 de maig) i Dénia (4 d'abril), als tècnics de Turisme de la zona (17 de maig) i a la Junta Rectora del dia 21 de juny.

A hores d'ara, s'ha redactat l'Ordre que posarà fi a l'entrada lliure a la Cova, falta la seua signatura i publicació. S'està redactant la Resolució anual que concretarà les condicions de la restricció de visites. S'ha redactat l'Acord que haurà d'ordenar l'activitat de les empreses de caiacs a la Cova. Està en preparació el sistema telemàtic de reserva de visites.

5.5.3. PROGRAMA D'EQUIPAMENTS I SENYALITZACIÓ

Durant l'any 2018 s'han instal·lat un total de 10 nous senyals en el Parc i s'ha detectat que el senyal panoràmic del Cap de Sant Antoni ha sofrit l'eliminació parcial del vinil. Es repararà en 2019

També alguns senyals orientatius de la ruta del Camí de la Colònia-Racó del Bou desaparegueren després de l'estiu, la brigada del Parc va fer-les i reposar-les amb promptitud.

Els dissenys de la senyalització es duta a terme per part de l'equip d'educació ambiental del Parc.

Terme Municipal	Ruta	Tipus de format
XÀBIA	Roja: Port de Xàbia-Cap de Sant Antoni	BALIZA
XÀBIA	Roja: Port de Xàbia-Cap de Sant Antoni	BALIZA
XÀBIA	Roja: Port de Xàbia-Cap de Sant Antoni	BALIZA
XÀBIA	Roja: Port de Xàbia-Cap de Sant Antoni	ORIENTATIVA
DÉNIA	Cova Tallada	INFORMATIVA
DÉNIA	Camí de la Colònia	INFORMATIVA
DÉNIA	Camí de la Colònia	INFORMATIVA
DÉNIA	Groga: Cova de l'Aigua-Racó del Bou	ORIENTATIVA
DÉNIA	Groga: Cova de l'Aigua-Racó del Bou	ORIENTATIVA
DÉNIA	Taronja: Camí de la Colònia - Cim	ORIENTATIVA

Taula 18: Relació de senyals instal·lades en 2018.

Font: Elaboració pròpia

Manteniment d'instal·lacions marines

El Servei de Vigilància de la Reserva Natural dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni a més de vetlar per la seguretat i custòdia d'aquesta àrea marina protegida, s'encarrega de mantindre les instal·lacions i equipaments de la Reserva en un estat òptim.

Es tracta d'un Servei que es realitza conjuntament entre l'Ajuntament de Dénia i la Conselleria de Medi Ambient, així com la Conselleria d'Agricultura. S'ha prestat el mencionat Servei al llarg de la totalitat de l'any 2018, especialment arran dels temporals de l'hivern que tots els anys afecten el litoral alacantí.

6. PROGRAMA DE DESENVOLUPAMENT SOCIOECONÒMIC

6.1. Marca Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

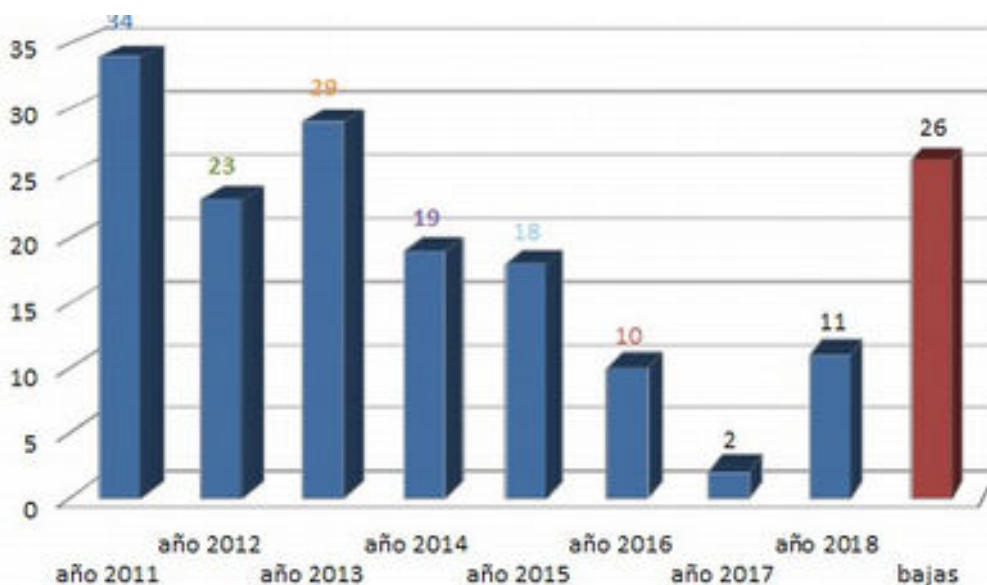
L'any 2018 es dona continuïtat a les certificacions obtingudes durant l'any 2017, passant de les 112 empreses que existien a finals de l'any 2017 a les **120** empreses a 30 de setembre de 2018 estant en tràmit d'obtenció 11 empreses sol·licitants.

En total se certifiquen 11 noves empreses. I s'han Donat de baixa per diversos motius 5 empreses.

Les llicències per família s'agrupen en: **6 per a productes artesans (PA)**, **59 per a producte natural (PN)** i **55 per a turisme de naturalesa (TN)**.

L'evolució de la marca des de la seua data de llançament es resumix en la següent:

- Any 2011: se certifiquen 34 noves empreses.
- Any 2012: se certifiquen 23 noves empreses, fins aconseguir un total de 57 empreses.
- Any 2013: se certifiquen 29 noves empreses, fins aconseguir un total de 83 empreses, ja que es tramiten 3 baixes (2 voluntàries per cessament de negoci i una derivada de l'incompliment de la normativa aplicable).
- Any 2014: se certifiquen 19 noves empreses, fins a un total de 96, ja que 6 són baixa per distints motius.
- Any 2015: se certifiquen 18 noves empreses, fins a un total de 112, havent-se tramitat dos baixes.
- Any 2016 : se certifiquen 10 noves empreses, fins a un total de 117, havent-se tramitat tres baixes
- Any 2017 se certifiquen 2 noves empreses, fins a un total de 112, havent-se tramitat set baixes

Gràfica4: Evolució de les empreses inscrites a Marca Parcs Naturals (període 2011-2018)

La distribució d'empreses per Parc és la següent:

PARC NATURAL	PA	PN	TN	TN
PN Chera-Sot de Chera			2	2
PN de la Serra Gelada			2	2
PN El Fondo	1	3	2	6
PN El Turia		1	3	4
PN Font Roja	1	1	5	7
PN Hoces del Cabriel	2	13	7	22
PN Illes Columbretes			1	1
PN La Mata-Torrevieja		1	2	3
PN L'Albufera		11	7	18
PN Les Salines de Santa Pola		1	1	2
PN Marjal Pego Oliva		1	4	5
PN Montgó			4	4
PN Penyagolosa		4	5	9
PN Prat de Cabanes			2	2
PN Puebla de San Miguel			1	1
PN Serra Calderona	1	4	1	6
PN Serra de Mariola		4	4	8
PN Serra d'Espadà	2	10	7	19
PN Serra d'Irta		4	3	7
	7	58	63	128

Taula 19: Nombre total d'empreses certificades.

Cal esmentar que, enguany finalment es certificaren dos noves empreses de Turisme de Naturalesa al Parc Natural del Montgó, Magic & Nature, ubicada a Dénia, i Educa Verd Greenwalks ubicada a Ondara. Sumat a les dos empreses que actualment estan en possessió de la mateixa al Parc Natural del Montgó, a saber, l'Hotel La Sella Golf Resort Dénia i el Grupo Mundo Marino, fan un total de 4 empreses.

7. DIRECCIÓ I ORGANITZACIÓ GENERAL

7.1. Gestió administrativa en l'àmbit del PORN i el PRUG

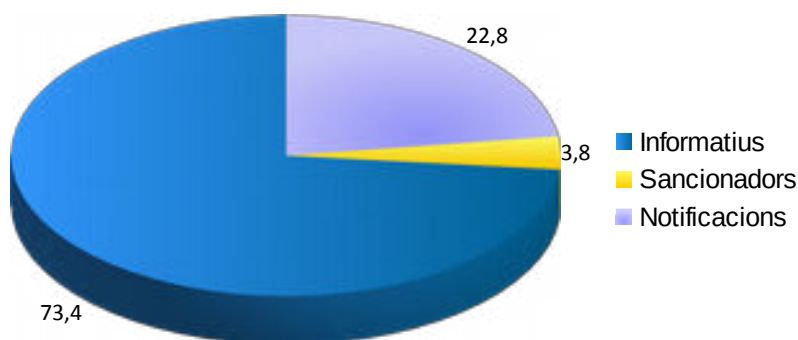
Com ve ocorrent a les Memòries de Gestió dels últims anys, s'ha inclòs a aquestes, un apartat dedicat a l'anàlisi dels expedients administratius gestionats pel personal tècnic del Parc Natural al llarg de l'any en qüestió, en aquest cas l'any 2018.

Els expedients administratius provenen principalment dels Serveis Centrals de la Direcció General del Medi Natural a València (Servei de Gestió d'Espais Naturals Protegits), així com dels Serveis Territorials d'Alacant de la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural, tant els que afecten l'àmbit del Parc Natural del Montgó com de la seua àrea d'esmoreïment d'impactes. Els expedients tramitats es divideixen, generalment, en tres categories:

- ❖ **Informatius**: Dins d'aquesta categoria s'enquadren totes aquelles sol·licituds d'actuacions que han de ser informades d'acord amb la normativa vigent d'espais naturals protegits i, més concretament la legislació d'aplicació als usos i activitats del Parc Natural. Aquestes sol·licituds comprenen des de realització d'obres, a estudis científics, esdeveniments esportius o simples demandes d'informació respecte de la normativa.
- ❖ **Notificacions**: engloba aquells expedients d'informació al personal o a la Direcció del Parc, sobre algun tema d'interés. Majoritàriament són notes internes de Serveis territorials i Serveis centrals o informació sobre l'estat d'algun expedient per part d'Ajuntaments i/o Organitzacions.
- ❖ **Sancionadors**: Aquest tipus d'expedients són aquells que deriven de la realització de denúncies o expedients sancionadors per part dels Agents Mediambientals en l'àrea d'amortiment d'impactes o a l'interior del Parc Natural.

Enguany s'han tramitat un total de 79 expedients, 7 més que l'any 2017, tornant a recuperar-se la tendència a l'alça iniciada l'any 2014, però que es veié trencada l'any anterior en el qual es reduí lleument el nombre d'expedients en una clara tendència a l'alçada al llarg dels últims 5 anys. Tot i la baixada de l'any anterior i, com novament es registra el 2018, es pensa que es seguirà amb aquesta tendència a l'alça per als anys vinents, tot i que continua tractant-se de valors molt inferiors al màxim nombre d'expedients gestionats, que es va aconseguir l'any 2007, amb un total de 185, tot abans de la crisi dels anys 2008-2009.

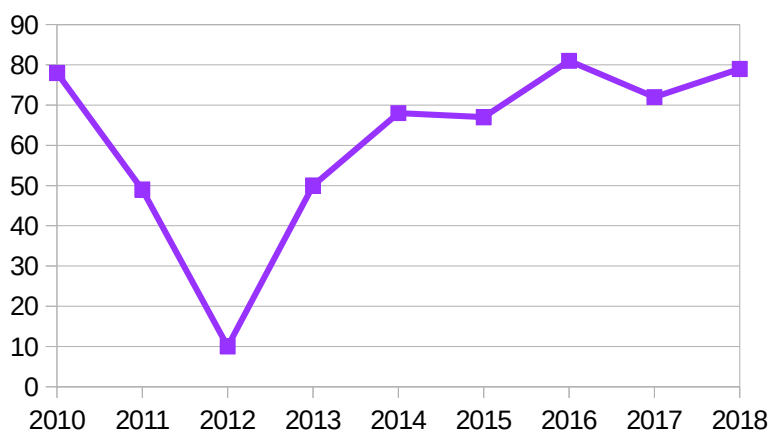
Quant a percentatges, aquests són molt similars al dels altres anys, però en aquest cas s'han reduït el nombre dels expedients informatius enfront de les notificacions que han augmentat prop d'un 10%, arribant fins al 22% davant del 73,4% dels informatius als quals si se'ls afegeix els sancionadors (a efectes de tramitació són molt similars als anteriors), arriben a percentatges molt similars als d'altres anys, amb un 78% aproximadament enfront de, per exemple, el 87% que arribaren l'any 2017, el 85% de l'any 2016 i el 74% de l'any 2015, la qual cosa marca clarament la tendència a l'alça que s'ha comentat anteriorment.

Gràfica 5 Expedients gestionats (per tipus) any 2018

Font: Elaboració pròpia

Destacar que el nombre d'expedients informatius, s'ha incrementat considerablement des de l'any 2013 passant d'un 49% del dit any (22 expedients en total) a un 73,4% (58 expedients) del 2018, tractant-se com s'aprecia de valors que pràcticament es dupliquen en pocs anys, per les raons explicades, però que després van mantenint-se any rere any. Pel que fa a les notificacions, també s'incrementen lleugerament respecte d'anys anteriors i també continuen creixent a poc a poc. La gràfica següent mostra l'evolució anual del nombre d'expedients totals que s'han tractat a les Oficines del Parc Natural.

Gràfica 6 Evolució interanual dels expedients gestionats any 2018

Font: Elaboració pròpia

S'aprecia com, després d'experimentar una davallada important l'any 2012, després de les retallades sofrides pel Servei de Gestió d'Espais Naturals Protegits, torna a incrementar-se el nombre arran de la incorporació d'un Tècnic Mitjà d'Espais Naturals i, és a partir d'aquest moment quan es recuperen dades d'anys anteriors. A més, amb la incorporació del nou Director-Conservador, el 2017, també són tractats directament més aspectes des de les oficines del Bosc de Diana, tot i que, no només expedients administratius, sinó tots els aspectes referents a conservació del Montgó.

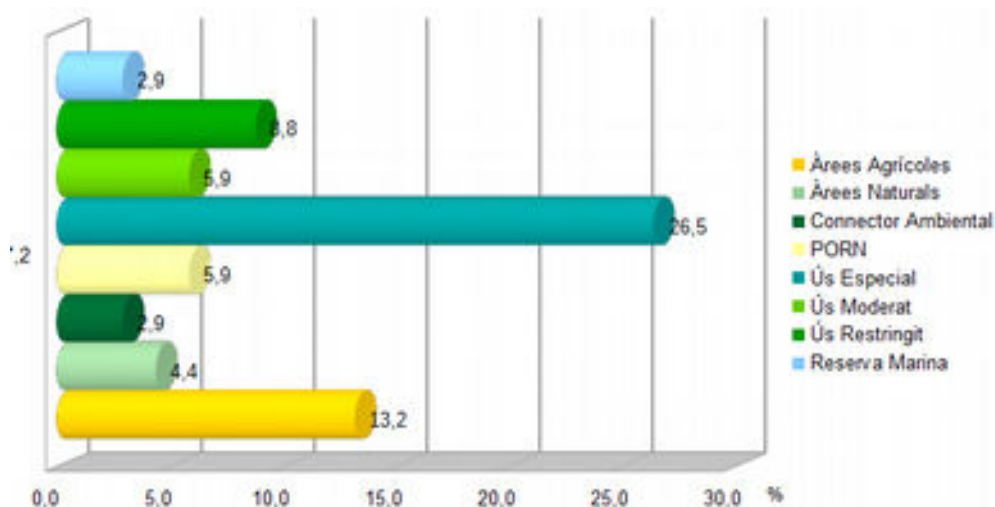
Pel que fa a la tramitació administrativa i, per a poder determinar i corregir quins són els errors més comuns en la tramitació dels expedients, es va incloure en 2011 en la base de dades del Parc Natural, una nova entrada on s'indica si el procediment seguit és correcte o incorrecte. Cal destacar que l'any 2011, el 27% d'expedients van presentar alguna fallada en la seua tramitació, reduint-se el percentatge a tan sols un 6% en el 2014, i tan sols el 2% el passat any. És destacable que enguany han estat mal tramitats un 12% dels expedients: la inclusió i seguiment d'aquest nou camp en la base de dades ha permés millorar la comunicació amb les administracions i usuaris en general i ha sigut el que ha propiciat que un elevat nombre dels expedients s'hagen tramitat de manera adequada, però s'ha experimentat un augment destacable respecte d'anys anteriors. Açò permet traure les conclusions pertinents respecte que s'ha de mantindre l'esforç a realitzar per part del personal del Parc a fi d'unir esforços i millorar la comunicació entre totes les Administracions implicades en el procés, intentant-se reduir les tramitacions errònies i millorant amb això directament l'Atenció al ciutadà.

A continuació, es realitza una anàlisi dels expedients, en funció de cada una de les categories analitzades amb anterioritat. Es procedeix a analitzar el seu impacte en les diferents àrees de zonificació que arregen tant el PRUG com el PORN.

Informatius

Els números totals d'aquest tipus d'expedients són molt similars a l'any anterior (63 al 2017, davant els 58 del 2018), tal com s'ha posat de manifest anteriorment. Com s'aprecia, han descendit, quedant encara molt lluny dels valors aconseguits de finals de la dècada anterior tot i que es considera que aquesta línia es mantinga o augmente lleument mentre continue la conjuntura econòmica actual en la zona.

La majoria de sol·licituds es continuen concentrant en obres menors de particulars i actuacions xicotetes de millora d'infraestructures per part dels municipis de la zona, així com en tractaments forestals. El gràfic següent mostra la distribució dels expedients informatius, en relació a les zones per a les quals se sol·liciten.

Gràfica 7. Caracterització dels expedients Informatius en relació amb la zonificació del PORN del Montgó (2018)

Destaca a simple vista que les zones amb major expedients, enguany s'han registrat a les Àrees d'Ús Especial del Parc Natural, mentre que dins l'àmbit d'esmoreïment són un altre any les Àrees Agrícoles, la qual cosa es pressuposa dins de la normalitat, ja que es tracta de -fora de les àrees urbanes i urbanitzables- les zones amb major extensió, suposant un 13,2% del total d'expedients. Enguany no s'ha informat cap actuació a les Àrees Urbanes i Urbanitzables, sent les actuacions en Àrees Naturals, les segons en presència, tot sense tindre en compte els expedients que afecten dues o més classes de zonificació (marcades com PORN en el gràfic). Pel que fa a l'àmbit del Parc Natural, destacar que enguany, contràriament al que ocorregué la passada anualitat, tornen a destacar els expedients tramitats que es localitzen a àrees d'ús especial: tots aquests aspectes, es tracten a continuació de manera més detallada.

Basant-se en la gràfica anterior, es fa referència als informes realitzats per a les àrees de zonificació per ordre de menor a major grau de protecció, encara que cal destacar novament per tercer any consecutiu, l'augment dels expedients en l'àmbit del Parc Natural i un altre període més, el lleuger descens a les Àrees d'Esmorteïment d'Impactes respecte a l'any anterior. Enguany s'eliminen de l'anàlisi, dos categories, cas de les Àrees d'Expansió Urbana Preferent ni a les Àrees de Revisió de Titularitat on no s'ha tramitat cap expedient el present any.

Àrees urbanes i urbanitzables: El nombre d'expedients i el percentatge relatiu en aquestes àrees es manté més o menys estable també enguany, ja que es prenen números similars als de l'any anterior, passant de 9 a 10, la qual cosa suposa un 17,2% dels expedients enfront del 13% que suposaven el passat any. Igual que en anteriors anys el tipus d'informe dominant continuen sent sol·licituds de línies elèctriques subterrànies, pous filtrants d'aigües pluvials i algunes obres menors. Tot i això, l'informe més destacable de tots els realitzats, per la seua rellevància, és el del Projecte de Renovació de la via i condicionament de la Línia 9 del TRAM a voltant del nucli urbà de Gata.

Àrees agrícoles: han disminuït respecte a l'any anterior, i continuen la tendència a la baixa des de fa un parell d'anys, passant d'un 23,5% fins a un 13,2%; com s'aprecia aquests continuen molt lluny dels gestionats en anys anteriors, atés que en l'any 2016 suposaven el 39% del total d'expedients. Quant al tipus de sol·licituds per a llicències d'obra han consistit, com ve sent la tònica, en obres menors com a casetes per al sistema de rec de degoteig, línies elèctriques subterrànies, tanques, algun pou i novament un altre tram del Projecte de Renovació de la via i condicionament de la Línia 9 entre Dénia i Gata.

Àrees Naturals: Destaca que es tracta d'una zona en la qual en 2018, s'han registrat 3 expedients, lleuger increment respecte de l'any passat en un 1,5% fins suposar el 4,4%; aquests es corresponen amb dos tractaments silvícoles i una actuació a la platja de la Marineta Cassiana promoguda per l'Ajuntament de Dénia.

Connectors Ambientals: els expedients en aquestes s'han vist fortament reduïts, passant dels 7 del passat any als tan sols 2 d'enguany, la qual cosa suposa un percentatge del 3% respecte del total i reduint-se aquests pràcticament a un terç respecte del 2017. En aquest cas, s'ha de destacar que els dos expedients estan relacionats amb aprofitaments al llit del riu Gorgos, un de pasturatge i altre per a l'explotació de canyes (*Arundo donax*).

Cal afegir que hi ha en total 3 expedients que, per les seues característiques no poden englobar-se en cap categoria, principalment perquè afecten diverses àrees de zonificació. És el cas, per exemple, d'un informe per a

la construcció de dues rotondes a la carretera CV-734 entre els municipis de Gata de Gorgos i Xàbia, informe que ve a completar-ne un altre realitzat el 2017. La resta, es tracta d'una actuació de millora del vedat de caça del municipi de Xàbia i altre referent al pas per la comarca de la Volta Ciclista a La Marina.

Pel que fa als expedients tramitats a l'interior del Parc Natural, aquestes són les categories a descriure:

Ús Especial: Enguany tant el nombre com el percentatge dels expedients ha recuperat els índexs de presència dels anteriors anys, ja que enguany s'han incrementat notablement, fins i tot per damunt de la mitjana d'altres períodes, el nombre d'expedients, ja que s'han informat un total de 18, doblant els registres del 2017 quan es registraren 8 expedients, açò suposa que enguany conformen el 26% del total. La major part de les sol·licituds, com sol ser la tònica general, provenen de l'Ajuntament de Xàbia i es corresponen amb llicències d'obra menor, tancaments perimetrals o tractaments silvícoles en la zona de Les Planes.

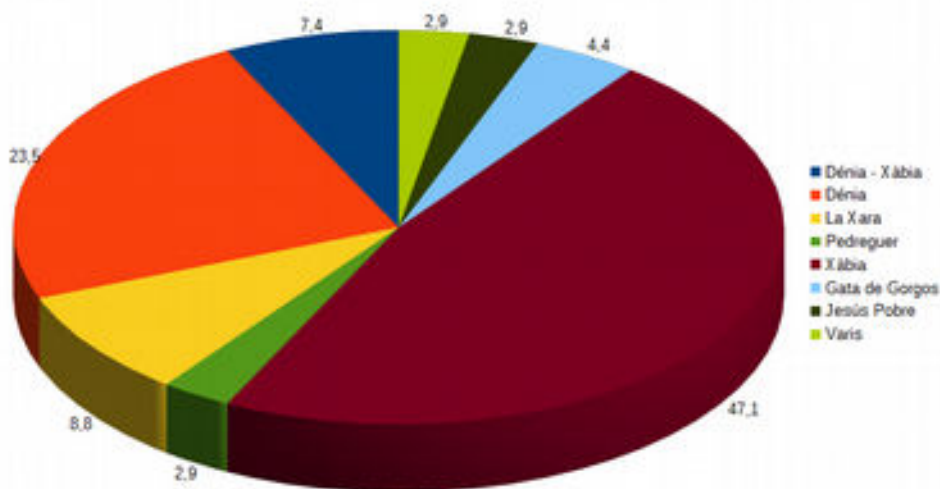
Ús Moderat: en aquest cas han descendit fins un total de 4 expedients, contràriament al que ocorria el 2017, en el qual augmentaren en detriment de les zones d'Ús Especial i tan sols suposen el 6% del total, valor fins i tot que estan per davall dels expedients tramitats a les àrees d'ús restringit, tal com es mostra seguidament. La temàtica dels informes ha estat molt variada, passant per un aprofitament apícola, el rodatge d'una pel·lícula al Cap de Sant Antoni, una caminada solidària i un tractament silvícola a la Torre del Gerro.

Ús Restringit: Les dades són una mica superiors novament a l'any anterior perquè s'han tramitat en aquest cas, 6 expedients: això suposa el 9% del total, valors pràcticament idèntics als anteriors. Tots els informes van estar relacionats amb autoritzacions per a realitzar activitats de senderisme a Dénia, així com activitats científiques, tot i que enguany s'han autoritzat dos celebracions del Pèndol a la Cova Ampla i la gravació de la ruta del Cim del Montgó (ruta gris) per part de Google Maps.

Reserva Marina: Pel que fa als expedients administratius, el número d'aquests és molt similar any rere any i sempre relacionats amb activitats d'investigació científica, però cal fer constar que molts d'altres són tractats directament als Serveis Centrals de la Direcció General d'Avaluació Ambiental i Medi Natural.

En comparar els expedients generats per terme municipal, es troba relació quasi directa entre aquests i la superfície de terme municipal inclòs en l'àrea PORN i PRUG. Trencant la tònica general dels últims anys, Xàbia és el municipi que presenta el percentatge més gran, amb un 46% dels mateixos, seguit de Dénia amb un 28%, intercanviant-se les dades respecte del que ocorre normalment tots els anys, ja que tradicionalment ha estat Dénia la que acapara el major nombre de tràmits. Tot i això, si al 28% dels expedients de Dénia se li sumen els de La xara i Jesús Pobre, s'apropa a valors quelcom superiors, que volten el 35% dels expedients tractats a l'oficina del Parc Natural.

Pel que fa als municipis de fora del Parc, Gata de Gorgos ha experimentat una davallada al 2018 fins arribar tan sols al 4,4% del total, mantenint-se els nivells en la resta de municipis. La distribució parcial dels informes per municipis, s'exposa en la gràfica següent.

Gràfica 8. Expedients segons termes municipals, any 2018

Font: Elaboració pròpia.

De l'encreuament dels informes per municipi i per zones destaca que Dénia presenta expedients en totes les àrees de zonificació del PORN on se n'han tramitat, a excepció de l'Àrea d'Ús Restringit, destacant que el nombre d'expedients en zones d'interior del Parc enguany s'han mantingut, mentre que han baixat considerablement els de l'àrea d'esmoreïment.

EL fet que Xàbia haja aconseguit el primer lloc en percentatge d'expedients està relacionat al seu torn amb l'augment dels expedients en Ús Especial dins del Parc, mantenint-se, a grans trets els de la resta de les classificacions. A Xàbia les sol·licituds es concentren en l'interior del Parc Natural, destacant-se les sol·licituds en l'àrea d'Esmorteïment d'impactes que afecten a àrees agrícoles, ja que en l'últim any han augmentat lleument abastant un any més bona part dels informes.

Dels 3 expedients sol·licitats a Gata de Gorgos, pràcticament tots es corresponen amb tancaments per a parcel·les agrícoles, però també tractaments silvícoles d'alguna altra, causa que predomina per a les zones amb expedients del municipi de Pedreguer.

Ondara, com tots els anys no ha sol·licitat cap informe, per la qual cosa es pot concloure després de l'experiència dels últims anys, que en la xicoteta zona del seu terme inclosa en el PORN, l'Ajuntament no sol·licita els informes corresponents a la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural.

Notificacions

Enguany el nombre de notificacions segueix descendit fins al 23% i això suposa pràcticament el doble que l'any 2017 i la gran majoria vénen relacionats amb resolucions i comunicacions d'altres expedients que no han estat tramitats a les oficines del Parc Natural, però que li són remeses per al coneixement de tots els agents implicats en la gestió de l'espai protegit.

Sancionadors

Es tracta d'una categoria d'expedients que no es tractaven a les oficines del Parc des de fa anys, tot i que en l'últim període han donat trasllat des de la Direcció Territorial d'Alacant als serveis tècnics del Parc d'un total de 3 expedients d'aquesta categoria. Encara que en reduïda quantitat, s'han tractat aquest tipus d'expedients que estan relacionats amb denúncies per part dels Agents Mediambientals en l'Àrea d'esmoreïment d'Impactes o a l'interior mateix del Parc Natural.

Per tant, enguany tornen a aparéixer feblement els expedients relacionats amb tràmits sancionadors i s'espera que la tendència per a futurs anys és la mateixa que venen prenent aquests expedients en els últims anys, els quals creixen molt a poc a poc atés que aquests pràcticament no es tramiten mai a les oficines del Parc Natural: dels tres tractats, dos corresponen amb canvis d'usos del sòl de parcel·les agrícoles sense la corresponent autorització mentre que el tercer versava sobre la reforma d'una vivenda aïllada.

Cal destacar, que el no tractament de molts dels expedients sancionadors que es generen a l'espai natural, no eximeix del no acompliment de les normes de gestió, control i sanció de les possibles infraccions que es produeixen a l'interior del parc, atés que aquests estan sent gestionats pels Agents Mediambientals dels municipis de l'àmbit del PORN: les dades seran ampliades en posteriors epígrafs, però cal destacar que l'any 2018 s'han dut a terme 39 expedients sancionadors. El treball d'inspecció s'ha centrat principalment a exercir un major control sobre les zones més fràgils dins de l'àmbit del PORN, incrementant-se considerablement respecte de l'any anterior.

Davant les infraccions menors, els agents mediambientals són capaços d'aconseguir que es corregisca el mal causat sense necessitat de recórrer en primera instància a l'obertura d'un expedient sancionador, la qual cosa ha millorat la rapidesa en la resolució de moltes possibles infraccions i els conflictes que aquells suposen, encara que continua denotant-se que les sancions són un dels recursos més útils per a la prevenció i correcció de danys mediambientals.

7.2. Gestions diverses de l'espai natural

L'Equip Tècnic i la Direcció del Parc Natural del Montgó han exercit un nombre de tasques que influeixen directament o indirecta en la gestió de l'espai natural. De moltes d'elles, hi sorgeixen projectes concrets que engloben el pla de gestió anual del Parc Natural i d'altres no, però hi ha un munt de tasques que són realitzades pel personal tècnic, les quals poden resumir-se en els epígrafs següents:

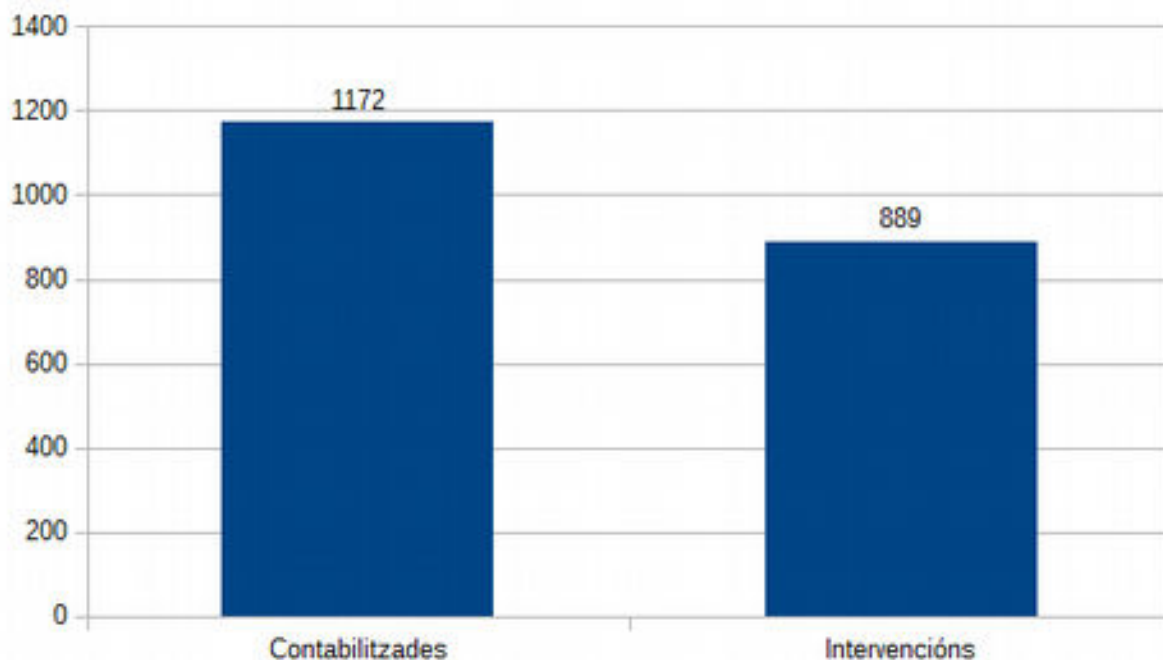
- Elaboració d'informes preceptius per a la realització d'obres, usos o activitats de qualsevol tipus que, d'acord amb les normes del PORN, ho precisen (comentat anteriorment). En aquest mateix punt es realitza una anàlisi més exhaustiva d'aquestes tasques, ja que es tracta del treball principal del personal tècnic, el Tècnic Mitjà d'Espais Naturals així com del Director-Conservador del Parc Natural, ambdós assignats parcialment al Montgó.
- Preparació i assistència a actes dels òrgans consultius del Parc Natural (Junta Rectora, Comissió d'Ús Públic, etc.). D'aquestes activitats i, més concretament de la celebració de la Junta Rectora abans exposada, s'ha creat una Comissió d'Ús Públic del Parc, la qual s'ha reunit en tres ocasions el 2018, el contingut principal d'ambdós actes ja s'han exposat amb anterioritat.
- Disseny i elaboració de projectes tècnics. Tot i les restriccions de personal patides per l'Oficina Tècnica del Parc Natural, s'ha continuat realitzant projectes tècnics en l'àmbit del Parc, alguns dels quals s'han exposat amb anterioritat, a destacar, la col·laboració directa en la redacció de l'Estudi de Capacitat d'Acollida de la Cova Tallada, així com l'estudi de millora de l'hàbitat del margalló, els treballs silvícoles en la interfase urbano forestal realitzats en Muntanya pública de Dénia i Xàbia, l'estudi d'afecció de l'ús de la bicicleta de muntanya al Parc Natural, la direcció tècnica dels tractaments silvícoles duts a terme per les brigades del Pla de Desenvolupament Rural, la col·laboració en el projecte de reintroducció de l'àguila pescadora, etc.
- Control i seguiment de les diferents obres i tasques realitzades en el Parc Natural, principalment en coordinació amb la Brigada de Conservació i Manteniment. És per això que, mensualment es reuneixen tots els components de l'equip tècnic del Parc, la Direcció, els educadors ambientals, la Brigada, el coordinador de l'empresa pública, així com els Agents Mediambientals dels municipis de Xàbia i Dénia. Es realitzen aquestes reunions amb l'objectiu de revisar les accions realitzades, planificar els treballs de les setmanes vinents, així com tractar altres aspectes de la gestió de l'espai protegit.

- Labors de coordinació amb els diferents Serveis integrants de la Conselleria de Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural que fan treballs directa o indirectament al Parc Natural.
- Tasques de coordinació entre les diferents administracions implicades en la gestió del Parc Natural: Ajuntaments, Diputacions, Conselleries, etc., principalment amb els Ajuntaments de Xàbia i Dénia. Per tant, en relació amb aquestes tasques de coordinació, s'han mantingut reunions amb els regidors de medi ambient, obres, agricultura i urbanisme d'ambdós ajuntaments on, entre d'altres s'ha treballat amb aspectes com: gestió de l'ús públic, projectes d'educació ambiental, activitats divulgatives, planificació de treballs conjunts, necessitats del centre d'interpretació/d'informació, recollida i tractament de residus a l'interior del Parc Natural, urbanisme, àrees de revisió de titularitat, projectes comuns, convenis de col·laboració, etc.
- Elaboració de butlletins trimestrals, fullets, cartells i col·laboració en la realització de tríptics i publicacions sobre el Parc Natural.
- Col·laboració amb diferents universitats i organitzacions sense ànim de lucre, totes elles, promotores d'investigacions en el Parc Natural. Totes aquestes col·laboracions estan ja reflectides en altres apartats de la present memòria.
- Arxivament de documentació i expedients administratius del Parc Natural.
- Assistència i participació en la Setmana de la Biodiversitat, celebrada a Dénia, el mes de maig, abastant els parcs naturals de Montgó i Marjal de Pego-Oliva.
- Participació en el Programa de Mobilitat per a tècnics en àrees protegides en el Paisatge Protegit Sierra de Santo Domingo (Saragossa) i el Parc Natural Sierra y Cañones del Guara (Osca), al mes d'abril.
- Assistència a la Jornada de presentació del règim normatiu i llistat d'espais de les Reserves Naturals Fluvials de la Confederació Hidrogràfica del Xúquer, el 12 de juliol, a València.
- Assistència a la Jornada de "Gestió Forestal i d'Espais Naturals Protegits davant el Canvi Climàtic", que va tindre lloc el 29 de novembre a València.
- Reunions diverses informatives amb un pastor de Dénia per a introduir pasturatge d'ovelles a Les Planes de Xàbia.

- Col·laboració i assessorament als agents mediambientals i brigada del Parc Natural. Facilitació en la localització de possibles infraccions, abocaments incontrolats, aterraments, incendis, construccions il·legals, electrocucions i impactes d'aus amb les línies elèctriques o un altre tipus d'actuacions i infraccions, notificant-se a la mateixa Direcció del Parc Natural.
- Atenció a l'usuari al Centre d'Interpretació en qüestions tècniques i d'autoritzacions al Parc Natural, ajudant a presentar permisos i sol·licituds sobre qualsevol actuació que desitgen realitzar en alguna de les seues parcel·les dins dels límits del Parc o la seua Àrea d'Esmorteïment d'Impactes.

7.3. Actuacions del Servei de Vigilància i Control de la Reserva Natural Marina del Cap de Sant Antoni

El Servei de Vigilància i Control de la Reserva Natural Marina del Cap de Sant Antoni (conveniat entre l'Ajuntament de Dénia i la Conselleria d'Agricultura, Medi Ambient, Canvi Climàtic i Desenvolupament Rural), realitza nombroses operacions al llarg de l'any. A continuació es mostra les actuacions més destacades al llarg de l'any 2017, dades proporcionades totes elles pel mateix Servei de Vigilància:

Gràfica 9. Embarcacions interceptades navegant a més velocitat de la permesa

Les **contabilitzades** corresponen a aquelles embarcacions que navegaven a gran velocitat i no han pogut ser interceptades per estar en eixe moment ocupats informant i prenent nota de les dades d'altres que teníem en eixe moment parades (**Intervencions directes**).

Es necessita reinstal·lar les boies d'abalisament que delimiten exteriorment la reserva

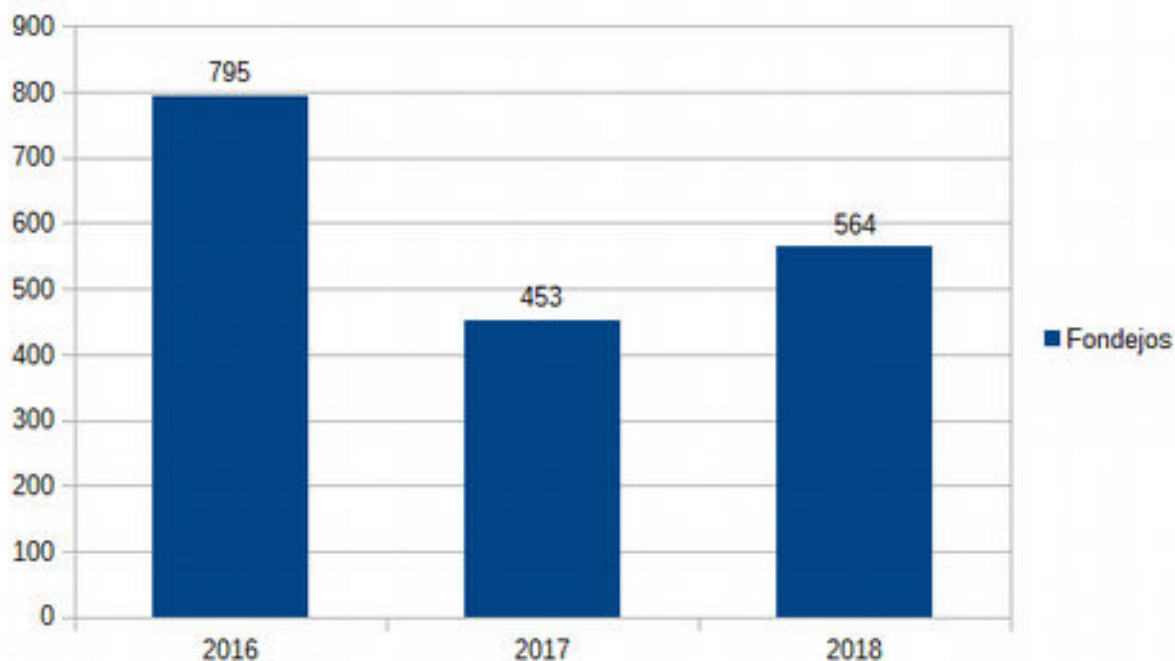
Fondejos

El

Una vegada més, destacar la gran manca de línies de fondeig existents, i les constants peticions per part d'usuaris sobre la necessitat d'augmentar este tipus de infraestructura.

En l'actualitat, la zona del port de Dénia fins al Cap de Sant Antoni, que es la major part de la Reserva Natural (4,5Mn), disposa de 7 boies d'amarrament instal·lades per la Subdirecció General de Pesca, i 8 que instal·la i manté l'Ajuntament de Dénia des de fa 10 anys, amb la inestimable col·laboració del club de busseig GISED Dénia.

En la zona sur del cap (1Mn), en l'actualitat en temporada hi han 3 boies que pertanyen al projecte d'instal·lació de Medi natural, i 4 que munta l'Ajuntament de Xàbia des de fa 2 temporades.

Gràfica 10. Número de fondejos a tot l'àmbit de la Reserva Natural Marina, en horari de vigilància.

Motos aquàtiques

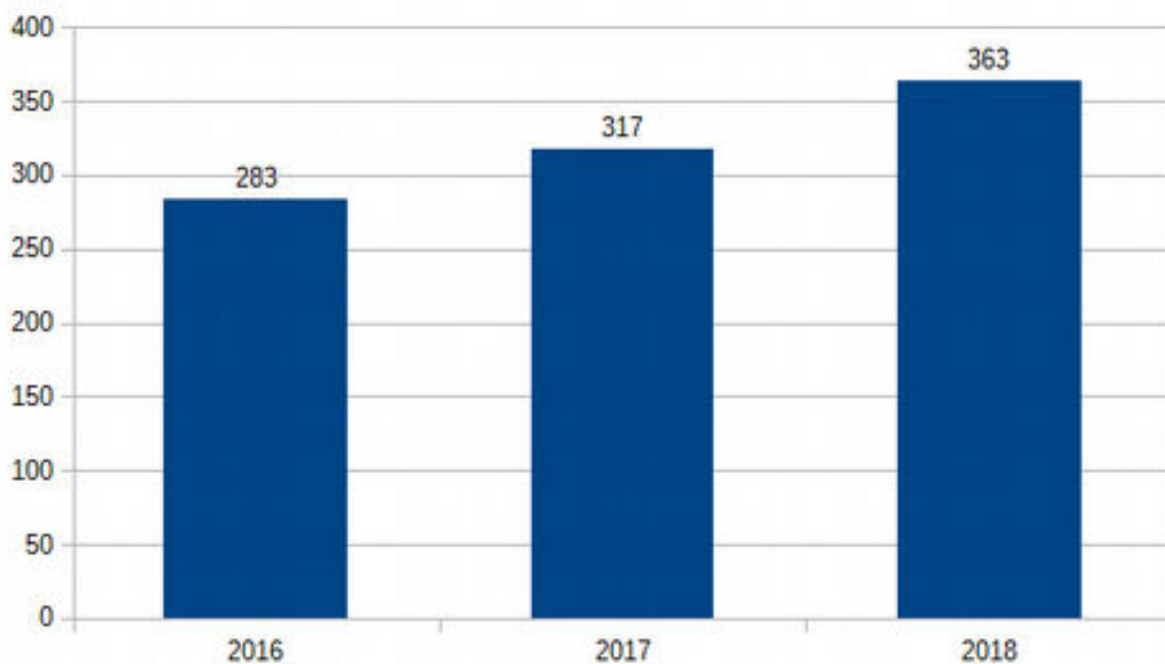
La regidoria de Medi Ambient de l'Ajuntament de Dénia, ha abalisat la zona de bany, des de "El Trampolí" fins a "Les Arenetes". Tot incloent canals d'entrada i eixida d'embarcacions, kayaks, etc., per a millorar la compatibilitat de tots els usuaris de costa de Les Rotes.

Esta acció ha augmentat de manera notable la seguretat per a banyistes.

S'han establert 2 Canals d'entrada i eixida de kaiacs i altres artefactes flotants, compatibilitzant millor aquestes activitats amb banyistes i evitant conflictes entre ells.

Per a la propera temporada es reforçarà i ampliarà la zona abalisada de seguretat.

Les apareixen com a comptabilitzades han sigut detectades per el servei, però per estar en la costa o realitzant un altra intervenció, no han pogut ser apercebudes directament.

Gràfica 11. Intervencions directes sobre els usuaris de motos aquàtiques

El total de motos aquàtiques que han infringit la normativa de velocitat establida per el PORN, o han navegat en aigües de la reserva d'interés pesquer, en la que esta prohibida esta activitat, sumen **840 motos**, el que mostra la necessitat d'exercir un major control sobre este tipus de navegació, que va a més.

Destacar que no sols a Dènia i Xàbia s'ha detectat un augment d'usuaris, si no que d'altres llocs, com Oliva, Gandia, Cullera i Altea, s'està posant de moda visitar esta Reserva Marina, be siga a través d'empreses o excursions particulars.

Pesca

S'han realitzat un total de **98 inspeccions**, entre pesca des de costa, submarina, i professional.

7.4. Actuacions dels Agents Mediambientals en l'àmbit del PORN

Les diferents actuacions que realitzen els Agents Mediambientals en l'àmbit del PORN han generat documentació, bé d'entrada o eixida, en l'Oficina Comarcal, arreglant-se 740 entrades o eixides en total al llarg de l'any 2018, valors lleugerament inferiors als de l'any anterior.

Els informes fets comprenen diferents actuacions com són:

- ❖ 24 oficis de denúncia (baixada del 20%)
- ❖ 32 informes sobre expedients sancionadors.
- ❖ 16 actes amb diferent finalitat.
- ❖ 540 Serveis al ciutadà.
- ❖ 49 informes d'altres tipus o fitxes de seguiment.
- ❖ 149 Serveis d'assistències diverses.

7.5. Relacions i col·laboracions amb diferents organismes

Durant el 2018 el Parc Natural del Montgó ha col·laborat amb una sèrie d'entitats en diversos projectes i activitats, les dites relacions, necessàries per a la gestió socioeconòmica del Parc, les activitats científiques i l'educació ambiental, es descriuen al llarg d'aquesta memòria anual. A continuació es presenta el llistat dels dits organismes, i aprofitem per a agrair la seua inestimable col·laboració.

<u>Col·laboració amb universitats/Centres Educatius</u>	
<u>Entitat</u>	<u>Projecte Associat</u>
<i>Universitat de València</i>	Prospeccions de cetacis, aus marines i residus.
<i>Universitat Miguel Hernández</i>	Formació en Pràctiques d'un alumne.
<i>Universitat de València</i>	Formació en Pràctiques de una alumna
<i>Universidad de Alcalá de Henares</i>	Projecte SAMARUC Seguiment d'hidròfon (sons submarins)

<u>Col·laboració amb ajuntaments</u>	
<u>Entitat</u>	<u>Projecte Associat</u>
<i>Ajuntament de Pedreguer</i>	Pla de Vigilància contra Incendis Forestals Celebració de la Junta Rectora el dia 21 de juny
<i>Ajuntament de Gata de Gorgos</i>	Pla de Vigilància contra Incendis Forestals
<i>Ajuntament de Dénia</i>	Projecte de Recuperació del Camí Colònia Manteniment del Bosc de Diana Servei de Vigilància de la Reserva Marina del Cap de S.A. Pla de Vigilància contra Incendis Forestals Coordinació en l'adequació Cova Tallada.
<i>Ajuntament de Xàbia</i>	Actuacions de restauració ambiental en els terrenys afectats per l'incendi del Parc Natural del Montgó de l'any 2014 Regulació accés en vehicles al camí de Les Planes Projecte d'eliminació i control d'espècies exòtiques a les Planes i barrancs meridionals del Montgó Pla de Vigilància contra Incendis Forestals Coordinació en l'adequació Cova Tallada
<i>Entitat Local Menor (EATIM) de Jesús Pobre</i>	Jardins Mediteranis, Jardins Vius (impartició de xarrades i cessió de material vegetal) francescos

<i>Altres organismes i/o empreses</i>	
<u>Entitat</u>	<u>Projecte Associat</u>
<i>Grup d'Intervencions en Altura (GIA) dels agents Mediambientals</i>	Projecte de Recuperació de la Silene d'ifac Projecte de Recuperació de l'Àguila Pescadora
<i>Institut d'Ecologia Litoral</i>	Campanya POSIMED. Seguiment praderies de posidònia. Seguiment de comunitats de vermèdids
<i>Centre d'Investigació i Experimentació Forestal (CIEF)</i>	Cessió de material vegetal Projecte de Recuperació de la Silene d'ifac Inventari i seguiment d'altres espècies endèmiques
<i>Centre de Recuperació de Fauna El Saler (València)</i>	Recuperació i Seguiment de Fauna
<i>Centre de Recuperació de Fauna Sta.Faç (Alacant)</i>	Recuperació i Seguiment de Fauna
<i>Seprona</i>	Serveis de Vigilància del Medi Ambient
<i>Policia Local de Xàbia</i>	
<i>Policia Local de Dénia</i>	
<i>Servei Marítim de la Guàrdia Civil</i>	
<i>Parc Comarcal de Bombers de la Diputació d'Alacant</i>	
<i>Policia Autonòmica</i>	Control d'empreses de caiacs que actuen a Cova Tallada
<i>Centre Excursionista de Xàbia</i>	Adequació de sendes i camins del Montgó
<i>Club Atletisme "La Faixa", de Jesús Pobre</i>	
<i>Club de Caçadors de Dénia</i>	Esperes nocturnes al porc senglar i ganxos
<i>Mundo Marino, S.L.</i>	Promoció dels valors ambientals del Parc Natural i Reserva Marina
<i>Voluns Volunteering Spain</i>	Programa de Voluntariat Ambiental 2017
<i>Associació Cultural Marfull</i>	
<i>Associació d'Astronomia de la Marina Alta</i>	Cessió del Centre d'Interpretació del Bosc de Diana
<i>XALOC</i>	Seguiment de tortugues marines
<i>ED MAKTUB</i>	Seguiment dels rorcuals
<i>A POSEIDON</i>	Seguiment de les nacles

Taula20: Relació de col·laboracions en la gestió..

Font.: Elaboració pròpia

8. RESUM ECONÒMIC

Inversions executades al 2018

PARC NATURAL DEL MONTGÓ

➤ <u>Actuacions en P.N Montgó</u>	155.368,04 €
➤ <u>Equip de promoció i difusió del P.N. i Reserva Marina</u>	69.921,60 €
➤ <u>Brigades del Servei de Vida Silvestre (actuacions diverses)</u>	4.918,62 €
➤ <u>Millores dels tres dipòsits d'extinció d'incendis forestals</u>	15.000,00 €
➤ <u>Selvicultura preventiva en zona Interfaç urbano forestal</u>	26.478,95 €
➤ <u>Estudi Capacitat d'Acollida de la Cova Tallada</u>	12.245,20

TOTAL INVERSIONS 2018:

269.186,22 €

9. ACTUACIONS PREVISTES PER A 2019

Planificació i gestió per a la conservació

- ❖ *Conservació de Flora*
 - Projecte Pla de Recuperació de la *Silene d'Ifac*, seguiment de les poblacions actuals.
 - Projecte Pla de Recuperació de la *Medicago citrina*
 - Plantació de flora autòctona
 - Eliminació d'al·lòctones en els barrancs meridionals del Montgó i a Les Planes
prospec. Boix???
- ❖ *Conservació d'Hàbitats*
 - Prospecció fitosanitària
 - Projecte de clareig de pinatells i reforç de margallons a Les Planes.
 - Seguiment passos de fauna de la CV-735 i permeabilització de barreres.
 - Seguiment de les actuacions per a preservar els runars de l'ombria.
 - ¿¿boix
 - abocador??
- ❖ *Conservació de fauna*
 - Instal·lació de caixes de rapinyaires
 - Manteniment de basses i abeuradors annexos als dipòsits d'incendis
 - Seguiment de caixes niu per a aus insectívores
 - Suport al projecte de reintroducció de l'Àguila Pescadora
- ❖ *Conservació del Patrimoni*
 - Manteniment de la Cova Tallada i el seu entorn.
 - Adequació accessos a la Cova de l'Aigua.
- ❖ *Inventaris i seguiments*
 - Mapa de vegetació al·lòctona
 - Cens i seguiment d'aus Marines
 - Cens i seguiment de rapinyaires nocturnes i diürnes.
 - Seguiment d'espècies endèmiques i d'interés

Planificació per a la integració en l'entorn social

- ❖ *Programa de Comunicació i Divulgació.*
 - 2 Activitats mensuals sobre el valor de conservació dels PP.NN.
 - 1 Activitat mensual lliure de cada PN
 - 1 Activitat mensual coordinada en Xarxa (Dia de l'arbre, Dia de les aus, etc.)
 - Difusió del Centre d'Interpretació (web i fullets)
- ❖ *Programa d'Educació Ambiental*
 - Jardins autòctons-jardins vius. Plantació llavors plantes autòctones
 - Creixent amb el Montgó.
 - Les Rates penades del Montgó. Xarrada i fabricació de caixes niu.
- ❖ *Programa d'Interpretació del Patrimoni.*
 - Caminant i aprenent
 - Coneix el Montgó
 - Campanyes de la xarxa d'EE.NN.PP.
- ❖ *Planificació i Gestió de l'Ús Públic.*
 - Seguiment i millores de la senda de Les Planes-Cim després de la seua rehabilitació.
 - Millora de la seguretat del sector costaner de la senda de la Cova Tallada.
 - Manteniment de la senyalització dels itineraris del Parc i de les entrades per carretera.
 - Implementació de les actuacions previstes en l'Estudi de Capacitat d'Acollida de la Cova Tallada.
 - Treballs silvícoles d'adequació a les mesures de seguretat de l'Àrea Recreativa de Les Planes.
 - Abalisament de les ocupacions de muntanya pública a la vora de la carretera de Les Planes.
 - Treballs silvícoles interfase urbana-forestal en Dénia i Xàbia.
 - Informe sobre els llocs d'afluència de públic a la ctra. de Les Planes.

Direcció i organització general

- Atenció i informació a propietaris del PORN
- Redacció i emissió d'informes administratius de la zona PORN
- Manteniment de la base de dades d'informes del PORN i PRUG

Reserva Natural dels Fons Marins del Cap de Sant Antoni

- Vigilància i informació sobre el fondeig i la velocitat de navegació
- Regular la instal·lació i seguiment de l'ús de les boies
- Seguiment de l'hàbitat de posidònia
- Seguiment de nidificació del cord marí emplomallat.
- Coordinació de les prospeccions marines en la Setmana de la Biodiversitat
- Coordinació amb els organismes amb competència en la Reserva.

